Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIV., štev. 148 — Ljubljana, sreda 28. junija 1933 — Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica štev. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Vseh živih dan

Vidov dan, praznik mrtvih junakov, je danes v našem mestu veličastni dan vseh živih. Ne kaže ga samo slavnostna podoba, ki jo je dobila pred Vidovim dnem bela Ljubljana — tista mogočna reka narodnih barv, ki se je razlila po vseh ulicah. Živih dan čutimo predvsem iz korakov sokolskih množic, ki so poplavile mesto in mu dale za oba praznika prevladujoče obeležje.

Odkod so prišle te silne množice Sokolov? Ni ga večjega kraja v vsej Jugoslaviji, ki ne bi bil danes zastopan v Ljubljani. Prihiteli so Sokoli — junaki iz domovine kraljeviča Marka, iz Dušanovega Skoplja, iz starodavnega Niša, Sokoli s črnogorskih vrhov, od sinjega Jadrana, iz junaške Šumadije enako kot iz Tvrtkove dežele, izpod Fruške gore enako kot izpod Velebita, pa Sokoli iz Podravine in Posavine, iz bratskega Zagreba enako kot iz naše ponosne prestolnice Beograda in še Sokoli iz Like in z banatskih ravnin. Skratka: iz vseh delov naše lepe in ljubljene zemlje.

Že prej je Ljubljana navdušeno sprejela slovanske brate s severa. Posebni vlaki so nam pripeljali célo sokolsko armado iz Češkoslovaške, goste, ki jim je vsikdar odprto naše srce, kadarkoli se pojavijo, začetnike vélike sokolske misli in največje organizatorje sokolskega in vseslovanskega gibanja. Prispelo je odposlaništvo poljskih Sokolov: Visla in Sava, Baltik in Jadran si v tej manifestaciji naše skupne volje simbolično podajajo roke. Zastopan je tudi ruski narod: najtežje preizkušen med vsemi, a nepremagljiv v svoji nacionalni volji. Vse pozdravlja Ljubljana z eno toploto, ki jo je kulturno središče Slovencev vedno občutilo nasproti vsemu, kar je združevalo naše sile in ojačevalo skupno odpornost, vsemu, kar služi uveljavljenju slovanske pravice do življenja in do napredka v enakopravni družbi evropskih narodov.

Pred 70 leti, dne 27. junija 1863., poldrugo leto po ustanovitvi prvega sokolskega društva v Pragi, je skupina slovenskih idealistov ustanovila v Ljubljani »Južnega Sokola«, prvo sokolsko društvo na vsem slovanskem jugu. To dejstvo ne priča samo o tesnih vezeh, ki so obstojale že pred 70 leti med Ljubljano in Prago, marveč je tudi dokaz, kako spontano so naši predniki občutili silo in bodočnost sokolske ideje. Pod pritiskom takratnih razmer v Avstriji, sredi naraščajočega ponemčevanja, v lokavo razpleteni politični mreži habsburškega Dunaja, so se ljubljanski rodoljubi v karbonarskem zanosu mladosti priključili pokretu sokolskih rdečih srajc. Občutili so, da sokolska ideja, kakor sta jo oznanjala Fügner in Tyrš, pomeni več ko nemški turnerski pokret, ki se je pričel širiti: da je to oblika slovanske revolucionarnosti, izraz nezadovoljstva s kompromisno in polcvičarsko narodno politiko; obenem pa polet slovanske mladosti, smotrno pripravljanje organiziranega odpora zoper tlačitelje, zbiranje izbranih mož in žena, jačanje mišic in volje, vzgoja za disciplino. In še več je bilo v tem: izraz slovanske demokracije, sloneče na vzoru antične lepote in humanistične kulture. Volja do svobode, enakosti in bratstva v duhu francoske revolucije. Vse je bilo v tem, kar je nasprotovalo duhu in smislu habsburške monarhije in kar je nujno pripravljalo prihajajoče rodove za zgodovinske odločitve.

»Južni Sokol« je bil sicer kmalu razpuščen, toda noben dekret cesarsko kraljeve vlade ni mogel razpustiti trdne volje naših rodoljubov, da najdejo preko Sokolstva pota k sebi in k svojim slovanskim bratom. Že naslednje leto je bilo zopet ustanovljeno v Ljubljani novo sokolsko društvo in poslej je sokolski pokret rasel, se širil, segal v vse naše sloje, prodrl v vsa mesta na naših tleh in se čvrsto razpredel po naših narodnostnih mejah. Povsod, kamor je prišla sokolska misel, je budila novo nacionalno življenje. Zato je samo Sokolstvo ustvarilo pri nas ono sprejemljivost za jugoslovensko misel, ki je politika še ni mogla smotrno gojiti in katera je pred prevratom kakor mogočen val prebujene narodne energije poplavila vse zavedne Slovence.

Vidov dan je posvečen spominom na narodovo preteklost, na žrtve, ki so jih celi rodovi prednikov polagali zato, da bi bil narod odporen in močan in da bi se iz nesvobode rešil v svobodo. Današnji Vidov dan v Ljubljani pa je po svoji silni razgibanosti in vzkipelosti nacionalnega čustvovanja pravi dan vseh živih: praznik sedanjosti in bodočnosti »ker nepretrgana drži veriga iz zarje zarjo in od dne do dne«. Nič ne prikrivamo svoje radosti, da je to mogočno sokolsko zavojevanje sokolske Ljubljane glasen memento vsem nasprotnikom nacionalne misli na znotraj in zunaj.

Živimo v času, ko se na obzorju svetovne politike neprestano kopičijo temni oblaki in ko je, prav kakor v predvojnih letih, postal oboroženi mir normalno stanje narodov. V tem zbeganem času, ko si nekateri državniki nenehoma izmišljajo nove načrte, s katerimi bi hoteli oškodovati in če mogoče vreči ob tla one sosede, ki stoje na poti njihovi »pravici pesti«, moramo odločno in ponosno poudariti, da bivši avstroogrski Slovani že zdavnaj nismo več »kraj najmanjše odpornosti«. Kruto se motijo oni, ki v svojem političnem neznanju vidijo v kateremkoli kosu slovanske zemlje predmet kakršnekoli diplomatske kupčije ali torišče za svoje poizkuse v duhu »pravice pesti«. Prav slovansko Sokolstvo, ki je prežeto z velikimi etičnimi ideali, a tudi z viteškimi pojmi narodne časti in nacionalne svobode, je v svojem narodu neprestani izpodbujevalec k oni nacionalni zavesti, ki bo branila narodovo čast in svobodo do zadnje kaplje krvi. Sokolstvu ni treba oznanjati miroljubnosti, ker ni nikdar stremelo po zatiranju drugih narodov in gojilo kolonialnih teženj, a ni ga tudi treba učiti najsvetejših dolžnosti do naroda in države.

V našem notranjem življenju pa je vidovdanska misel žrtvovanja narodu istovetna s sokolsko mislijo: da je **celota vse, poedinec nič.** Zato je Sokolstvo najtrdnejša vez vseh delov naše zemlje in največji most iz preteklosti v sedanjost in bodočnost. Ta trdni most, zgrajen na vekovitih ideji našega etničnega edinstva in na neločljivi skupnosti naših nacionalnih interesov, je nosil cele rodove. Vzdržal je vse navale narodnih nasprotnikov v preteklosti, prebil je vse viharje velike vojne in spremembe v povojnem svetu. Trden je dovolj, da ponese tudi prihajajoče in bodoče rodove na obalo večnega razvoja in izpopolnjevanja. Zakaj to je most življenja in oni, ki korakajo preko njega, so nosilci naše nepremagljive nacionalne volje, našega trajnega razvoja k boljšemu in najboljšemu, našega nezlomljivega edinstva v sedanjosti in bodočnosti.

Nje pozdravljajo naše zastave, z njimi utripajo naša srca. Zdravo, vidovdanske čete!

Nad dvajset tisoč Sokolov in Sokolic je zasedlo Ljubljano

Posebni sokolski vlaki so včeraj ves dan dovažali nepregledne množice Sokolstva
Bela Ljubljana je postala vsa rdeča in še ne pomni enakih dni

Ljubljana, 27. junija.

Danes so prišli glavni polki sokolske armade. Ni še izračunano točno število v Ljubljani zbranih Sokolov in Sokolic, a mnogo več jih je, kakor je bilo prijavljenih, mnogo nad 20.000. Po udeležbi bo zato ljubljanski sokolski zlet, čeprav nosi le skromno ime pokrajinskega zleta, največja sokolska prireditev, kar jih je razen Prage kdaj videlo kako slovansko mesto.

Vlak za vlakom je prihajal, sami sokolski posebni vlaki, vsi ogromne dolžine, vsi okrašeni z zastavicami in zelenjem. In vsak je sipal v mesto nove množice, ki so jih Ljubljančani sprejemali razigrani in navdušeni, da jih kar ni več poznati.

Tudi mesta samega skoro ni več spoznati. Glavne ulice, v prvi vrsti Šelenburgova in Aleksandrova, so natrpane, da se komaj prerineš skozi. In vse v zastavah, premnoge še v zelenju in malih zastavicah. Ljubljana je zopet enkrat pokazala svoje sokolsko srce, svojo nacionalno dušo.

Kakor da se je spremenila v slovansko metropolo, je danes naša Ljubljana. Vse jezike, vsa narečja slišiš, a vsi se razumejo med seboj. In tako je v njej, kakor da obhaja veliko svatbo. Na vseh koncih in krajih godbe in petje, sami veseli, žareči obrazi.

Prišel je dan Sokolstva, prišel sokolski Vidov dan.

Naš prvi Sokol, naš kralj Aleksander je prerodil Jugoslavijo in dal novega zmagovitega razmaha jugoslovenski nacionalni, s tem tudi sokolski misli.

Sokolski vlaki prihajajo

Ljubljana, 27. junija.

Čeprav so vlaki že vse te predzletne dni dovažali vsako uro za Ljubljano nenavadno množico potnikov in gostov, je danes naval na Ljubljano narasel do nepričakovane višine. Poleg rednih vlakov, s katerimi so se od vseh strani pripeljale v Ljubljano številne skupine Sokolstva, je v teku današnjega dne privozilo na ljubljanske kolodvore blizu 20 posebnih vlakov, od katerih je pripeljal najmanjši 600, največji pa celo 1700 oseb. Prvi je okrog 6. ure zjutraj z znatno zamudo privozil posebni vlak iz Kragujevca, ki je pripeljal okrog 1200 Sokolov in Sokolic v krojih in narodnih nošah. Zaradi izredno frekventiranega prometa so v teku dneva vsi posebni in tudi mnogi redni vlaki izkazali manjše ali večje zakasnitve. Malo pred 10. se je iz Maribora pripeljalo 250 gojencev inženjerske podoficirske šole, ki bodo tudi sodelovali pri javnem telovadnem nastopu. Okrog 6. zjutraj je privozil posebni vlak z okrog 1500 Sokoli in Sokolicami iz žup Veliki Bečkerek in Novi Sad. Kmalu po 11. uri je dospel vlak z 800 Sokoli tam z Jadrana, od Šibenika in Splita.

Prihod četrtega sokolskega vlaka iz Češkoslovaške

Dasi je bilo že ves dopoldan pri vseh vseh vlakih na postaji zelo živahno vrvenje in so vsak hip prihajale na Masarykovo cesto pred kolodvorskim poslopjem množice občinstva, se je kolodvor najživahneje razgibal okrog pol 1., ko je privozil posebni vlak s Sokoli in Sokolicami iz Moravske in Slovaške. Oficielno organiziranega sprejema ni bilo. V imenu SKJ in v imenu čeških Sokolov, ki že bivajo v Ljubljani, sta goste sprejela samo podstarešina SKS Gangl in podstarešina COS Truhlař. Češkoslovaške goste pa so med nekaterimi drugimi predstavniki prišli sprejemat tudi konzul češkoslovaške republike inž. Sevčik, poslanec Pustoslemšek ter zastopniki Jugoslovensko-češkoslovaške lige in Češke Obce. S češkimi in slovaškimi Sokoli so se pripeljali tudi član predsedstva ČOS Prager, prosvetar ČOS Krejči in načelnik čeških žup v inozemstvu Plamínčka.

Kakor v Ljubljani so bili češki gostje tudi na vsej progi od meje na vseh postajah živahno pozdravljeni. Iz Ljubljane se jim je v imenu SKJ pripeljal naproti br. Pohare, ki jim je med ostalimi izrekel kratko pozdravno besedo na mariborskem kolodvoru. Razen njega je v imenu mariborske sokolske župe pozdravil drage goste prof. Kenda, zahvalil pa se je za sprejem prosvetar ČOS Krejči. Od Maribora do Ljubljane je češki vlak obstal samo v Zidanem mostu, kjer so jih slovesno pričakali Sokoli v krojih in železničarska godba. S to češko skupino, ki šteje 618 Sokolov in Sokolic, je dospel tudi ugledni znanstvenik prof. Pogořelov iz Bratislave.

Največji sokolski vlak

Sokolski vlaki prihajajo v manjših presledkih ves dan. Par minut po 2. uri je dospel vlak iz Beograda, ki je pripeljal okrog 1700 Sokolov in Sokolic iz državne prestolnice in njene okolice. Bil je največji med vsemi sokolskimi vlaki in menda eden največjih kar jih pozna naša železniška kronika, saj je štel celih 46 osebnih vagonov. Zato ni čudno, da ni mogel voziti s hitrostjo brzovlaka in da je prispel v Ljubljano s štirimurno zamudo. Kljub temu so bili vsi Beograjčani čili in sveži in so elektrizirali vse mesto, ko so s svojo godbo na čelu kocakali v sprevodu po glavnih mestnih ulicah do svojih prenočišč.

Kmalu za beograjskim je dospel posebni vlak z bosanskimi in hercegovskimi Sokoli tam od Mostarja in Tuzle z okrog 600 gosti. Pred tretjo uro se je pripeljalo okrog 500 Varaždincev, malo za njimi okrog 700 Sokolov in Sokolic iz Bjelovara, okrog pol 4. pa prva skupina iz Maribora, ki je štela 700 Sokolov in Sokolic. Za njimi je dospela prva skupina zagrebške župe, ki je štela 1600 sokolskih udeležencev. Okrog pol 5. so se pripeljali Sokoli banjalučke in osiješke župe po številu okrog 1400, ob 5. je na dolenjskem kolodvoru izstopilo okrog 1200 Sokolov in Sokolic iz karlovške in novomeške župe.

Vlak se vrsti za vlakom

In tako se vrsti vlak za vlakom pozno v večer. Drugi vlak iz zagrebške župe je pripeljal 800 Sokolov in Sokolic, ogromni vlak, ki je prispel še le okrog 22. ure, pa nad 100 Sokolov in Sokolic iz Južne Srbije in iz Slavonije. Vmes so prihajali vlaki s člani in članicami slovenskih sokolskih žup, vsi polni.

Sprejemov na kolodvoru seveda ni bilo. Niso bili mogoči pri taki množici prihajajočih. In tudi niso bili potrebni, saj Sokoli in Sokolice ne prihajajo kot gosti, marveč prihajajo vsi kot domačini. Vsi so ena dru-

Prihod češkoslovaških Sokolov: burno pozdravljeni stopajo voditelji iz perona glavnega kolodvora. Na levi načelnik SKJ Miroslav Ambrožič, pred njim načelnik ČOS dr. Klinger s članom načelstva in predsedstva ČOS br. Havelom.

Prihod sokolstva brnske župe. — Članice v sprevodu po Aleksandrovi cesti.

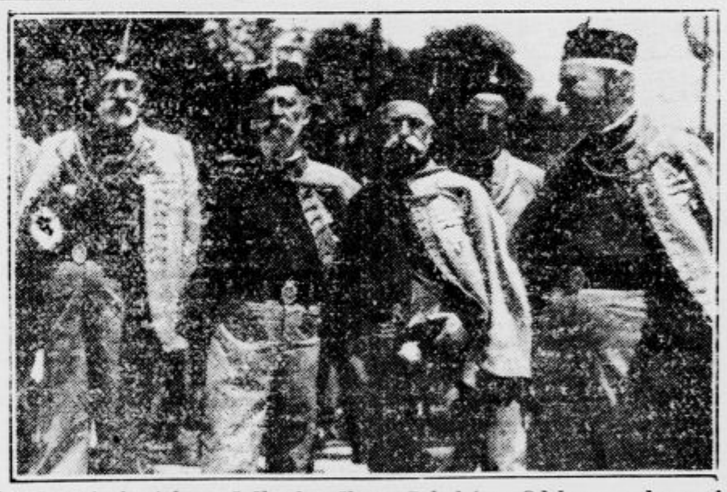

Voditelji našega in bratskega češkoslovaškega Sokolstva. Od leve na desno: br. Gjuro Paunković, II. podstarosta SKJ, br. Engelbert Gangl, I. podstarosta SKJ, br. Josef Truhlař, podstarosta ČOS, br. Stane Flegar, tajnik zletnega odbora in ljubljanske župe in br. Antonin Krejči, prosvetar ČOS.

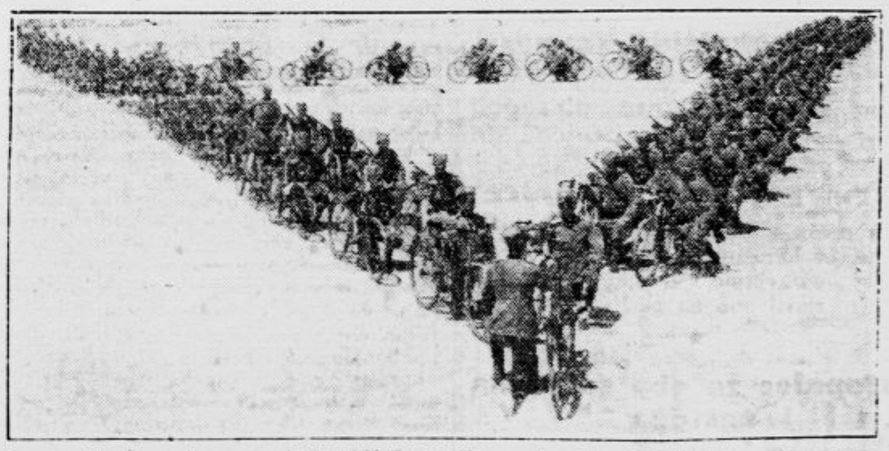

Na naraščajskem dnevu so kot zaključna točka nastopili vojaki I. kolesarskega bataljona, ki mu poveljuje podpolkovnik I. Jaklič. Ta nastop so kolesarji zaključili z nastopom, ko so sestavili začetno črko imena našega kralja. Kolesarji so s svojim vzornim nastopom vse gledalce zadivili, ki niso štedili z glasnim priznanjem.

žina, velika in strnjena jugoslovenska družina. Vendar pa je bila na kolodvoru in pred njim ves dan neprestano ogromna množica ljudi; sorodniki in znanci prihajajočih, pa nešteti Ljubljančani, ki so hoteli vsaj ob enem vlaku pozdraviti sokolske oddelke. In ko je župa za župo, kakor so prihajali vlaki, v sprevodu odkorakala v mesto s svojimi godbami in praporji, se se po ulicah na mah stvorili špalirji, ki so prirejali neprestane ovacije povorkam »Zdravo! Zdravo! Zdravo!« so se odzivale sokolske vrste in »Zdravo! Zdravo! Zdravo!« odmeva po mestu ves dan in ves večer. Vmes pa petje, godbe, petje, godbe pa zopet vzkliki, radostni vzkliki.

Rekordno delo naše železnice

Zaradi izredno povečanega prometa mora biti prometno osobje na železnici v permanentni službi in skoraj ne pride do odmora. Ljubljanska direkcija zmaguje doslej ves promet še s svojim lastnim personalom. Zaradi velikega števila posebnih vlakov pa so morali izostati številni tovorni vlaki. Za dovoz Sokolov in Sokolic je morala železniška uprava tudi nekatere demontirane stroje nanovo montirati.

Danes so ves dan prihajali posebni vlaki, jutri in pojutrišnjem pa bodo vsi redni vlaki prihajali močno ojačeni in ves železniški personal bo imel ves čas posla čez glavo Že danes je imel vsak redni vlak do deset voz več kakor redno.

Železniški odsek zletnega odbora, v katerem posluje okrog 30 uradnikov ljubljanske direkcije pod vodstvom inšpektorja br Gregorke, je prav tako neprestano na nogah. Odsek ima v poslopju železniške direkcije posebno stalno informacijsko pisarno, ki je vsem zletnim potnikom neprestano na razpolago.

Še več dela kakor z dovozom pa bosta imela prometno osobje in železniški odsek šele po zletu z odvozom. Dočim so vse skupine Sokolov in Sokolic pripeljale na zlet v manjših časovnih presledkih, se bo odvoz vsega Sokolstva in ogromnih množic narodnega občinstva moral izvršiti v mnogo krajšem terminu. Za odvoz bo morala ljubljanska železniška direkcija za pomoč tukajšnjemu prometnemu osobju pritegniti še večje število uradništva iz Maribora in z Jesenic.

Zdravstvena skrb

V zdravstvenem pogledu je za vso ogromno sokolsko armado vzorno preskrbljeno. Češki Sokoli so v vsakem svojem posebnem vlaku imeli en voz rezerviran za ambulanto in je vsak vlak imel tudi svojega posebnega zdravnika. Enako so bili oskrbljeni tudi skoro vsi sokolski vlaki iz Jugoslavije. V zletnem zdravniškem odseku, ki mu predseduje primarij dr. Jenko, je v stalni službi okrog 40 zdravnikov. Stalno je na nogah 10 patrulj, ki jih tvorijo prostovoljci Rdečega križa. Poleg ambulanc, ki so organizirane na zletišču, bo v četrtek za čas sprevoda postavljenih po mestu 10 zasilnih reševalnih postaj.

Tudi Št. Vid manifestira

V Št. Vidu, kjer so nastanjeni Sokoli iz Kragujevca, Mostara, Metkoviča in Varaždina, so imeli nocoj kmečko veselico. Sokolska povorka se je razvila okrog 20.30 in je krenila z godbo iz Metkoviča proti Vižmarjem, od tam pa nazaj do gostilne br. Kratkega, kjer se je zbrala množica ljudi, ki jo je nagovoril narodni poslanec Koman. Poslanec je govoril v spomin na Kosovo tragedijo in slavil našega kralja. Ob zaključku njegovega govora je zaigrala godba narodno himno, nakar se je razvilo pravo narodno slavje.

Noč od ponedeljka na torek

Ljubljana, 27. junija.

Po vseh ulicah, po vseh cestah in trgih se je razlila vsa velika vojska Sokolov in Sokolic, zavzela mesto, mu dala slavnostno lice, kakršnega doslej še ni imelo.

Ljubljana je vsa izpremenjena. Nič več je ni spoznati, tiste tihe, skromne Ljubljane, v kateri je tujec ostrmel zaradi njene tišine. Novo življenje kipi v njej. Sredi množic je čutiti njeno prerojenje, in prerojenje vsega naroda v poletu sokolske misli, ki osvaja vsa srca.

Luči gore mirno kakor pred dnevi. Ali pod njimi vzkipevajo množice v svečanem razpoloženju. Gruče Čehoslovakov in Čehoslovakinj, ruskih Sokolov in Sokolic in naših južnih bratov si bratsko izmenjavajo misli. Čas jim daje svoj poseben čar. Dasi kipi življenje polno veselja, je vendar v tem veselju nekaj čudovito resnobnega, opominjajočega.

Čas raste in človek v njem je rastoči borec: za svoj narod in da času dá njegov izraz.

Ura je deset. Nebo je jasno. Oblaki se umikajo. Zvezde gore. Zmirom več.

In nastaja južna noč. Da, nekaj povsem južnjaškega je v njej. Naši južni bratje ji dajejo obraz. Sokoli iz zelene Šumadije, kraške Makedonije, divne Bosne, solnčne Dalmacije. Zlasti oni, tam iz mučeniške Surdelice, z te zemlje, ki je vsa prepojena s krvjo svojih borcev, ovenčana z zgodovino, ki je premore le malokak košček zemlje na svetu. Tam, v Surdelici je tekla kri v potokih — in sinovi junakov, ki so dali narodu svobodo, so na slovenskih tleh. Šestdeset jih je prišlo iz vasi Alkinci. Svojo vaško godbo imajo s seboj. Plešejo kolo. Vsa duša tega borbenega ljudstva je v tem plesu, ki je od sekunde do sekunde bolj razigran, vse hitrejši prehaja med posameznimi vriski v besno ritmiko, dokler godba nenadoma ne utihne — skoroda tik pred ekstazo.

Že popoldne so ti fantje na veseličnem prostoru kazali ljudstvu svoje plese. V njih je nenavadna umetniška sila. A človeku, ki ne pozna zemlje teh sinov iz Surdelice, tamkajšnjega sveta, more biti le težko umljivo. V glasbi, ki spremlja ta ples, je nekaj ruskega, toliko neprenagljivega otožja, globine, kakršne človek pri nas na zapadu več ne pozna. Tam doli živi ljudstvo še svoje naturno življenje, živi s svojo zgodovino, si ohranja tradicijo, ki je ne ubija civilizacija, brezumen boj med stroji za beden obstanek.

Koliko je duše v teh fantih. V teh vaških muzikantih iz krvave, silne Surdelice, kjer je ljudstvo doživelo med svetovno vojno pekolš, ki človeku ob misli nanj vzbuja ubijajočo grozo, pred tajnimi silami, ki vladajo svet.

In ti Alkinci so se zbrali pred nebotičnikom z godbo. Njihove čudne, po kaftanskem načinu narejene narodne noše iz belega domačega sukna, ki mu pravijo slitah, so del neznanega Balkana. Okrog njih je kmalu zbrana množica. Alkinski fantje plešejo kolo. Sredi Ljubljane krisni zvoki pravega kola. Alkinci plešejo — muzikanti igrajo vse hitreje, vse hitreje. Res, nekaj divje, strahotno bojevitega je v tem plesu. Množica vzklika. Fantje med plesom zdaj na zdaj vzkrikajo. Množica okrog njih pada v zamaknjenost. Misli se sučejo s hitrostjo plesočih Alkimcev, ki dajejo s svojimi bronasto zagorelimi obrazi in rastočo divjostjo plesu skoro diabolično sliko. A vendar, kljub tej, nam zelo nerazumljivi besnosti njihovi zamaknjenosti v ples, je v njem nekaj umirjenega. Noben zvok, noben gib ne uide.

Množica ploska. Pred nebotičnikom je en sam val navdušenja za alkimske Sokole — umetnike, ki bi jih moral spoznati svet.

Mimo njih, ob množici drve avtomobili ropočejo tramvaji. Cesta je že skoro zajezena. Alkimski fantje se morajo umakniti. Pa saj cesta res ni travnik in nebotičnik prav nikako drevo, okrog katerega bi lahko plesali. Pa fantje niso v zadregi. Plesaje se, kakor v vrtincu, kačje vijejo proti pošti. Obstanejo, in spet se zvije kača dalje. Ljudje hrume od navdušenja. In imeniten je pogled na okna nebotičnika, kjer je glava pri glavi, beli robci, in vzklikanje, odobravanje, da se mora slišati daleč po mestu.

Tako poteka noč.

Češka in slovaška pesem, ruska in slovenska, srbska in hrvatska zvenijo po vsem mestu. Od nekod je čuti celo mehke zvoke sevdalinke.

Vse je razigrano. Vse je veselo. Za nekaj ur se zdi, da se je vsa krutost časa umaknila ljudski težnji po pozabi vsega hudega. Silni Črnogorci, bojarski Rusi, ruski Makedonci, krepki južnjaški Dalmatinci, vsi ki so prišli v slovensko prestolnico, gredo sokolskemu jutru naproti, da napno svoje mišice, svoj duh za narodov blagor.

Ob štirih zjutraj ob prvem svitu, so bile še megle nad vsem mestom.

Potem pa je solnce posijalo in pozlatilo sinje nebo.

Sokolski dan v Ljubljani

Ljubljana, 27. junija

Čedalje bolj naraščajo množice, čedalje živahneje valovi sokolsko morje po ljubljanskih ulicah. Pisano je to morje in se le skeče v vseh barvah, prevladuje pa seveda rdeča, sokolska. Ni zanimiv samo pogled na glavne ulice, kjer se prelivajo tisoči in desettisoči, treba se je ozreti tudi v okraje zunaj središča mesta kjer prav tako plapolajo raz hiš trobojke in vlada vsepovsod razgibano življenje v znamenju sokolskega slavlja.

V tivolskem parku so se davi že na vse zgodaj kretale gruče sprehajalcev Sokoli v krojih, Sokolice, domači in gostje, največ češkoslovaških bratov in sester, ki so občudovali in uživali sveže razkošje lepo urejenega in vzorno negovanega parka. Takoj, ko se je razpršila megla, je po daljšem času slednjič vendarle posijalo solnce. Preljubo solnce, po katerem smo vsi tako hrepeneli. Ljubljana se je zazdela še vse bolj praznična, vse bolj bela in prijazna. Številni Sokoli so se davi potrudili tudi na Grad. Škoda, da so ostale planine tudi danes še zavite v meglo in oblake in se niso pokazale v vsem veličastju.

Ljubljanski trg, ki je bil danes posebno dobro založen, je imel več obiska, nego ob navadnih dneh. Ženske, zlasti z Dolenjskega, so prinesle na trg velike količine borovnic, ki so jih nudile po 1.50 Din pa so jih zlahka spravile v denar. Prav tako so posegale zlasti Čehoslovakinje tudi po krasno duhtečih rdečih jagodah, ki tudi niso predrage in se jih je dobilo po 4 Din liter. Tudi sočivju in drugim dobrotam cene na trgu niso bile pretirane in so se nizkim cenam posebno čudile češkoslovaške sestre. ki bi si želele tolike zaloge in takih cen tudi doma.

In pa fotografi Fotoamaterji, sokolski in civilni, imajo zdaj motivov v preobilici. Vsepovsod na ulicah se postavljajo posamezniki, poiščejo vse intimne kotičke stare in nove Ljubljane, stvarjajo se skupine znancev dol iz Južne Srbije, iz Hrvatske in od drugod v narodnih nošah ali sokolskih krojih in že tresne aparat in bo sledila spominska slika. Veseli obrazi vsepovsod, smeh in petje po ulicah. Naši južni bratje pohajajo v skupinah po mestu, deloma v sokolskih krojih, deloma v narodnih nošah in že se oglasi pesem. Ljubljančani in drugi gostje radovedno prisluhnejo, pozdravljajo, pogovore se in skupina odide naprej, da vidi še kaj, da zapoje še druge in najde novih znancev.

Čudovit živžav vlada v gostilnah. Zlasti ob opoldanskem času in ob urah večerje. Mahoma se napolnijo vsi gostilniški prostori, zlasti v sredini mesta pa vlada naravnost gneča. Gostje so prinesli s seboj mnogo dobre volje in potrpežljivosti.

Tramvajski vozovi vozijo danes vsi lepo okrašeni z državnimi trobojkami in z zelenjem. So pa tudi polni, in prevažajo množice na vse strani. V Št. Vid, kjer so našle prenočišča številne možice Sokolstva v meščanski in osnovni šoli ter v zavodu sv. Stanislava, na Dolenjsko, kjer so nastanjeni Sokoli v šoli na Barju in na Rakovniku, na Vič, kjer so zopet nastanjeni Sokoli v šolskem poslopju. Marsikaka sokolska družba pa najde pot v eno ali drugo predmestje in v ožjo okolico namenoma, da si poišče miren kotiček v gostilni, kjer v popolnem miru zavžije kosilo ali večerjo in kjer se da mirnejše pokramljati.

Pozdravni večer na Taboru

Nocoj se je na Taboru vršila slavnostna akademija, ki je bila obenem pozdravni večer jugoslovenskega Sokolstva bratom iz Češkoslovaške, Poljske in ruskemu Sokolstvu. Akademije so se udeležili med drugimi minister br. dr. Hanžek, podpredsednik senata dr. Fran Novak, tajnik Narodne skupščine Milošević, veliko število senatorjev in poslancev ter najodličnejši predstavniki Sokolstva. Pozdravil jih je najprvo podstarešina br. Gangl. Za njim je imel idejno globok govor minister dr. Hanžek, nato so spregovorili podpredsednik senata dr. Fran Novak, tajnik Narodne skupščine Milošević, župan dr. Puc, v imenu češoslovaškega Sokolstva pa se je za prisrčen sprejem zahvalil podstarosta ČOS br. Truhlař. Akademija je sijajno uspela ter je obiskana tako številno, da vsi gostje niti niso imeli prostora in so ostali zunaj, navdušenje pa je naravnost nepopisno.

Hugenberg demisioniral

Berlin, 27. junija. g. Državni gospodarski minister dr. Hugenberg je popoldne izročil državnemu predsedniku prošnjo za demisijo. Pričakuje se, da bo predsednik še danes odločil o tej prošnji. Kakor se zatrjuje, se pričakuje v kratkem razpust nemško-nacionalne fronte.

Zaposlitev inozemskih delavcev v Nemčiji

Berlin, 27. junija. s. V danes objavljenem uradnem obvestilu o zaposlitvi inozemskih delavcev je določeno med drugim, da smejo delodajalci zaposliti inozemske delavce in nameščence samo tedaj, če imajo oprostilne izkaznice ali pa ima delodajalec dovoljenje za zaposlitev in delojemalec dovoljenje za delo. Pri tem so dovoljene nekatere izjeme. Inozemski delavec ali njegov delodajalec mora pri krajevnem policijskem oblastvu, v čegar pristojnost spada kraj zaposlitve, zaprositi, da se izda dovoljenje za delo. Inozemski nameščenci, ki doslej niso potrebovali oprostilne izkaznice oziroma dovoljenja za zaposlitev in dovoljenja za delo, bodo lahko do končne odločitve o prej omenjeni prošnji ostali še zaposleni.

Nemško-madžarski gospodarski dogovor

Budimpešta, 27. junija, s. »Magyar Orsag« je objavil podrobnosti gospodarske pogodbe, ki je bila baje sklenjena med madžarsko in nemško vlado. Po tej pogodbi bo Nemčija dopustila uvoz madžarskega sadja in zelenjave v vrednosti 5 milijonov mark. Razen tega bo prevzela za 2 milijona nizozemskih goldinarjev madžarske koruze in zagotovila opcijo za dobavo nadaljnjih potreb koruze v vrednosti 2 milijonov in novega žita v vrednosti 3 milijonov holandskih goldinarjev, če bo ostala napetost med ceno na madžarskem in svetovnem trgu znosna. Zato pa bo Madžarska krila vso svojo potrebo kamnene soli v finančnem letu 1933-34 v Nemčiji, in sicer najmanj 6500 vagonov.

Obračun s hitlerjevci v dunajskem Zveznem svetu

Dunaj, 27. junija. g. Na današnji seji Zveznega sveta je prišlo do splošnega obračuna z obema mandatarjema narodno-socialistične stranke, Schattenfrohom in Haubengerjem. Schattenfroh je kot običajno pričel zelo izzivalno govoriti. Njegov govor so kmalu preprečili socialni demokratje in ni mnogo manjkalo, da ni prišlo do dejanskega spopada in da niso obeh narodnih socialistov vrgli iz dvorane. Vsekakor so imeli najbrže danes zadnjič priliko, da so nastopili v javni korporaciji. Prihodnja seja zveznega sveta bo v torek, do tedaj pa najbrže že ne bo imel noben narodnosocialistični mandatar svojega mandata.

Žrebanje parov za svetovno nogometno prvenstvo

Pariz, 27. junija g. Mednarodna nogometna organizacija je danes izžrebala nasprotnike v izbirnih tekmah za svetovno prvenstvo l. 1934. Posamezne države, ki bodo najprej tekmovale med seboj, so bile izžrebane v naslednje skupine: 1. Amerika, Kuba, Mehiko, 2. Peru, Brazilija, 3. Argentina, Čile, 4. Turčija, Palestina, 5. Švedska, Latvija, Finska, Litva, 6. Španija, Portugalska, 7. Italija, Grčija, 8. Avstrija, Madžarska, Bolgarija, 9. Češkoslovaška, Poljska, 10 **Jugoslavija, Švica, Rumunija**, 11. Holandska, Belgija, Irska, 12. Francija, Nemčija, Luksenburška.

Dr. Spalajković izredni poslanik v Švici

Beograd, 27. junija. AA. Zvezna vlada švicarske republike je pristala na imenovanje dr. Miroslava Spalajkovića, kr. poslanika v Parizu, za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra Nj. Vel. kralja Jugoslavije pri švicarski zvezi. Spalajković bo opravljal to svojo dolžnost poleg dosedanje dolžnosti kr. poslanika v Parizu

Kmetijski minister v Južni Srbiji

Beograd, 27 junija, p. Kmetijski minister g. dr. Ljuba Tomašević je v spremstvu načelnika Kretenovića odpotoval v Južno Srbijo, da na licu mesta prouči vprašanje kolonizacije ter izvedbo agrarne reforme Danes je prispel v Skoplje, kjer mu je bil prirejen svečan sprejem.

Zaradi sokolskih slavnosti izide „Jutro“ tudi na praznike v običajnem obsegu.

★

Promet cestne železnice

Na prošnjo Sokola bo cestna železnica začela obratovati že ob 4. zjutraj, na kar opozarjamo vse Sokolstvo in občinstvo, zlasti ono na periferiji.

★

Vstopnice za oba sokolska nastopa

Za oba glavna sokolska nastopa na zletišču so stojišča razprodana. Sedeži so še na razpolago. Prodaja vstopnic od 3. zjutraj pri vhodu III. na zletišču poleg bivšega kina Tivoli.

Generalno čiščenje v Nemčiji

Nad 3000 socialistov aretiranih — Tudi nemški nacionalci ne smejo več zborovati — Novi nemški duh se že kaže

Berlin, 27. junija. g. Po izvršilnih določbah zakona o prepovedi udejstvovanja nemške socialno-demokratske stranke bodo izgubili svoje mandate tudi oni poslanci državne stranke, ki so bili izvoljeni v koaliciji s socialnimi demokrati potom vezave list. Ta ukrep bo zadel tri pruske deželnozborske poslance in one štiri deželnozborske poslance, ki so bili izvoljeni na socialistični listi, kljub temu, da so takoj po volitvah izjavili, da ne bodo pripadali nobeni stranki.

Zborovanje zveze nemško-nacionalnih obrtnikov, na katerem bi moral snoči govoriti minister Hugenberg, je bilo policijsko prepovedano, in sicer v zvezi z nedavno prepovedjo nemško-nacionalnih bojnih obratnih in sličnih organizacij. Kakor so sedaj ugotovili, se ta prepoved tiče tudi nemško-nacionalne zveze obrtnikov.

Po informacijah v berlinskih diplomatskih krogih je bilo v teku zadnjih dni aretiranih pri izvajanju akcije proti socialno-demokratski stranki okoli 3000 ljudi. Vse aretirance bodo poslali v koncentracijska taborišča.

Berlin, 27. junija. d. Po poročilu lista »Angriff« iz Lauenburga je imel tamkaj pruski prosvetni minister Rust na novoustanovljeni visoki šoli za vzgojo učiteljev nagovor, v katerem je v prikritih besedah napovedal povratek splošne vojaške dolžnosti. Izjavil je, da bo kmalu izšel zakon, ki bo izvedel novo ločitev v Nemčiji, in sicer ne med bogatimi in siromašnimi an med intelektualci in delavci, temveč ločitev, ki je bila prav za prav v teku bojnih let že izvršena. Nemčija bo tudi ustanavljala univerze za vzgojo bodočih voditeljev države. Nemški učitelji so voditelji napadalnih oddelkov nemške vzgoje in v učiteljskih akademijah se ne bo poučevala socialna, industrijska ali kaka druga politika, temveč narodoslovje in narodno obrambno delo. Nemška mladina se mora vzgojiti v duhu nove Nemčije.

Obletnica podpisa mirovne pogodbe

Berlin, 27. junija. g. V spomin na podpis versailleske mirovne pogodbe bodo jutri po vsej Nemčiji zastave razobešene na pol droga. Po mestih in deželi se bodo vršila zborovanja in manifestacije, v šolah pa bodo učitelji pokazali nemški mladini v besedi in sliki posledice mirovnega diktata. Najvažnejša jutrišnja prireditev bo ogromno manifestacijsko zborovanje narodno-socialistične stranke v Berlinu.

Dveletna preizkušnja za nove člane

Berlin, 27. junija. AA. Wolfov urad poroča: Vodstvo nacionalno socialistične stranke je po 30. januarja prejelo številne prošnje za sprejem v članstvo. Ker pa se je bati, da bi se v stranko vtihotapili izzivalni elementi, ki bi mogli izpodkopati udarniško silo stranke, je vodstvo sklenilo, da bo po 1. juliju 1933 izročalo članske izkaznice novim članom šele po dveletni preizkusni dobi. Šele po tem roku bodo lahko ti člani nosili rjavo srajco.

Tudi novinarji pridejo na „sramotni“ oder

Berlin, 27. junija. AA. Iz novinarskega društva mislijo izključiti Theodorja Wolffa, bivšega glavnega urednika »Berliner Tageblatta«, urednika »Achtuhr Abendblatta« Zuckerja, urednika »Vorwärtsa« Stampferja in več drugih novinarjev, češ, da bi bilo njihovo članstvo v društvu »v sramoto nemški žurnalistiki«.

Razorožitvena pogajanja bodo odgodena

Predsedništvo razorožitvene konference za odgoditev pogajanj do jeseni

Ženeva, 27. junija. č. Snoči ob 9. je prispel v Ženevo predsednik razorožitvene konference Henderson. Na vprašanje novinarjev, ali bo razorožitvena konferenca odgodena, je zelo nejasno odgovoril, o svoji akciji v Londonu pa je izjavil, da mu ni mogla uspeti, ker so bili posamezni državniki preveč zaposleni z zadevami, ki se tičejo gospodarske konference.

Že dopoldne ga je posetil nemški delegat Nadolny, ki je zahteval, naj se razorožitvena konferenca nemudoma sestane in nadaljuje svoje delo. Henderson je branil svoje stališče, da je sedaj bolj nego kdaj prej potrebno, da se zastopniki velesil čimbolj resno posvetujejo o nadaljnji usodi konference. Nadaljevanje dela na konferenci ne bi prav nič koristilo, če bi ne bila podana zadostna jamstva, da se bodo dosegli vsaj nekateri pozitivni rezultati. To stališče zastopata zlasti Anglija in Amerika. Sicer je Francija enakega mnenja, toda prepustila je Hendersonu in angleškemu delegatu Edenu, da se sama pomenita z Nadolnim. Edino Italija še ni pojasnila svojih namenov. To razlaga tisk tako, da spekulira med svojimi najbližjimi interesi in željo Mussolinija, da bi se čimprej definitivno podpisal pakt o sodelovanju štirih velesil. Če bi se prizadete štiri države sedaj, ko je pakt parafiran, ne mogle sporazumeti, bi se pokazalo, da je tudi pakt štirih velesil le krpa papirja in bi se Mussolini znova blamiral pred svetovno javnostjo, zlasti pa pred fašističnim. Zato želi Italija, da pride kakorkoli do sporazuma. Sicer še vedno nihče ne veruje, da menijo Nemci iskreno s svojimi zahtevami po enakopravnosti, če bi pa vendarle prišlo do sporazuma, bi pomenil prvo afirmacijo načel, izraženih v paktu štirih, obenem pa nov element fašističnega prestiža.

Kakor zatrjujejo tukajšnji diplomatski krogi, bodo Nemci vztrajali pri svoji zahtevi, da konferenca takoj nadaljuje svoje delo in bodo v danem primeru celo zagrozili, da izstopijo iz Društva narodov. Ko so novinarji to omenili Hendersonu, je izjavil, da je vse mogoče, da pa bi Nemčija ta svoj korak drago plačala. V splošnem sodi tudi ves tisk, da bo konferenca zares odgodena vsaj za nekaj tednov. Za to se zavzema tudi Mala antanta. Dr. Beneš je to pred kratkim tudi izrecno izjavil Hendersonu, ko sta se srečala v Parizu. Henderson bo sicer poskušal najti kompromis, toda, kakor vse kaže, ne bo mogoče doseči, da bi ena ali druga stranka vsaj malo popustila. Skušal bo rešiti zadevo tako, da bo zahteval, naj se ožji odbor razširi tako, da bi vanj vstopila kot zastopnik Male antante češkoslovaški minister dr. Beneš ter grški delegat Politis.

Predlog predsedništva konference

Ženeva, 27. junija. č. Predsedništvo razorožitvene konference, ki se je sestala ob 15.30 pod predsedstvom Hendersona, je vzlic opoziciji nemškega delegata Nadolnega sklenilo, da bo predlagalo glavnemu odboru odgoditev razorožitvene konference do 16 oktobra.

Hendersonov predlog, naj se konferenca odgodi, medtem naj se pa razgovori nadaljujejo, dokler se ne doseže načelen sporazum, sta podprla Eden in Massigli, dočim italijanska in sovjetska delegacija nista posegli v razpravo. Naposled so sklenili, da se skliče glavni odbor za četrtek, da bo definitivno o tem sklepal. Splošno sodijo, da bo v četrtek sklep predsedništva sankcioniran.

V tukajšnjih političnih krogih govore danes samo o popoldanskem sestanku predsedništva razorožitvene konference. Kakor se čuje, je velika večina delegacij za odgoditev konference in tudi predsednik Henderson sam. Delegacija Zedinjenih držav je menda pri tem desinteresirana in kaže namero, da prepusti odločitev evropskim delegacijam. To zadržanje kaže, da se je stališče Zedinjenih držav izpremenilo, saj se je Norman Davis zadnje čase aktivno udeleževal razprav na konferenci. Gotovo je, da bodo Nemci proti odgoditvi, vendar pa je malo verjetno, da bi se hoteli v protest v drugič odstranili s konference, če bi jo večina sklenila odgoditi.

Napredovanje učiteljev

Beograd, 27. junija. p. S kraljevim ukazom so napredovali v višjo skupino nasledinji učitelji in učiteljice: Roza Perovič v Pobrežju, Ljudmila Peče v Črnomlju, Katica Punčuh v Dolenjem Logatcu, Josip Pur v Kamniku, Ljudevit Pavlovec v Cerkljah, Marija Muršec pri Sv. Juriju, Viktorija Pirker v Strugi, Rudolf Predan v Rogaški Slatini, Zdenka Bloudek v Ribnici na Dolenjskem, Fran Štajder v Ljutomeru, Alojzij Skrinjar v Ljubljani, Marija Tevžič v Sv. Pavlu pri Preboldu, Josip Terpin v Bevkah, Terezija Tanaj v Stoli pri Litiji, Ivan Dolinar v Petrovčah, Kuža David v Ločah, Cezar Sancin v Trebeljnem, Ana Kopriva v Spodnji Poljskavi, Pavla König v Orli vasi, Marija Fišer pri Sv. Petru pod Sv. Gorami, Julija Zaunfuchs pri Sv. Ani v Slov. Goricah, Junka Virant v Laškem, Avgust Lulik v Rudniku, Marija Žerjav na Jesenicah, Josipina Likozar v Ljubljani in Franc Jankovič v Mostah.

Iz državne službe

Beograd, 27. junija, p. V višjo skupino sta napredovala višja računska inspektorja pri finančni direkciji v Ljubljani gg. Adolf Potokar in Vladimir Ggorelec.

Nov sreski šolski nadzornik v Ljubljani

Beograd, 27. junija. p. S kraljevim ukazom je imenovan za sreskega šolskega nadzornika za mesto Ljubljano g. Rado **Grum**, učitelj v Ljubljani.

Požar uničil tekstilno tvornico

Krapina, 27. junija, n. Davi okrog 9. je iz neznanih vzrokov nastal požar v tekstilni tovarni v Županici pri Krapini, ki se je z veliko naglico razširil na barvarno in apreturo. Gasilci so se morali omejiti le na to, da obvarujejo sosednja poslopja pred nevarnim elementom. Do opoldne sta zgoreli barvarna in apretura ter v njih vsi stroji in izdelano blago. Ogenj tudi še popoldne ni bil pogašen. Nevarnost za ostale objekte še vedno ni odstranjena. V tovarni je bilo zaposlenih okrog 300 ljudi.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Precej vedro, pozneje nekoliko bolj oblačno, zmerno toplo. Po prehodu močne barometrske depresije, ki je prevladovala nad vso Južno Evropo, se je pojavil z Atlantskega oceana višji pritisk, ki je zajel zapadne obale kontinenta in prodrl **tudi v zaledje**. Pritisk je v splošnem porastel za 0.5 do 7 mm, zlasti na severu in severo zapadu, manj v južnem Primorju. Temperature so padle za 1 do 4 stopnje, najbolj v cetralnih in vzhodnih krajih države.

Dunajska vremenska napoved za sredo. Nekoliko toplejše, pa še vedno spremenljivo vreme Splošni izgledi: Znaki za zboljšanje vremena.

Prišel je veliki dan našega Sokolstva

Prvi Sokol na jugoslovenskih tleh je bil Južni Sokol v Ljubljani, današnje sokolsko društvo Ljubljana Matica, ali kakor ga navadno imenujejo, Ljubljanski Sokol. Ustanovljen je bil l. 1863., komaj pičlo leto po ustanovitvi prvega sokolskega društva, ki sta ga nesmrtna Tyrš in Fügner osnovala l. 1862. v Pragi.

Sokol Ljubljana Matica praznuje torej letos svojo sedemdesetletnico, ki je ob enem tudi sedemdesetletnica jugoslovenskega Sokolstva sploh. Da počasti ta pomemben jubilej, je savez Sokola kraljevine Jugoslavije sklenil, da se vrši na Vidovdan v Ljubljani pokrajinski sokolski zlet.

Pokrajinskih zletov je imelo naše Sokolstvo že več, saj se vrši skoro vsako leto po eden. So to sokolske prireditve srednjega obsega, za katere je udeležba pet do šest tisoč Sokolov in Sokolic navadno že lepa in častna. Silni razmah jugoslovenske misli in ž njim ogromni napredek Sokolstva pa sta, skupaj z nekaterimi drugimi momenti, povzročila, da je odziv na klic v Ljubljano trikrat, štirikrat presegel prvotno pričakovanje in prvotne račune.

Tako se je ljubljanski pokrajinski zlet spontano razvil v vsesokolski zlet. Da, po svoji ogromni udeležbi bo celo znatno prekosil vse dosedanje vsesokolske zlete ne le v Jugoslaviji, marveč tudi po vseh drugih slovanskih pokrajinah, z edino izjemo velikih vseslovanskih zletov v zlati Pragi.

Današnji in jutrišnji glavni zletni dan sta tako postala največja sokolska in splošno narodna praznika.

E. Gangl:

Dih in polet življenja

Sokolski Vidovdan leta 1933

V oblasti ideje, z njeno mladostno močjo, v moralnem in fizičnem zdravju, v slovanskem sokolskem bratstvu k idealom resnice in pravice Sokoli naprej! **Tyršev klic iz inostranstva.**

Jubilej 1863—1933

Ljubljanski (Južni) Sokol proslavlja svoj jubilej: sedemdeset let življenja in dela. V močnem njegovem tilniku vidimo obronek zareze avstrijske sekire. Zevajočo rano izza davnih let je zacelil delovni čas. Bolečina je minila. Ostal je spomin.

Ostal je spomin, a ostala so tudi dela.

V najtežje dneve narodove popolne odvisnosti od milosti in nemilosti tujega gospostva, ki je razdrobilo naše telo v slabotne delce, je zasijala dvigajoča moč Tyrševe ideje. Prestregla so jo vase dobra nacionalna srca, ki jih je okrepilo živahnejše utripanje, da so se dvignila v veri v narodovo odpornost in samozavest.

Eno in drugo je bilo treba šele vzgojiti, iz maloštevilnih poedincev prenesti in presaditi v širše kroge, iz mesta v kmetiške domove, iz ozkih meja inteligence v širino naroda. Ta prvi znamenitejši prerod narodove duše se je izvršil pol žavestno, pol nezavestno — a v nagonskem hotenju, da se očuva nacionalno življenje v naporih in borbah, ki se niso strašili nobenih žrtev.

Ostali so spomini, ostala so dela.

Najboljši sinovi naroda so pristopali k prvi sokolski zastavi na slovanskem jugu Evrope. Tu so se čutili varne v vznesenosti ideje in v borbenosti njenih poživljajočih stremljenj. Izpod nje so se vračali okrepljeni na svoje vsakdanje posle, utrjeni v domoljubju, pripravljeni in odločeni svoj imetek, svoje zmožnosti in svojo voljo obračati in uporabljati v korist in porast samostojnega nacionalnega življenja.

Rana avstrijske sekire — ta bi nezaceljena pomenila narodu smrt in našo sramoto. Tako nam pa je, v častitljivosti te prve sokolske zastave simbolizirana, prinesla in dala dih in polet življenja.

Zmaga ideje in radost sokolskega življenja — to je naš jubilej!

Naprej, zastava Slave!

Sokolske zastave so dvignile mišičaste, junaške roke Sokolov na čelo čisto nacionalnih, demokratičnih, nekompromisno značajnih naših množic.

Jan Kollár, oče slovanske vzajemnosti, je prodrl s svojim pozivom Slave hčeram v duše slovanskih rodov.

Naš Prešeren je našel pot tja, kjer »največ sveta otrokom sliši Slave«.

Dobrovsky, Kopitar, Vuk Karadžić, očetje slovanske književnosti, so ustvarili trozvezo znanosti in slovanskega patriotizma, kjer je nadvladal Dobrovsky proti dunajskemu »vražjemu principu germanizacije«.

Adam Mickiewicz je razglasil slovanski evangelij pravice, kreposti in učenja in je dobil sebi sorodno dušo v Aleksandru Puškinu.

Češki kralj Karel IV. in naš Dušan Silni sta že gojila prijateljske vezi, nazivajoč se drug drugega za dragega brata.

Vse te duševne moči, ki so dramile slovansko miselnost, so se po vseh možnih vzponih in upadih, po katastrofah in tragedijah slovanskega sveta združile v Tyrševi duši, da jim da končno obliko v stvarnem življenju: vsem za vse!

Dediščine iz politične in kulturne zgodovine vseh vekov ne smemo držati uklenjene v mrtvi črki — temveč mora biti v živem življenju gonilna in vzpodbudna moč pokolenju za pokolenja. »V svobodi in v disciplini, s tekmovanjem moči in z vzajemno ljubeznijo vseh bratov moramo skupno odgojiti pokolenje, polno življenjske sile in čilosti, ki ne bo samo močno, ampak bo tudi čvrste volje, ki se ne hvali samo s slavo svojih prednikov, nego je usposobljeno hoditi za njihovim zgledom.« (Tyrš l. 1865.)

ENGELBERT GANGL
podstarosta Sokola kraljev. Jugoslavije

In tako so mišičaste,, junaške roke Sokolov dvignile sokolske zastave na čelo čisto nacionalnih, demokratičnih, nekompromisno značajnih naših množic.

Zovi, samo zovi!

Tyrš nas uči (1881): »Bratje! Sokolska misel ne obstoja v sami vežbi telesa, le v samem pridobivanju spretnosti v različnih panogah telovadbe, temveč obenem v vežbi in jačanju duha v vseh patriotičnih krepostih in činih. Sokol naj nima samo silne pesti in jeklenih grudi, on mora biti obenem mož, poln iskrenega požrtvovalnega prepričanja, mora biti mož čvrst kot granit in čist kot kristal, mora biti do svojih bratov odkritosrčen in ljubeč, skratka: mora biti ne samo na telovadnem torišču, temveč tudi v državljanskem delu, v tem področju domovinskega udejstvovanja, ki se mu je posvetil, pravi Sokol.«

Tako nas zove že 70 let sokolska ideja. Zove nas na vzgojno delo, ker bi bila brez takega dela ideja mrtva od vsega početka. Zove nas na delo za blaginjo vseh.

Živa nas budi in zove. Njen glas leti na vse strani slovanskega sveta. Kakor iz solnca žarki, tako se neprestano širi njen klic. In kakor so solnčni žarki neranljivi, tako je tudi moč ideje neranljiva. On, ki nam jo je dal, je bil sam prepričan o tem, zato nas tako uči do današnjega dne.

Njen klic velja vsem, ki v dobrem iščejo dobro, v lepem lepo, v velikem veliko, v smelem smelo, v plemenitem plemenito, v resničnem resnično. Vse, kar je proti vsemu temu, je proti ideji in je proti nam, ki jo nosimo v sebi, ki živimo in delamo v njej in po njej. On je proti blaginji vseh.

Njena razčlenjenost gre v vse smeri, a vsaka smer je samo sredstvo izmed sredstev, ki drže — vsa harmonično združena in zlita med seboj — k istemu smotru: k lepoti in izpopolnjevanju moralnega in fizičnega zdravja, k vzorom idealnega, požrtvovalnega prizadevanja poedinca in celote.

Zovi, samo zovi vse dobre in deloljubne ljudi, da se nam vsa domovina preobrazi v občo delavnico, kjer bodo noč in dan na poslu čisti značaji, jake roke in globoka srca — eden za vse in vsi za vsakega!

Sokolstvo srce Slovanstva

Tyrševo Sokolstvo nas ne vzgaja zato, da bi narodu vladali ali ga celo prezirali in izkoriščali; v tem Sokolstvu se vzgajamo, da bomo umevali narod v vseh njegovih radostih in težavah, da mu bomo služili, mu pomagali in z njim živeli eno in isto življenje. Ne od naroda in izven njega, temveč k narodu in v njegovo globino drže naša pota.

In Tyršev poziv na vse Slovane?

»In da bi končno vsa, četudi sicer deljena slovanska mladina, na vsaki strani s prsmi ob prsih, z ramenom ob ramenu in z mečem ob meču v poslednjem tem boju, ki nas čaka za našo čast in slavo, povsod branila neskrajšan razvoj slovanskega plemena in svobodo ljudstva, ogroženega od skupnega sovraga.« (1871.)

Računamo z bodočnostjo Slovanstva, sicer bi ne verovali v proroške besede vseh velikih mož, ki so jih njihova dela zapisala v zgodovino Slovanstva. Bodočnost pride z delom sedanjosti. Rod za rodom ustvarja stopnišče v hram moči in slave bodočih vekov. Po tem stopnišču grme navzgor usmerjeni junaški koraki. Čigave stopinje so to?

Naše!

In na sluh — v daljavo in širino udarja utrip srca. Sokolstvo srce Slovanstva!

Utrip srca ob srcu, plamen duše ob duši!

Tako praznujemo letos svoj sokolski Vidov dan!

Pozdrav Vam, bratje in sestre, ki ste prispeli k nam, da se radujete z nami! Naša skupna radost je v prepričanju, da smo zvesto služili idealom slovanskega sokolskega bratstva. Iz tega prepričanja se poraja hrepenenje k novim naporom in k novemu delu.

Dih in polet življenja ruši pregrade na poti v bodoči čas. Vihar najplemenitejših čuvstev nosi našo deloljubno voljo k novim nalogam.

Hočemo naprej!

Da, srce ob srcu, duša ob duši: tako je poveličan in dvignjen v lepoto naš Vidov dan!

Miroslav Ambrožič
načelnik Sokola kraljevine Jugoslavije

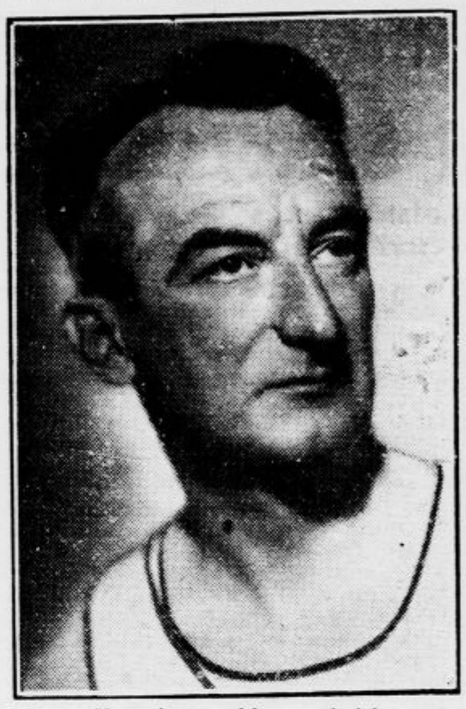

V vsakem velikem sokolskem zletu leži ogromen zaklad izvršenega dela, zaklad, ki so ga deležni vsi udeležniki zleta, telovadci in telovadke. S pripravami za zlet, ki je podrobna vzgoja vseh poedincev, so oni ta zaklad ustvarjali za celoto in za sebe.

Dobrine tega zaklada prehajajo na ves narod kakor sugestivna sila ki objema in usvaja.

To je tajna nesebičnega in požrtvovalnega dela, spremljanega s čisto in brezmejno ljubeznijo do naroda in domovine.

MIROSLAV AMBROŽIČ

Sokol Ljubljana matica

Iz zgodovine današnjega jubilarja, najstarejšega sokolskega društva na jugoslovenskih tleh

Rojstno leto Sokolstva je 1862, ko je dne 27. januarja dr. Miroslav Tyrš z ustanovitvijo »Praške telovadne enote« položil prvi temelj vsej grandiozni stavbi slovanskega Sokolstva, ki je zrasla do danes. V senci brutalne avstrijske nadvlade nad Slovani je ob zibelki praškega Sokola kumovala ideja narodnega prebujenja, in ko je sokolska misel od Čehov segla na slovanski Jug in se je sokolski zlati Pragi kot posestrima prva pridružila bela Ljubljana, se je tudi v naši zemlji pričela s sokolskimi krili borbeno dvigati narodna zavest in moč. Časovno Ljubljana ni mnogo zaostajala za Prago. Dočim se je prvo hrvatsko sokolsko društvo rodilo šele 1874 v Zagrebu in prvo srbsko šele 1882 v Beogradu, je Ljubljana imela svojega Sokola že leto za Tyrševim društvom, leta 1863. To dejstvo tudi odkazuje Ljubljani tako častno mesto v jugoslovenskem in vseslovanskem Sokolstvu.

Misel na ustanovitev Sokola v Ljubljani pa je že leta 1862. dozorela tako daleč, da je Bernard Jentl lahko dne 27. julija izdal prvi poziv na ustanovitev. Toda avstrijska vlada, ki snovanju narodnega društva sploh ni bila kdo ve kaj naklonjena, je delala precejšnje ovire, tako da se je ustanovni občni zbor »Južnega Sokola«, kakor se je društvo nazvalo, lahko vršil šele dobro leto pozneje (prvega oktobra 1863). Pa tudi po ustanovitvi avstrijska oblastva delovanja društva niso gledala rada. Majhna poulična praska med narodno zavednimi Slovenci in Nemci je bila vladi zadosten vzrok, da je 1. avgusta 1867 razpustila Južnega Sokola in nekateri voditelji so morali za več mesecev v ječo. Toda s tem odlokom se je snovanje Sokolstva pri nas ustavilo samo za dobrega pol leta. Že pozimi 1868 so bila potrjena nova pravila in se je vršil ustanovni občni zbor prerojenega »Sokola, ljubljanskega telovadnega društva«.

Že v dobi Južnega Sokola, kakor tudi v prvih letih Ljubljanskega Sokola se je društvo živahno gibalo. S številnimi izleti po Sloveniji in s sodelovanjem pri narodnih prireditvah si je pridobilo mnogo zaslug za probudo narodne zavesti. Na njegovo pobudo so se že v prvih naslednjih letih ustanovila sokolska društva v Kranju, Postojni, Planini in Vipavi.

Telovadba se je med članstvom gojila že od vsega početka in tudi naraščaju se je posvečala precejšnja skrb. Toda pravega telovadnega sistema, pravega razumevanja za veliki pomen, ki ga ima telovadba za telesno, moralno in duhovno vzgojo naroda, v tistem času še ni bilo. Zato se naš Sokol ni mogel povzpeti do večjih uspehov celih 20 let. Tudi proslava petindvajsetletnega obstoja Ljubljanskega Sokola 1888, združena s prvim slovenskih vsesokolskim vzletom, ni mogla zaustaviti tega nazadovanja. Leta 1888. je bil na občnem zboru Ljubljanskega Sokola sprožen tudi predlog za ustanovitev zveze vseh slovanskih telovadnih društev, ki pa je tedaj še dolgo dobo ostala samo sen.

Na začetku četrtega desetletja pa se je v društvu začelo pravo in uspešno sokolsko gibanje, takozvano preporodno gibanje, ki ga je sprožil in vodil dr. Viktor Murnik. Strogo se je začel izvajati Tyršev telovadni sistem. Po češkem vzoru se je tedaj ustanovil prvi slovenski sokolski vaditeljski zbor. Število vaditeljev se je pomnožilo, tako da je Ljubljanski Sokol lahko spet začel s telovadbo sokolskega naraščaja. V tem času se je pričela tudi sistematična telovadba žen, članic in naraščajnic, in ustanovil se je prvi ženski vaditeljski zbor.

BOGUMIL KAJZELJ
starešina Ljubljanskega Sokola

Pod mogočnim vplivom II. vsesokolskega zleta v Ljubljani l. 1904. se je naše Sokolstvo pričelo krepko dvigati. Sokolska ideja je prodirala v globino in v širino. Živalno je prospeval sokolski tisk. Število sokolskih društev je nezadržano raslo. Dočim je bilo ob koncu prvih štiridesetih let ustanovljeno samo 14 društev, je v tem času naraslo število na 112 sokolskih društev in odsekov. Leta 1905. so se vsa društva združila v Slovensko sokolsko zvezo, nekaj let pozneje so se formirale župe. Z ustanovitvijo zveze in župe je Ljubljanski Sokol odložil organizacijo in vodstvo skupnih nastopov, ki ga je kot največje in najstarejše društvo imel, še nadalje pa je ohranil v našem Sokolstvu vse svoj ugled in vpliv.

Ob izbruhu svetovne vojne so avstrijske oblasti ustavile delovanje društva. Kljub temu se je članstvo shajalo na tajnih sestankih, v letu 1918. pa so nekateri člani in članice zelo že zopet gojili telovadbo.

Po prevratu je društvo s koncem oktobra 1918 obnovilo upravno poslovanje, s telovadbo pa je moglo pričeti šele sredi naslednjega leta, ko se je izpraznila telovadnica, v kateri so taborili vojaški oddelki. V novih, svobodnih razmerah je Ljubljanski Sokol tem krepkeje in uspešneje razvil svoje delo. Zastopniki društva so se uspešno uveljavili pri vseh telovadnih nastopih in tekmah Jugoslovenskega sokolskega saveza in reorganiziranega SKJ ter na vsesokolskih zletih v Pragi, v Poznanju in na češkem zletu v Plznju. Udeležil se je mednarodnih tekem in olimpijad v Ljubljani, Parizu, Lyonu, Amsterdamu, Luksemburgu, Parizu.

Danes šteji Ljubljanski Sokol 1179 članov, 435 članic, 233 moškega naraščaja, 122 ženskega naraščaja, 238 moške dece in 107 ženske dece.

Tako stoji danes Ljubljanski Sokol: 70 let dela za sabo, pa še celo večnost nalog pred seboj. V tem zdravem občutju koraka njegova četa proti prvi stoletnici, ki pa na njegovi poti še dolgo ne bo zadnji mejnik.

Ob šestdesetletnici Adama Zamoyskega

voditelja poljskega Sokola

Vodja poljskega Sokolstva, grof Adam Zamoyski, je te dni praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Ob tej priliki je napisal prvi podstarešina SKJ br. *Engelbert Gangl* za slavnostno številko »Sokolskega Glasnika« članek, v katerem pravi:

Našemu narodu je ime Zamoyskih znano iz znamenitih romanov velikega Henrika Sienkieviča, a še bliže, prav do naših

živih src ga je primaknil potomec svojih davnih dedov, brat Adam, sedanji glavar grofovske rodbine Zamoyskih, naš ljubljeni sokolski brat.

Nagnila se mu je življenjska doba do novega mejnika — preko šestega desetletja. To priliko porabljamo za to, da se moremo ob junaškem predstavniku bratskega poljskega Sokolstva ustaviti s pozdravno besedo, ki mu bodi obenem iskrena čestitka vsega jugoslovenskega Sokolstva k temu življenjskemu jubileju!

Naše Sokolstvo spajajo z brati Poljaki iskrenejše in tesnejše vezi že dobrih trideset let, a šele brat Adam jih je poglobil in učvrstil tako, kakor mu je velevala in jih do popolnosti vznesla njegova velika sokolska slovanska duša.

Zadnjih deset let je velikokrat sam ali s svojo rodbino obiskal našo domovino in se seznanil z vsemi njenimi predeli od jadranske obale do Lovčena, od juga do severa. Vzljubil je našo zemljo in naš narod in se z našim Sokolstvom spojil v naj-

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna **»Franz Josefova« voda** z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je **»Franz Josefova« voda** posebno v srednjih letih in starostni dobi izborno čistilno sredstvo za želodec in črevo. **»Franz Josefova« grenčica** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

RAZSTAVA

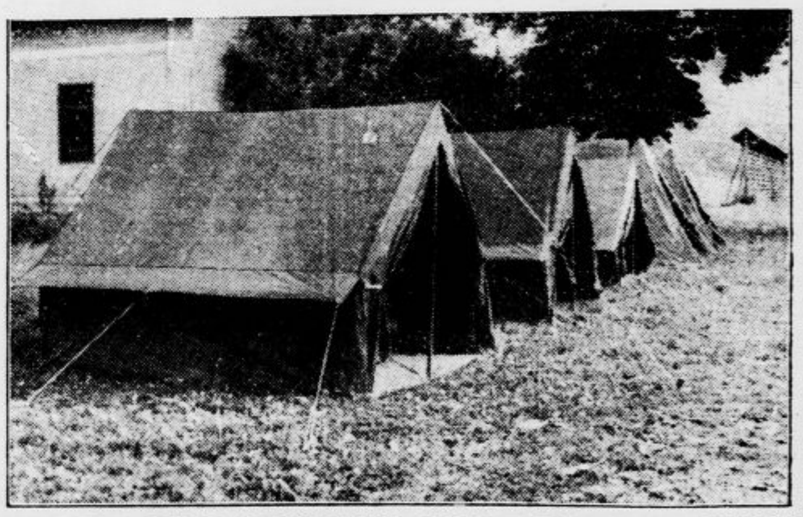

OD 25. JUNIJA DO 1. JULIJA BREZPLAČNI OGLED TABORIŠČA NA VRTU V ŠELENBURGOVI ULICI ŠTEV. 6

SEJM ŠATOROV

B. KOLB & PREDALIČ, LJUBLJANA

TENIS, KOPANJE, TURISTIKA, ATLETIKA ETC. — ILUSTRIRAN KATALOG GRATIS

intimnejšem sokolskem bratstvu. Vsa jugoslovenska sokolska rodbina danes tudi osebno pozna Adama Zamoyskega kot svojega vrlega in pravega sokolskega brata.

V tej poslednji dobi, ko se je približeval svojemu šestdesetemu letu, smo tudi mi Jugosloveni večkrat pohiteli v njegovo domovino in ga spoznali v pravem elementu njegovega neumornega nacionalnega, sokolskega stvarjanja.

Varšava, Poznanj in Gdinj nam nikoli ne pojdejo iz spomina, ker smo povsod doživljali toliko lepote, bratske pozornosti in gostoljubnosti, da jih ne moremo oceniti s samo besedo. A kar nas je najbolj obradovalo, to je bilo stopnjevano naše spoznavanje stalnega napredovanja in razvijanja poljskega Sokolstva, kar je predvsem in v največji meri pripisati skrajni požrtvovalnosti in mladeniški vztrajnosti brata Adama Zamoyskega.

Njegov dom v Varšavi in njegov dvorec v Kozlovki sta vedno na stežaj odprta vsem sokolskim potrebam. Vsako bratsko srce dobi v Zamoyskem toplo in dobrotvorno zavetje. Posebno pozornost, uprav očetovsko skrb izkazuje seveda poljskemu Sokolstvu, ki mu prireja v Kozlovki prednjaške tečaje in se tako najuspešneje briga za njegovo tehniško izpopolnitev. Njegova snaha sestra Jadviga je načelnica poljske sokolske zveze, a tudi oba njegova sina, Aleksander in Mihajl, sta vrla in zavedna Sokola.

Dom Zamoyskega — pravi sokolski dom!

Demokrat po simpatičnem značaju, a plemič po duši in po slovanskem sokolskem mišljenju, uživa brat Adam v vsem slovanskem Sokolstvu velik ugled, a tudi neslovanski telovadni svet ceni njegove vrline. Zato pa je zaupanje vseh dvignilo brata Adama Zamoyskega na najuglednejša mesta, kjer z vsemi močmi in z neumorno delavnostjo upravičuje splošno zaupanje do svoje osebe.

Želimo mu v imenu jugoslovenskega Sokolstva k njegovi šestdesetletnici krepkega zdravja in nezmanjšane deloljubne volje na korist vsega Sokolstva in na čast Slovanstva.

Naj plemeniti duh pokojne njegove soproge grofice Marije, odlične nacionalne poljske žene in ognjevite sokolske patriotke, preveva njegov dom in krepi brata Adama v njegovem delu! Naj še dolgo dolgo uživa srečo in slavo svobodne svoje domovine!

Iz prvih dni Sokolstva

Zanimivo pismo — Prvi sokolski zlet v Pragi l. 1882 — Tyrševa zmaga — Slovenci in Hrvati na zletu

Prinašamo pismo, ki so ga lansko leto priobčili »Nar. Listy« v slavnostni številki. To pismo je pisal neki Pražan svojemu prijatelju, ki je moral oditi na Dunaj, ker se je tam zdravil. Pismo je pisano takoj po zletu l. 1882. in nam kaže, kaj in kako so čutili narodni ljudje takrat, ko je prvikrat nastopil Sokol v impozantnem številu — 600 članov. V primeri z veličastnimi nastopi, ki smo jih doživeli pred vojno in po vojni v Pragi in pri nas in ki se nam tudi za letos obetajo v Ljubljani, je to pač skromno število, a to je ravno dokaz, kako iz malega raste veliko. Do tega uspeha se je povzpel Sokol od svoje ustanovitve leta 1862, torej v teku 20 let. Pretresljivo je podano v tem pismu, kaj se je godilo v srcu voditeljev, ko je Tyrševa ideja slavila svojo prvo zmago. Zanimiv je tudi spomin na slovensko udeležbo, posebno če pomislimo, da je šele tega leta dobila Ljubljana — slovenskega župana.

Kakor vidimo, je tudi takrat od daleč pretil sv. Medard in je bilo leto podobno letošnjemu. Gotovo spada to pismo med najlepše sokolske spomine Evo ga!

V Pragi, 19. junija 1882.

Dragi prijatelj!

Pišem Ti danes po sokolski slavnosti. Bila je tako lepa, da smo pri nji plakali od radosti. Da, bili so trenutki, ko tudi najodločnejša misel ni mogla prisiliti oči, da bi [illegible] vrste ljudi sem spadal tudi jaz. Škoda, da Te ni bilo tu. Mislil sem na Te ves dan in se jezil na usodo, ki Ti je onemogočila, da nisi videl tega dne. Že dolgo nismo doživeli tako vznesenih trenutkov in morebiti bomo spet dolga leta čakali nanje. Bilo je mogočno, slavnostno, sveto, očarljivo, ogromno.

Kakor sem Ti pisal, je bilo vreme zadnjih štirinajst dni obupno; od sv. Medarda, tega mokrega svetnika, je deževalo skoraj neprestano; mrazoten veter se je zdaj pa zdaj izpremenil v vihar in orkan. Meluzina je tulila in celo sneg je naletaval. Čim bolj se je bližal slavnostni dan, tem bolj so izginjale naše nade na krasen uspeh, da, mnogih se je polotevala že malodušnost. Bil je tak mraz, da so ljudje nosili suknje, nebo je bilo po ves dan z oblaki zastrto, tako da se sploh ni dalo videti, kdaj se razjasni. Veter je preletaval telo, da so nam kosti trepetale — med tem pa se je bližal dan, na katerega smo polagali toliko nad, od katerega smo toliko pričakovali za bodočnost sokolske stvari. V soboto zjutraj so že prihajali Sokoli od blizu in daleč, in prišli so, da bodo blodili po Pragi in šklepetali z zobmi in se tresli v svojih lahkih oblekah . . . Tedaj se je zvečer nekoliko zjasnilo in ogrelo. Trenutno se je nas zopet polotila dobra volja in celo kak najcivilnejši udani »brezverec« je vzdihnil: »Bože, ozri se na nas!«

In prebudila nas je včerajšnja nedelja. Krasno! Nebo se je smehljalo in toplo je bilo tako, da nam je srce v prsih poskakovalo. Na obzorju niti oblačka, na zemlji niti veterčka, ozračje je trepetalo v solnčnem žaru. Od zgodnjega jutra je po ulicah kar mrgolelo rdečih košulj in na vsaki deseti glavi je čepela sokolska čepica s špičastim peresom.

Od 10. do 12. je bila na Strelskem otoku zadnja skušnja za popoldanski nastop, ob pol treh smo se pa že shajali na dvorišču češke politehnike, kjer se je urejal sprevod. Nekako ob štirih smo odšli ven; bil je to ogromen sprevod, ki je štel poldrugi tisoč sokolov, 57 praporov, spredaj Tyrš in podnačelniki na konjih, dve godbi, poleg njih pa praški sokol s svojimi šestimi krasno opravljenimi trobentači. Kod je šel sprevod in kako navdušeno je bil pozdravljan, o tem boš čital v »Nar. Listyh«. Hočem ti omeniti samo one stvari, ki v listih niso omenjene, ali pa so se jih le malo dotaknili. Na tisoče ljudi je pričakovalo na vseh ulicah Sokole, ki so v mogočnem impozantnem pohodu korakali naprej in ta sprevod je bil nepregleden. Končno smo prišli k verižnemu mostu in svobodno brez umerjenih korakov smo stopali čez most, ki bi se bil pod mogočno udarjajočimi enakomernimi sokolskimi koraki gotovo porušil.

Na otoku smo se v posebej pripravljenih oblačilnicah oblekli v telovadno obleko in po peti uri smo stopali iz steklenega salona, vrsta za vrsto, in smo nastopili na vežbališču (v prostorih strelišča) v mogočno četo, ki je štela po 12 mož na širjavo in nekako po 50 na daljavo, tako da nas je bilo čez 600. Bil je krasen pregled na to množico enako oblečenih postav, ki so bile druga od druge enako oddaljene, negibne in ravno stoječe V tem postoju smo poslušali govor dr. Edv. Gregra, ki je bil lep, poln poleta in odločnosti. Zaklical je najprej slavo Fügnerju in potem je nagovoril Tyrša, ki je vzravnan stal na čelu vežbališča pred vrstami telovadcev na visoki tribuni, od koder je dajal povelja. Stal je tam in poslušal Gregrove besede in ko se je Gregr z ogovorom obrnil nanj in začel naštevati njegove zasluge za društvo, ko je zagrmelo v tisočerem odmevu po ozračju: »Slava Fügnerju! Zdar njemu!« — tu se je klonila Tyrševa glava nižje in nižje, njegova roka je bolj in bolj trdo stiskala palico, ob katero se je opiral, da bi se ne videlo, kako drhti, njegovo lice je obledelo, noge, se je zdelo, da bodo odpovedale službo . . .

»Brat Miroslav,« tako so donele besede ganjenega Gregra in udarjale na ušesa ginjenega Tyrša, »sprejmi iz bratskih rok venec priznanja, venec iz tako čistega kova, kakor je tvoja misel in tvoje srce.«

In iz sokolskih vrst je stopila deputacija vaditeljev, stopila pred tribuno in podala Tyršu na škrlatni blazini težak srebrn venec. — Stali smo ravno in strumno, naši udi so bili kakor iz jekla, toda v očeh nam je trepetalo in trepetalo, pod vejicami nas je žgalo in valovilo, okoli ust so se nabirale gube, ki so še vedno s težavo zadrževale tok solz — a zaman: v trenutku, ko je Tyrš premagan od čustva padel na koleno, nagnil globoko glavo in se sklonil k bratom vaditeljem, da bi iz njih rok sprejel venec, v tem trenutku so se na neštetih obrazih zalesketale solze, naplav v očeh se ni dal več zadrževati. In Tyrš je skočil s tribune, objemal enega vaditelja za drugim, poljubljal jih je — in tudi on se je solzil. In sedaj je prihajala ena deputacija za drugo in prinašala Tyršu spomenice, albume, diplome častnega članstva; med tem pa je naprej grmel Gregrov govor in ozračje so pretresali neskončni slava-klici.

Na to so sledile proste vaje in telovadba na orodju. Vse to je trajalo dolgo čez osmo uro; na to so Sokoli zapustili vežbališče, se preoblekli in hiteli k mizam. Toda prostor ni zadostoval, da bi sprejel vse udeležence, tudi jedi in pijače ni bilo dovolj. Ob zvokih godbe so odhajala posamezna društva, ki so morala še ta večer zapustiti Prago, narávnost na kolodvor, druga društva so odhitela v razne restavracije; tudi naša družba, ko smo videli, da na otoku ne dobimo nikake jedi in pijače, je ob 9. uri zapustila otok. Obiskali smo vrt Meščanske besede. Odšel sem tudi zato, ker sem videl, kako je prihajalo med Sokoli in gostilničarjem, ki se je nenavadno malo brigal za pogostitev gostov, do neprijetnih nastopov.

V Besedi smo doživeli krasne trenutke. Tam je že bilo nekaj Sokolov, po našem prihodu so se množili bolj in bolj, prišel je tudi Tyrš s svojimi pobočniki in naenkrat se je pojavil tudi Jindra Višek, ki je pripeljal kolinsko sokolsko godbo z otoka v Besedo. Za njimi je prišlo mnogo Sokolov in komaj se je godba uredila in nekaj zaigrala, že so prihajali zagrebški in ljubljanski Sokoli s krasnimi prapori. Gromovit »Živio!« je odmeval po vrtu, bratje z juga so enako navdušeno odzdravljali in zadoneli so slavnostni glasovi narodnih himen »Naprej«, »Ljubica« in dr. Navdušenje je raslo, napitnice so se množile, pozdravi so odmevali po ozračju, bratje jugoslovanski Sokoli so se objemali s Tyršem, govorili so drug za drugim, slišal si češko, hrvatsko, slovensko, poljsko, bil je to krasen večer, kakršnih Beseda malo pomni. In vse je šlo tako dobro, nikake surovosti ali pijanosti, sami navdušeni in razvneti možje. Do dveh ponoči je trajalo vse to in zdelo se nam je, da bi to noč sploh ne smeli iti domov.

Pošiljam Ti prospekt »Spominske knjige«, ki smo jo izdali za slavnost, da bi vsaj nekaj izšlo, in številko »Narodnih Listov«, ki prinašajo Gregrov govor in potek slavnosti. Ko se vrneš, Ti povemo še vse ostalo. Imej se med tem dobro. Na zdar!

Tvoj Herman.

J. K. Strakaty:

Češko-slovenska kulturna vzajemnost v preteklosti in sedanjosti

V praških »Nar. Listih« z dne 16. aprila t. l. je izšel pregled ožjih kulturnih stikov med Čehi in Slovenci. Spisal ga je naš vneti prijatelj in zaslužni delavec na polju kulturne vzajemnosti med slovanskim Severom in Jugom, urednik J. K. Strakaty. Z njegovim dovoljenjem ga priobčujemo v prevodu, ker smo preverjeni, da bo zanimal tudi naše čitatelje. Uredništvo.

Od najstarejših dob do Trubarja

Dokaj često se srečujemo z mnenjem, da so naši stiki z brati Jugoslovani novejšega datuma, da so jih umetno izzvale potrebe političnega življenja in da nimajo nikake globlje podlage in podobno. To mnenje je popolnoma zmotno in površno; njega lahko širi, kdor ni niti malo pogledal v preteklost, kdor ne pozna ne zgodovine svojega naroda in ne zgodovine južnoslovanskih narodov. Res je baš nasprotno: naši stiki segajo globoko v preteklost, tja do prvega svita naše zgodovine.

Posebno velja to o čeških stikih s Slovenci, sicer majhnim, toda žilavim narodom, ki je vztrajno gojil svoj jezik in stremel po osvobojenju, narodom, čigar značaj in usoda imata mnogo skupnega z našim. Zgodovina prvikrat omenja oba naša naroda v dobi kralja Sama. Njegova država je segala od Krkonoš do Jadrana. Čehi in Slovenci so dobili slovansko kulturo s posredovanjem sv. Cirila in Metoda, ki sta jo prišla od vzhoda oznanjat na sever, vse do Češke in na jug do Panonije, naselišča Slovencev. Ni nam bilo dano, da bi imeli skupno slovansko cerkev in narodno liturgijo, pa en sam pismeni jezik, zakaj nase neposredno sosedstvo med Veliko Moravsko in Panonijo je prekinil upad Madžarov, ki so še do današnjega dne ostali sovražni klin med nami. Zadnji ostanki tedanje nepretrgane naselitve Jugoslovanov v krajih južno od nas, na črti Bratislava-Ptuj, so še danes obstoječe slovenske in hrvaške naselbine, ki smo jih zaman skušali ohraniti pri mirovnih pogajanjih, ko smo zahtevali, da naj se na tem ozemlju ustvari koridor med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Četudi so zapadni vplivi uničili delo slovanskih blagovestnikov, je vendar v obeh naših narodih ostala zavest njune pripadnosti k nekdanjemu skupnemu izvoru in v zgodovini nahajamo dovolj primerov, ki dokazujejo, kako sta oba naroda težila drug k drugemu.

Spomnimo se n. pr. samo tega, da se je Přemyslovna Jitka omožila s koroškim vojvodom Bernardom, ki je l. 1227. pozdravil na koroški meji slavnega »Minnensängerja« Liechtensteina, potujočega iz Italije v obleki Venere, s slovenskimi besedami: »Bože vas sprejmi, kraljeva Venus«. Njegove pesmi so nam ohranile Bernardov pozdrav. Ta zgodovinski dogodek tvori ozadje romana dr. Ivana Laha »Angelin Hidar« (češki prevod dr. V. Měrka je izšel l. 1927. v prilogi »Moravsko-slezkega Denika«). Oba naša naroda sta bila zopet pod istim vladarjem v času Přemisla Otokara II., ki si je v času nemškega medvladja pridobil začasno politično moč na Koroškem, Štajerskem in Kranjskem in je združil te dežele v skupno ozemlje s svojimi. Vendar je ta spojitev trajala samo 10 let (1269 — 1278). Zmaga Rudolfa Habsburškega na Moravskem polju nad Přemislom Otokarjem II. je položila temelje politični moči Habsburgov nad Slovenci; v teku časa je zašlo tudi ostalo njihovo ozemlje pod oblast Habsburgov in jim je bilo podrejeno vse do razpada avstroogrske monarhije l. 1918.

Dokaz starih stikov je zgodba o Pegamu ali Pecheimu-Böhmu, ki se je ohranila med slovenskim ljudstvom. V tej zgodbi živi spomin na češkega Husita Jana Vitovca Grebenskega, ki je bil sredi 15. stoletja vojskovodja v službi celjskega grofa Ulrika. Po njegovi smrti l. 1456. je postal upravitelj slovenske dežele; hotel se je oženiti z Ulrikovo vdovo in tako postati slovenski knez, vendar se mu ta želja ni izpolnila.

Doba reformacije

Živahnejši literarni stiki med Slovenci in Čehi so se začeli v dobi reformacije, ko so se slovenski reformatorji obračali do Čehov kot izvora nove miselnosti. Oče slovenskega slovstva in pismenega jezika Primož Trubar, ta slovenski Jan Hus, omenja v eni svojih prvih knjig češki pravopis, ko pravi, da baje »Boemi« rabijo preveč znakov za posamezne glasove, kar bi on hotel poenostavti (1551). Humanist Bohorič je poznal literaturo Čeških bratov, in njihove pesmi nahajamo tudi v slovenskih protestantskih pesmaricah. Bohorič piše v predgovoru prvi slovenski slovnici (1584) o Slovanih, zlasti še o Čehih in Lužiških Srbih, opirajoč se na potopis slovenskega diplomata grofa Herbersteina, ki je opisal svoje potovanje v Rusijo.

Od reformacije do narodnega preporoda

Čeprav so bile za časa protireformacije kaj neprijazne razmere, najdemo celo v tej težki dobi sledove duševnih stikov, ki pa imajo bolj teoretični značaj. Kapucin pater Hipolit iz Novega mesta (umrl l. 1722.) je prevajal v slovenščino Komenskega »Orbis pictus«, Čeh Vaclav Rosa je imel stike z Markom Polinom, ki se je trudil za povzdigo slovenščine enako kot Rosa za napredek češčine. Preko prizadevanj Žige Popoviča in Jurija Japlja prihajamo k Blažu Kumerdeju (1738 — 1805) in Jerneju Kopitarju (1780 — 1844). S Kopitarjem je prav za prav nastal neposredni, osebni, torej tudi praktični stik s Čehi, katere je v tem primeru predstavljal njemu enak duh, patriarh slavistike Josef Dobrovský.

Preporodna doba

Napočila je doba preporoda slovanskih narodov. Čehi smo se prvi oglasili k življenju, skoraj ob istem času z nami so se vzdramili tudi Slovenci, nato pa še ostali Jugoslovani. Kako živahni so bili tedanji stiki, nam najlepše priča do danes ohranjena korespondenca med našimi vodilnimi ljudmi tistega časa, ki so jeli na znanstvenih osnovah graditi novo vedo, slavistiko. Tako je Frančišek Metelko korespondiral z Dobrovskim in P. J. Šafařikom, takisto Stanko Vraz in Matija Čop dalje z V. Hanko Oroslav Caf, Jernej Francelj in Jernej Kopitar, z Josefom Jungmanom in Antoninom Jaroslavom Puchmajerjem pa prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik.

Pri slovenskem narodnem preporodu, ki mu je bil vzor češki preporod, je sodeloval tudi Gajev ilirizem; le-ta je vpeljal med Slovence in Hrvate češki (Husov) pravopis. Kolarjeve ideje iz »Slávy dceři« so imele med pristaši ilirizma precej gorečih častilcev, ki so si prizadevali, da bi jih praktično uresničili. Vodja romantične pesniške šole, ki je nanjo vplival češki romantizem France Prešeren (1800 — 1849) je bil v stiku z našim Fr. L. Čelakovskym, ki je v svoji kritiki pesniškega almanaha »Kranjska Čbelica« prvi spoznal njegovo izredno nadarjenost in opozoril nanj slovensko javnost. Prešerna je v Ljubljani obiskal naš pesnik Karel H. Macha, ko je potoval v Italijo. Božena Němcova se je s posredovanjem svojega soproga seznanila s slovenskim narodnim voditeljem Matijem Majerjem Zilskim, delavcem za slovansko zbližanje, ki je živel v Pragi in tam umrl l. 1892. ter bil pokopan na olšanskem pokopališču. Stanko Vraz je l. 1845. dopotoval v Prago, kjer je pri Pospišilu izšla njegova pesniška zbirka »Gusle in tambura«. Okrepčan v svoji slovanski zavesti se je iz Prage vrnil v Zagreb in še nadalje vzdrževal stike z »zlatnim Pragom«.

Od l. 1848. do sedemdesetih let

Bliža se revolucijsko leto 1848.; Havlíček je pred slovanskim kongresom obiskal v Zagrebu Jelačića. Slovanskega kongresa se je udeležila delegacija Slovencev in češka politika in kultura sta zopet imeli velik vpliv na slovensko.

Po Bachovem absolutizmu je sledila reakcija, zatem pa nemirna šestdeseta leta, ko je zlasti na taborih, ki so jih Slovenci sklicevali po češkem zgledu, prihajalo do manifestacij narodne zavesti. V tem času so Slovenci razpredli čvrsto mrežo čitalnic, čeških »Besed«, iz katerih so izhajale mnoge izpodbude k političnim in kulturnim izjavam. Te čitalnice so bile ponekod zibelke pevskih in obrtniških društev; tudi tu so bili na delu nekateri češki možje, ki so bivali med Slovenci kot uradniki.

Med tem se je krepila in rasla slovenska literatura, ki se je preskrbela tudi s prevodi iz češkega slovstva. Med prvimi je bil na izpodbudo J. V. Lege Cegnarjev prevod »Babice« Božene Němcove.

J. V. Lego in Ivan Hribar

Medtem ko se je J. V. Lego počasi, a tem trdneje približeval Slovencem, je bival v Pragi kot uradnik zavarovalnice »Slavije« Ivan Hribar. Z vso močjo svoje mladosti se je ogrel za Prago in Čehe. Po čudnem naključju se je leta 1875. vsak izmed njiju vrnil v svojo domovino in tamkaj vneto deloval za vzajemnost med obema narodoma. J. V. Lego, čigar stoletnico rojstva bomo slavili letos 14. septembra, je bil pri nas apostol vzajemnosti med Čehi in Slovenci. S svojimi članki v dnevnikih in časopisih je širil znanje o Slovencih in njihovi domovini, izdal je prvega vodnika po Sloveniji (1887.) in prvo »Slovnico slovenskega jezika« (1887, druga izdaja 1893), poučeval je slovenščino v tečajih, ustanovil »Češko-slovensko društvo« prevajal, navezaval stike s Slovenci, ki so bili v Pragi in požrtvovalno podpiral slovenske dijake, prihajajoče v Prago na visoke šole. Širil je češko knjigo med Slovenci in slovensko med Čehi.

Nič manj ni zaslužen za češko-slovensko vzajemnost Ivan Hribar, o čemer pričajo njegovi Spomini. V mesečniku »Slovanu«, ki ga je Hribar ustanovil, je skrbno poročal o čeških zadevah, v državnem zboru je imel stalne stike z našimi poslanci, kot ljubljanski župan je vzdrževal živahne stike z glavnim mestom Prago, udeleževal se je slovanskih novinarskih kongresov in bil navzoč na slovanskem kongresu v Pragi. Po naključju je bil v Pragi prav onega dne, ko se je v Sarajevu izvršil atentat. Po svetovni vojni, v kateri je bil preganjan zaradi svojega slovanofilstva in stikov s Čehi, je dospel na višek politične kariere: prišel je zopet v Prago in sicer kot poslanik jugoslovanske države. Njemu ob strani je deloval goriški tiskarnar in publicist Andrej Gabršček, ki je izdal marsikakšen prevod iz češke literature in tudi sam prevajal.

Literarna vzajemnost do najnovejšega časa

Že od sedemdeset let se upirajo oči češkega človeka na slovanski Balkan, kjer se je razmahnila pod rusko patronanco silovita borba za osvobojenje. J. Holeček je v svojih člankih v »Narodnih Listyh« in v vrsti knjig seznanjal Čehe s slovanskim jugom in Jan Hudec je začel svoje neumorno delo propagatorja in prevajalca, delo, ki je prepojeno z ljubeznijo do ideje češkoslovaško-jugoslovanske vzajemnosti. Oba sta posvečala zadostno pozornost tudi slovenskim razmeram in slovenski književnosti. Izmed starejših so prevajali iz slovenščine Josef Penížek, ki je bil tudi dopisnik dnevnika »Slovenski Narod«. Vojtěch Pakosta, Jaromil Borecky. Ko se je Jaroslav Vrhlický pri slavnosti odkritja Prešernovega spomenika leta 1905. seznanil z Antonom Aškercem, je pričel prevajati v češčino izbor Aškerčevih pesmi. Razen njega so prevajali poleg drugih še Josef Paulík, Růžena Nasková, Joža Mettlerova-Toucova, Zdenka Háskova-Dykova, Josef Páta, Karel Vondrašek, Rudolf Linhart, Bohuš Vybíral, Vojtech Měrka*, izmed najmlajših pa Fran Hrbek, Antoš Horsák, Oto Fr. Babler in Rajmund Habřina. Najbolj prevajana avtorja sta Ivan Cankar in Ksaver Meško.

Tudi pri čeških beletristih nahajamo številne sledove stikov s Slovenci in s slovenskim okoljem. Naj pri tem samo površno omenimo, ne da bi se spuščali v globlja raziskavanja, Hálka in Nerudo, pa Vrchlickega, urednika spomenice »Lublani«, ki so jo češki pisatelji in umetniki posvetili slovenskemu središču ob priliki potresa l. 1895. Slovensko pokrajino, zlasti Koroško, je posebno vzljubila Gabrijela Preissova in ji posvetila večji del svojega literarnega dela. Růžena Svobodova je v svojih »Barvách Jugoslavije« poveličevala krasote Slovenije. Marija Gebauerjeva je iz slovenskega okolja posnela snov za svoj roman »Rod Jurija Klemenčiča«. Izmed mlajših črpa odtod Oldřich Zemek. Iz vrste znanstvenih delavcev je treba omeniti prof. Josipa Skrbinška, prof. dr. V. Buriana (v Ljubljani), dr. Josipa Pato in prof. dr. Franka Wollmana, izmed novinarjev Jana Heireta, Karla Čvarčaro in Jana Hajšmana.

Tudi pri Slovencih se zlasti od devetdesetih let dviga zanimanje za češko literaturo; prevodov iz nje je čedalje več. Izmed prevajalcev naj navedem vsaj Frana Govekarja, ki je kot gledališki upravnik propagiral češko dramatsko literaturo in med vojno l. 1918 vpeljal novo naštudirano »Prodano nevesto«, dalje dr. Joža Glonarja, univ. prof. dr. Frana Bradača, prof. Janka Orožna, Frana Albrechta, Ferda Kozaka, dr. Frana Steleta in druge. Za izdajanje knjig o Češkoslovaški in prevode iz češke literature si je pridobilo posebnih zaslug založništvo našega rojaka, ing. Huga Uhliřa, »Umetniška propaganda«.

Med vodilnimi delavci na polju češkoslovenske vzajemnosti je treba omeniti univ. prof. dr. M. Murka, univ. prof. dr. Frana Ilešića, novinarja Rasta Pustoslemška in Božidarja Borka, dr. Ivana Laha in dr. Avgusta Reismana (v Mariboru).

* Op. uredništva: Avtor iz skromnosti ne omenja sebe, dasi si je kot prevajalec iz slovenščine, kot zvest Mentor našega dijaštva v Pragi in sodelavec v vseh društvih, ki delujejo v duhu naše vzajemnosti, pridobil velikih zaslug za zbližanje med Čehi in Slovenci.

Dijaštvo v službi vzajemnosti

V Prago je prihajalo čedalje več Slovencev na visoke šole. Število slovenskih visokošolcev je jelo rasti zlasti v 90. letih minulega stoletja, ko jih je najbolj mikala osebnost T. G. Masaryka in njegovih tovarišev, čijih vplivu so podlegali. Med prvimi so bili sociolog Ivan Žmavc, dalje politični zgodovinar dr. Dragotin Lončar, pisateljica Zofka Kvedrova s svojim soprogom Vladimirjem Jelovškom in drugi.

V Pragi je bilo ognjišče narodno-radikalnega gibanja, iz katerega je izšel tudi današnji minister dr. Albert Kramer, in ki se odraža iz 10 letnikov časopisa »Omladina« (1904—1914) in dveh letnikov revije »Veda« (1911—1912). Iz te generacije so tudi pisatelj in prevajalec dr. Ivan Lah, novinarja in prevajalca V. M. Zalar in pokojni Stanko Svetina in drugi. Praška mladina je zanesla v domovino tudi manjšinsko narodno-obrambno delo in je propagirala doma »Svobodno misel«. Ta generacija je močno utrdila stike z nami, pripravljajoč se na velike zgodovinske dogodke. Na njeno izpodbudo so priredili v predvojnih letih nekoliko izletov na Slovensko in Primorje, česar ne smemo podcenjevati zakaj prav iz vrst teh izletnikov so se mnogi mladi Čehi za vedno ogreli in navdušili za Slovanski jug ter so ostali ž njim v stalnih stikih.

Prišla je doba težke preizkušnje, doba svetovne vojne, v kateri smo vztrajali v težkem boju za skupno svobodo. Zato se je po pravici oglašalo od nas geslo »Zvestoba za zvestobo!« in kot njegov odmev iz slovenskih krajev »Ljubezen za ljubezen«.

Vzajemnost na gledališkem polju

Lahko bi napisali povsem samostojno in obsežno studijo — o posameznih časovnih razdobjih jo je že spisal dr. Vaclav Burian — o naših vzajemnih gledaliških stikih. Naj na kratko omenim vsaj to, da so v starejši dobi slovenskega gledališča prevedli iz naše literature celo vrsto iger (tako na pr. iz Stěpanka, Klicpere in drugih) in da to uvajanje našega repertoarja na oder poznejšega ljubljanskega Narodnega gledališča, za čigar poslopje sta izdelala načrte Čeha inž. I. V. Hrásky in arhitekt A. J. Hrubý, traja še danes. Ljubljansko gledališče pa je imelo velik pomen tudi za naš igralski naraščaj. Čeških umetnikov in umetnic, ki so šli preko desk ljubljanskega gledališča in se potem kot zreli igralci vrnili domov na najodličnejše odre, je dolga in častna vrsta.

Hvaležno se moramo spominjati velike ljubezni, ki so jo Slovenci vsekdar izkazovali našemu Narodnemu gledališču v Pragi. Ob polaganju njegovega temeljnega kamna so prihiteli v Prago tudi njihovi zastopniki, ob njegovi otvoritvi so priredili l. 1885. iz Ljubljane poseben gledališki vlak ter obiskali obenem tudi Velehrad. To ekspedicijo je v posebni knjigi obširno opisal slovansko iskreno čuteči Anton Trstenjak. Čehi so jim vrnili obisk l. 1887. pod vodstvom Jana Lege. Kakor pred leti dedi in očetje, tako so navdušeno in še z večjo, bolj gorečo ljubeznijo — zakaj tem silnejši je bil pritisk v vojnih letih — prišli vnuki in sinovi k slavnostim ob 50-letnici praškega Narodnega gledališča l. 1918.

Glasba

Slovenska glasbena umetnost, zlasti krasna narodna pesem, se je razvijala samostojno, toda umetne glasbe v 19. stol. se je že dotaknil češki vpliv, ki so ga imeli na njo češki glasbeni umetniki. Tako je prva slovenska opera »Gorenjski slavček« delo Čeha Antona Foersterja (roj. l. 1837.), umetne pesmi je zlagal sin Čeha Kamil Mašek (1830.—1859.), dijak praškega konzervatorija A. Hajdrich (1872.—1878.) je komponiral pevske zbore, Fran Gerbič (1840. do 1917.), dijak praškega konzervatorija, bivši solist češke opere, je bil eden najbolj marljivih slovenskih glasbenih delavcev. Pred vojno je deloval v Ljubljani dirigent Vaclav Talich, pa tudi drugi naši ugledni umetniki.

Likovna umetnost

V likovni umetnosti se takisto srečujejo češki vplivi s slovenskimi. Že v poznem srednjem veku, ob koncu 14. ali v začetku 15. stoletja, se pojavlja vpliv češke šole. Pod tem vplivom je nastal na slovenskih tleh iluminirani rokopis »Moralia beati Gregorii papae«, ki ga je spisal in z miniaturami opremil l. 1400 Jacobus dictus Chatzpeck v Kranju. V 18. st. sta delovala na Češkem slovenska slikarja Major in Kraker. Čeh Vojtěch Hynais se je na svoji poti v Italijo posvetoval s slovenskim slikarjem Janezom Wolfom in se je z njegovim posredovanjem seznanil z Janezom Šubicem, ki mu je pozneje pomagal pri okrasitvi Narodnega gledališča v Pragi, takisto njegov brat Jurij. V Ažbetovi slikarski šoli v Monakovem so bili učenci E. Pacovski, Ludvik Kuba in drugi. Pri Hynaisu so študirali Rihard Jakopič, Ivan Vavpotič in Peter Žmitek, pri Schwaigru pa Fran Tratnik. Slovenski slikar I. Žabota živi že dolga leta

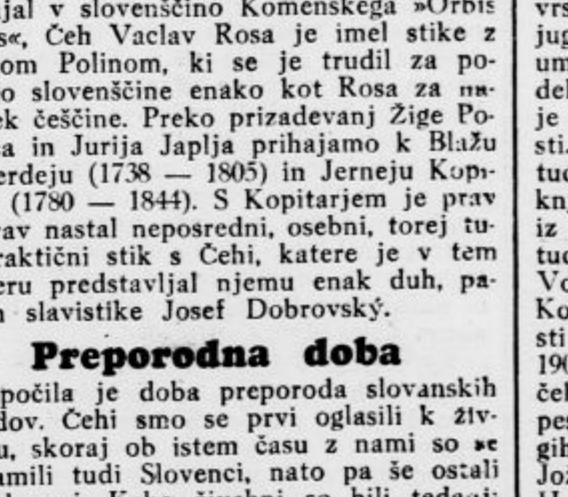

na Slovaškem. Po vojni so študirali na praški akademiji brata Kralja, Božidar Jakac, Ante Trstenjak, Veno Pilon in drugi. Iz starejše kiparske generacije deluje v Pragi že dolga leta Alojz Gangl (r. 1859.), na praški umetnostno-obrtni šoli je dolgo časa deloval današnji profesor arhitekture na ljubljanski univerzi J. Plečnik (roj. l. 1872.), ki je izdelal načrte za sedanjo preureditev praškega gradu. Omeniti moramo, da je cela vrsta slovenskih slikarjev razstavljala na Češkem, češki pa v Ljubljani, zlasti po l. 1918.

Sokolstvo

Naši vzajemni stiki so se močno razširili in učvrstili po zaslugi Sokolstva. Nedvomno ni brez pomena, da so **izmed vseh Slovanov Slovenci prvi postali pionirji Sokolstva.** Že poldrugo leto po ustanovitvi praške matične enote je vzniknil v Ljubljani (27. VII. 1863) »Južni Sokol«, ki je bil sicer l. 1867. razpuščen, vendar pa naslednje leto znova ustanovljen ter deluje še danes, zato slavi letos Sokol kraljevine Jugoslavije sedemdesetletnico njegovega obstoja s pokrajinskim zletom v Ljubljani. Koliko so pač pomenili za utrditev naše slovanske zavesti samo medsebojni obiski ob priliki predvojnih vsesokolskih zletov! Zgodovinar slovanskega Sokolstva bo imel hvaležno nalogo, da prouči pomen teh stikov in pokaže, kako daleč so koristili narodni celoti. Če pa si samo mimogrede ogledamo zgodovino Sokolstva, vidimo, da so nam spet Slovenci pri zgraditvi slovanske sokolske organizacije vedno prvi podajali roko in nam zvesto stali ob strani, najsi je bilo to v časih avstrijskega zatiranja ali po osvobojenju naših narodov, h kateremu sta prav sokolska misel in delo bistveno pripomogla enako pri nas kakor med Slovenci. Spomnimo se samo carzanske zarote, pri kateri so složno sodelovali Čehi in Jugoslovani pod vodstvom Slovenca - Sokola br. Ljudevita P i v k a, čigar opis carzanskih dogodkov je delno preložen tudi v češčino po dr. Františku R o u b i k u.

Med delavci na tem polju moramo najprej omeniti podstarosto Sokola kraljevine Jugoslavije E. L. G a n g l a, z naše strani pa »jugoslovanskega sokolskega konzula« Vincenca S t ě p a n k a.

Treba je tudi omeniti, da so češke orlovske enote vzdrževale stike s slovenskimi Orli. Vneti in pogosti so tudi medsebojni obiski med gasilskimi enotami.

Turistika

Omenil sem obisk Čehov v Ljubljani l. 1887. Takoj naslednjega leta so potovali tja češki Sokoli, ki so se udeležili proslave pet in dvajsetletnice obstoja ljubljanskega Sokola, že l. 1890. pa je vozil v Ljubljano drugi češki vlak. V teh letih je jelo na Češkem rasti zanimanje za Slovenijo in njene krasne alpske pokrajine. Naš Klub čeških turistov je posvečal slovenskim krajem čedalje večjo pozornost, l. 1899. je priredil izlet v Ljubljano in v slovenske Alpe ter je ustanovil v glavnem po zaslugi univ. prof. MU Dr. K. Chodounskega »Češki odsek Slovenskega planinskega društva«, ki je izdajal svoj časopis in tako vzbujal zanimanje za slovenske alpske kraje; skupaj s slovenskimi planinci je pomagal iztrgati te kraje iz kroga nemškega vpliva. Med njegove velike zasluge je treba šteti tudi to, kar je storil za propagando Slovenskega juga, zlasti Slovenije, ko je s sodelovanjem svojih članov izdal vodnika »Savinjské Alpy« od L. Mareša (l. 1924.), »Slovinske Alpy a Přimoří« (1910) in »Moře Adriatické« (l. 1911.), dalje da je zgradil pod Gritovcem »češko kočo«. Če je svetovna vojna prekinila lepo se razvijajoče turistične stike, so tembolj poskočili po svetovni vojni in lahko danes trdimo, da imamo Čehi tr den kader obiskovalcev slovenskega »planinskega raja«.

*

Skušal sem pregledno opisati vzajemne stike med Čehi in Slovenci in naj mi bo odpuščeno, če ni navedeno še to ali ono ime. Poglavitno nam bodi misel češkoslovenske-jugoslovanske vzajemnosti v smislu Tyrševega gesla »Oseba nič, celota vse!«. Delajmo zanjo v novih, boljših pogojih, v naših svobodnih državah in se čvrsto strnimo v organizacijo, ki je bila ustanovljena v ta namen po prevratu, v »Jugoslovansko-češkoslovaško ligo«. Dosedanji uspehi našega skupnega dela naj nam bodo izpodbuda in jamstvo uspeha tudi v bodočnosti!

Milijonska armada slovanskega Sokolstva

V SSS (Savezu slovanskega Sokolstva) so združeni Sokoli kraljevine Jugoslavije, češkoslovaški, poljski in ruski emigrantski Sokol. Najjačje med njimi je češkoslovaško Sokolstvo, slede pa mu po vrsti jugoslovensko, poljsko in rusko.

Skupno je v SSS včlanjenih nad en milijon sokolskih pripadnikov (članov, članic, naraščaja in dece).

Po statistiki iz l. 1931-32 je podrobna slika naslednja:

Češkoslovaški Sokol je štel 256.350 članov, 103.113 članic, 37.554 moškega in 34.944 ženskega naraščaja, 108.800 moške in 121.009 ženske dece, skupaj 661.770 pripadnikov.

Sokol kraljevine Jugoslavije je štel 125.267 članov in 22.719 članic, 20.045 moškega in 9.652 ženskega naraščaja, 47.968 moške in 38.756 ženske dece, skupaj 264.407 pripadnikov.

Poljski Sokol je štel 65.111 članov in 12.832 članic, 7.598 moškega in 3.167 ženskega naraščaja, skupaj 88.708 pripadnikov.

Ruski Sokol ni izkazal podrobne statistike, marveč le skupno število pripadnikov, ki znaša 3.545.

V letih 1932. in 1933. je vse slovansko Sokolstvo zabeležilo nov, ogromen napredek, tako da je število njegovih pripadnikov gotovo preseglo že 1 milijon 200.000.

Mogočen porast jugoslovenskega Sokola

Letošnji zlet v Ljubljani je sicer samo pokrajinski, vendar pa je to največja, najgrandioznejša prireditev, kar jih je doslej doživelo jugoslovensko Sokolstvo. Te vidovdanske manifestacije, ki se vrše v prvi vrsti v počastitev 70letnice matičnega sokolskega društva na slovanskem Jugu, bodo prav gotovo obrodile za naše Sokolstvo obilen sad: armada Sokola kraljevine Jugoslavije bo po teh dneh še mogočneje narasla in prav gotovo se bodo iz tisočev ljudi, ki danes še samo gledajo veličastne sokolske svečanosti, v prihodnje mnogi sami pridružili tej zvesti, lepi, mogočni narodni armadi.

Po statistiki iz lanskega leta je SKJ v vseh svojih 25 župah v državi štel nad četrt milijona pripadnikov (članov, članic, moškega in ženskega naraščaja ter moške in ženske dece): **točno 264.407 pripadnikov.** Statistika kaže, da sokolska armada od leta do leta narašča. Samo v letu 1931 je število Sokolstva v vsej državi naraslo za 24.168.

Članov in članic združuje SKJ v svojih vrstah 147.986. Zlasti pri članstvu je v zadnjih letih, odkar se je Sokol na podlagi posebnega zakona reorganiziral v SKJ, beležiti mogočen porast. Število članov je v zadnjih dveh letih naraslo za 22.719, tako da skoraj ves porast celotnega Sokolstva odpade na članstvo.

Po posameznih župah je članstvo tako-le razdeljeno:

V dravski banovini vodi **ljubljanska** župa, ki šteje v celoti 10.885 Sokolov in Sokolic. V 51 društvih in 21 četah je članov 8051, članic 2834. Ustanovljenih je bilo v tem letu 6 novih čet in eno društvo. Ljubljani sledi v naši banovini **mariborska** župa, ki šteje v 53 društvih in 47 četah 8582 Sokolov in Sokolic (6341 članov in 2241 članic). Maribor beleži v primeri z Ljubljano znatno živahnejši številčni razvoj. V zadnjem letu je število članstva naraslo skoraj za 900, število čet za 14. Na tretjem mestu je **celjska** župa, ki šteje v 54 društvih in 7 četah 6104 člane in članice (4295 moških in 1809 ženskih). Ustanovljena so bila 3 nova društva in 2 novi četi. V **kranjski** župi je v 29 društvih in 5 četah združenih 3700 Sokolov in Sokolic. Najmanjša župa v Sloveniji je **novomeška,** ki šteje v 14 društvih in 4 četah 1374 Sokolov in Sokolic (999 članov in 335 članic).

Po ostalih banovinah obsegajo posamezne župe: **Banja Luka** v 20 društvih in 27 četah 2856 članov in 415 članic; v tej župi se opaža v zadnjem času zlasti živahno naraščanje selskih čet. **Beograd** ima v 41 društvih in 24 četah 6639 članov in 1496 članic; beograjska župa izkazuje nagel napredek tako po društvih in četah, kakor po članstvu; v zadnjem letu je bilo osnovanih 14 novih čet in 4 nova društva. **Belovarska** župa šteje 4776 Sokolov in Sokolic (4228 članov in 548 članic). Tako število društev kakor število članov se stalno dviga. Župa **Cetinje** šteje 5158 Sokolov in Sokolic (4722 članov in 436 članic); članstvo je v zadnjem letu naraslo za okroglo 1000, osnovanih je bilo 5 novih društev in 11 novih čet. Župa **Karlovac** šteje 2987 Sokolov in Sokolic (2382 članov in 605 članic); število članstva živahno napreduje, osnovanih je bilo 6 novih čet. Župa **Kragujevac** šteje 2760 (2280 članov in 480 članic); število članstva je naraslo več kakor za 750, osnovanih je 10 novih društev in 5 novih čet. Župa **Mostar** je tretja največja naša župa in šteje 9835 članov (9157 članov in 682 članic); število članstva je v zadnjem letu naraslo za blizu 1000, osnovanih je bilo 10 novih čet. **Niš** šteje 5274 (4905 članov in 369 članic); število čet se je v niški župi mogočno pomnožilo: za nič manj kakor za 38. Značilno pa je za ljudsko mentaliteto v krajih mostarske in niške župe, kakor tudi po drugih južnih pokrajinah, da je število članic v primeri s številom članov zelo skromno. **Novi Sad** šteje 7926 (6403 člane in 1523 članic); število čet je v zadnjem letu naraslo za 4. Župa **Osijek je največja v vsej državi** in šteje 11.026 (9730 članov in 1296 članic); število društev se je pomnožilo za 3, število čet za 7. Župa **Sarajevo** šteje 8073 (7289 članov in 784 članic); osnovanih je 9 novih čet in 2 novi društvi, število članstva pa je poraslo za več kakor 2000. Župa **Skoplje** šteje 7121 (7081 članov in 640 članic); število članstva je naraslo tu za več kakor 3000, ustanovilo se je 48 novih čet in 2 novi društvi. Župa **Split** 4535 (4109 članov in 426 članic); število društev rase. Župa **Sušak** šteje 5139 (4237 članov in 920 članic); ustanovljenih je 7 novih čet. Župa **Šibenik** šteje 3097 (2810 članov in 287 članic); ustanovljenih je bilo 5 novih čet. Župa **Tuzla** šteje 4733 (4344 članov, 389 članic); ustanovljenih je bilo 11 novih čet. Župa **Užice** šteje 1458 (1232 članov in 226 članic); ustanovljenih je bilo 7 novih čet. Župa **Varaždin** šteje 4397 3867 članov in 530 članic); ustanovljenih je bilo 14 novih čet. Župa **Veliki Bečkerek** šteje 6741 (5768 članov in 973 članic); ustanovljenih je bilo 6 novih društev in 3 nove čete. Župa **Zagreb** je po številu članstva na četrtem mestu v državi in šteje 9598 (8096 članov in 1502 članici); ustanovljenih je bilo 13 novih čet in 2 novi društvi.

Naše Sokolstvo v Ameriki

Po dolgem času ima Ljubljana v zletnih dneh spet enkrat priliko, da med svoje drage goste šteje tudi oficielne predstavnike jugoslovenskega Sokolstva iz Amerike. Navzočnost jugoslovenskih Sokolov iz Amerike v Ljubljani je toliko večjega pomena, ker skoraj v istih dneh, ko se v Ljubljani vrši jubilejni zlet Ljubljanskega Sokola, pripravlja o priliki čikaške svetovne razstave tudi jugoslovenska in slovanska Amerika svoj sokolski zlet, ki se bo vršil v dneh od 1. do 4. julija v Chicagu. Na tem zletu se bo sešlo vse naše aktivno Sokolstvo, ki deluje v Ameriki od Atlantika do Pacifika, in po tekmi za sokolsko prvenstvo v Ameriki bo ta zlet v resnici verna revija vseh naših sokolskih sil onkraj Oceana. Ta zlet ima za vse naše narodno gibanje v Ameriki še toliko večji pomen, ker bo na njem v velikem številu nastopila jugoslovenska mladina, ki je rojena v Ameriki in ker bo na njem sodelovalo tudi vse ostalo slovansko Sokolstvo v Ameriki. Glavni zletni dan bo dne 2. julija, ko bo pred tisoči in tisoči jugoslovenskega, slovanskega in ostalega ameriškega občinstva v ogromnem stadionu Svetovne razstave nastopila deca, naraščaj, člani in članice našega ameriškega Sokola.

Sokolstvo med ameriškimi Jugosloveni je združeno v Jugoslovenski sokolski savez v Ameriki, ki je bil ustanovljen leta 1930. s sedežem v Chicagu. Starosta saveza je Božidar Nikolić, načelnik pa Josip N. Bazdarić.

Člani saveza so:

1. Jugoslovenska sokolska župa s sedežem v Chicagu, ki je bila ustanovljena l. 1909. kot »Prva sokolska župa Tomislav«. V letu 1929. je štela ta župa devet društev s 3000 člani in članicami ter 1000 naraščaja. Priredila je doslej tri velike sokolske zlete, in sicer leta 1923. in 1927. v Chicagu, leta 1929. pa v Saint Louisu.

2. Jugoslovenska sokolska župa s sedežem na Pacifiku v Oaklandu je bila ustanovljena leta 1912. Župa šteje osem društev, izmed katerih pa štiri ne delujejo. Ostala štiri društva imajo okrog 300 članov in 50 članic.

Ločeno od teh dveh žup obstoje še srbsko sokolsko društvo v Akronu (Ohio) in štiri slovenska sokolska društva v Chicagu, Clevelandu, Vankeganu in Chisholmu.

Zanimivo je, da so se prva sokolska društva v Ameriki pričela snovati prav naglo za prvimi društvi v evropski domovini. Prvo češko sokolsko društvo v Ameriki se je ustanovilo že leta 1865. v Saint Louisu in njemu je kmalu sledila vrsta drugih. Poljaki, ki so bili v evropski domovini nekoliko kasnejši kakor Slovenci — svoje prvo sokolsko telovadno društvo so ustanovili leta 1867. v Lvovu — so se v Ameriki bolj podvizali od naših izseljencev in so prvo poljsko sokolsko društvo ustanovili leta 1887. v Pittsburghu. Slovenci v Ameriki so si ustanovili svoje prvo sokolsko društvo leta 1893. v Chicagu, njim pa so sledili Hrvatje in Srbi s svojimi prvimi društvi v letu 1908. Tudi v Kanadi je nekaj čeških in slovaških sokolskih društev, precej živahno pa je razvito Sokolstvo tudi v Južni Ameriki. V Argentini imajo Čehi 7 sokolskih društev. Poljsko Sokolstvo je posebno razvito v Braziliji, kjer je 15 njihovih društev. Jugoslovenskih je v Argentini in Chile 12 sokolskih društev

Najlepše je razvito češko Sokolstvo v Združenih državah. Americka obec sokolska s sedežem v Chicagu predstavlja vrhovno organizacijo češkega Sokolstva v Ameriki. Obec šteje 7 žup s 117 društvi in nad 12.000 članov. Največja češka sokolska organizacija v Ameriki je Telocvična slovenska jednota Sokol v Spojenich štatoch. Ta združuje 18 žup s 104 društvi z nad 21.000 pripadniki. Pred tremi leti sta se obe združili v enotno reprezentančno organizacijo Americky svaz československeho Sokolstva. Mimo te zveze obstoji v Ameriki še manjša Jednota delnickych americkych Sokolu, ki druži v sebi delavska sokolska društva in ki je marksistično orientirana.

Za češkim je v Ameriki najbolj razširjeno poljsko Sokolstvo. Poljska sokolska zveza obsega tri okrožja, 14 žup s 3000 društvi in šteje nad 26.000 pripadnikov. Ruski Sokoli v Ameriki so organizirani v dveh zvezah, izmed katerih ena druži grško-katoliške Ruse in šteje 350 društev, 10 žup in nad 20.000 članov. V drugi, pravoslavni zvezi je včlanjenih okoli 20 društev z nad 5000 člani.

Na inicijativo čeških Sokolov se je leta 1931. ustanovila Zveza slovanskega Sokolstva v Ameriki, ki ima svoj sedež v Pittsburghu in ki si je nadela hvalevredno nalogo, širiti sokolsko misel med slovanskimi izseljenci in skrbeti za duhovno in organizacijsko povezanost Sokolstva v Ameriki, ki je bilo doslej v svojo škodo in v škodo slovanske stvari še precej razstrojeno.

Sokolski zleti

Sokolski zleti se ločijo na večje in manjše. Med večje štejemo pokrajinske zlete, vsesokolske zlete posameznih držav in vsesokolske zlete Saveza Slovanskega Sokolstva (SSS).

Pokrajinski zleti so tisti, ki so obvezni za nastop določenega števila žup. Sedanji ljubljanski zlet je na primer obvezen za župe: Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Novo mesto, Zagreb, Varaždin in Karlovac. Taki zleti se vršijo v krajših obdobjih — vendar vsako leto le eden — v raznih krajih države.

Vsesokolski so obvezni za vse večje župe v državi in se vršijo v Jugoslaviji in ČSR običajno vsakih pet ali šest let, razdobje pa ni utrjeno. Samo ob sebi je v zadnjih časih nastalo, da se iz vsakega vsesokolskega zleta razvije zlet vsega slovanskega Sokolstva.

Manjši izleti so župni. Vrše se vsako leto po župah, a se jim običajno pridružijo tudi društva sosednih žup. Kar je manjšega od župnih, štejemo med telovadne nastope: okrožni in društveni nastopi, akademije in podobno.

Slovenska vsesokolska zleta sta bila dva (l. 1888. ob priliki 25-letnice Ljubljanskega Sokola in l. 1904), tretjega so pa dvakrat prepovedali (l. 1913. in 1914.). Na Hrvatskem so imeli tudi dva (l. 1906. in 1911.). Prvi jugoslovenski vsesokolski zlet (JSS) se je vršil l. 1922. v Ljubljani. Prvi vsesokolski zlet SKJ pa je bil l. 1930. v Beogradu.

Čehi so imeli devet vsesokolskih zletov, in to vse v Pragi (1882, 1891, 1895, 1901, 1907, 1912, 1920, 1926 in 1932).

Zunanjo organizacijo večjih zletov pripravljajo posebni zletni odbori, ki se navadno razdele na odseke.

Pri sedanjem pokrajinskem zletu je v teh odsekih okoli 400 ljudi. Posameznim odsekom predsedujejo: finančnemu dr. Fr. Pavlin, gospodarskemu Leo Čebular, prehranjevalnemu Ciril Majcen, prireditvenemu dr. Ciril Pavlin, stanovanjskemu Lovro Šebenik, razstavnemu Franc Ahčin, izletnemu prof. Janko Ravnik, železniškemu Miroslav Gregorka, rediteljskemu Milko Krapež in sprejemnemu Janko Bleiweis. Predsednik celokupnega zletnega odbora je pa br. Kajzelj, starešina Ljubljanskega Sokola.

Tehnična (telovadna) stran zleta je v rokah saveznega načelništva SKJ. V tehničnem odboru je okoli 70 ljudi.

Ves ta aparat dela za pokrajinski zlet v Ljubljani že od septembra lanskega leta.

Trume sokolskih čet na ljubljanskih ulicah

Ob vsaki priliki, ko se pojavijo sokolske čete v mestu, se spontano zbere špalir občinstva, ki prireja Sokolom viharne ovacije. Posebne pozornosti so med gosti poleg

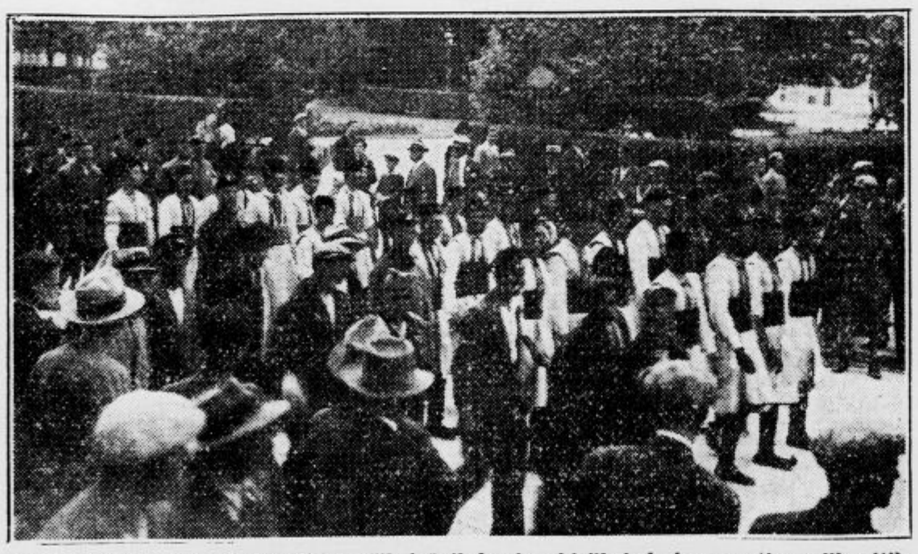

inozemcev deležni tudi Sokoli iz naših južnih krajev, ki jih je koj spoznati po slikovitih narodnih nošah. Na obeh slikah je videti čvrste junake, ko korakajo skozi mesto.

Avstrija Vas vabi!

Dežela, ki Vam nudi vse!

Številne znamenitosti, nad vse mične vožnje z železnico, parobrodi, avtomobili in žičnimi železnicami. Idilične pokrajine, gradovi, graščine, historična mesta, sloviti muzeji, galerije, krasne palače, spomeniki, tisoč prilik za izlete, gorske vožnje od najenostavnejših izletov do najtežavnejših plezalnih tur po ledenikih, obalna kopališča, zdravilni vrelci, termalna kopališča, zračna zdravilišča, idealne alpske ceste za avtovozače

in vse bajno poceni!!

Najnižje cene po hotelih. Izredni popusti za vožnje.

Pojasnila:

Oesterreichisches Verkehrsbureau, Wien I., Friedrichstrasse 7.

V Jugoslaviji:

Potniški biro: »PUTNIK«, Ljubljana, in vse njegove podružnice kakor tudi v vseh večjih potniških birojih. 7404

Na grobu dr. Gregorja Žerjava

Kakor vsako leto so se tudi včeraj na obletnico smrti nepozabnega voditelja, delavca in borca Gregorja Žerjava zbrali na grobu pri Sv. Križu v Ljubljani številni prijatelji, znanci in učenci, med njimi najvišja pokojnikova sodelavca dr. Kramer in Adolf Ribnikar, predsednik konzorcija »Jutra«

Znamke za ljubljanski sokolski zlet

Kakor smo že parkrat opozorili, je poštna uprava izdelala za ljubljanski sokolski zlet posebne znamke po 75 par in 1.50 Din. Znamke se bodo prodajale do konca avgu-

sta, veljavne pa bodo do konca septembra. Prodajale se bodo prve po 1 Din in druge po 2 Din.

Izdaja zletnih znamk je v prvi vrsti velikega pomena za naše filateliste, zelo pa bo lahko koristila tudi propagandi za Sokolstvo in za Ljubljano, odnosno vso Slovenijo.

Naši kraji in ljudje

Ne za šolo, za življenje!

Ob zaključku šole se vsako leto vztrajno ponavlja stara, žalostna pesem: otroci, študentje dobijo dvojke, imajo ponavljalne izpite, padajo, obupajo in dezertirajo. Če so dovolj bodrega, podjetnega duha, dezertirajo samo zdoma, če so preveč polni dvomov in obupa, dezertirajo iz življenja v samomor. Vsako leto se ob tem času dnevne kronike polnijo drobnih policijskih obvestil o pobegih mladih ljudi neznanokam in člankov o tragedijah študentov, ki so si zavoljo dvojke, zavoljo padca pri maturi vzeli življenje.

Ob koncu vsakega šolskega leta se pri nas rado razpravlja o vprašanjih izobraženega naraščaja, o vprašanjih vzgojnega sistema in o poslanstvu šole na svetu, o nalogah šole v dobi težke gospodarske depresije. Povsem na dlani je že, kako brezupen je boj slednjega mladega absolventa za obstanek v današnjih dneh. Toda mladi maturantje, ki pridejo s šole, da bi prijeli za delo v družbi, pa dela nikjer ne najdejo, so po navadi daleč od tega, da bi se zatekli v obup. Značilno za naš čas je, da mladina ne zdivja nad življenjem in nad zmagami, ki jih mora v njem izvojevati; kadar mlad človek dandanes obupa, obupa nad šolo. Iz tega sledi, da je v današnjih dneh, ko so življenjske težave zrasle že skoraj do neznosnega vrhunca, šola za človeka še težja od življenja samega. In tu se neizprosno odpre vprašanje, ali ni za ves duhovni nered in za vso duševno in življenjsko slabotnost, ki dandanes vlada v mladini, v dobršni meri kriv prav sistem našega vzgojstva.

Kadar ob koncu leta naše šole objavljajo svoje negativne, v zadnjem času že večkrat kar porazne bilance, se v javnosti vsakokrat oglašajo šolniki in ljudje, ki jim je prospeh šole vobče pri srcu, in rešujejo vprašanje, kako bi se dali zavreti tako slabi učni uspehi na šolah. Vsako leto moramo poslušati iste odrešilne devize: stroga selekcija med nadarjenimi in manj nadarjenimi, oteževanje vstopa na šole itd. Zlasti od strani strokovnih krogov opažamo zmerom isti napor: zdravniki v skrbi za lastno prosperiteto radi svare pred študijem medicine, juristi pred jusom in tako naprej. Šolniki sami se v dobršni meri upravičeno otepajo zahtev, ki jih javno mnenje stavlja na šolo. Ves način javne vzgoje v novejši dobi je tako izmaličil ljudskega duha, da po sodbi javnega mnenja nikjer drugje ni poti do sreče in blagostanja kakor skozi šolske klopi, dasi nam vsi dogodki dneva neprestano kličejo pred oči, da na nobenem drugem delovnem in poslovnem področju ni tako klavrnih življenjskih upanj kakor v izobraženih poklicih. Toda vsa ta vprašanja o tem, kako se naj s preventivnimi ukrepi uravnava dotok izobraženega naraščaja v družbo, so povsem drugotnega pomena ob dejstvu, da je med šolsko mladino toliko pesimizma in defetizma že tedaj, ko ji je še daleč do življenjske borbe same. Policijske in tragične kronike ob koncu šolskega leta so zadosti živahen dokaz, da je v interesu zdrave mladine pred reševanjem vseh teh vprašanj treba rešiti vprašanje šole in vzgoje.

Današnjo šolo tvori v bistvu precej stereotipen, mehaničen ustroj. Idealizirani smoter njene vzgoje je brez dvoma, da ustvari iz mladega človeka dobrega, koristnega člana družbe in države. Sredstvo za dosego tega smotra je pouk tako zvanih predmetov: domači in tuji jeziki, zgodovina, naravoslovje, matematika, telovadba itd. Vsak profesor na šoli ima predvsem skrb, da njegov predmet s katedra, na katerem ga predava, zadovoljivo prehaja v duševno last mladih ljudi, ki sedijo v klopeh. Ta stroga delitev učnega načrta na predmete ima nujno za posledico, da je vsak predmet v šoli »enako važen« in da je vsakemu strokovnemu učitelju njegov predmet najvažnejši. Gorje mlademu človeku v šolskih klopeh, ki ga je bog udaril s preočitnim talentom za katerokoli specialno stvar, vzemimo za fiziko, in ga je za spoznanje prikrajšal za druge: filolog, zgodovinar in drugi strokovnjaki, ki jim mladi specialist ne more ustrezati v idealni meri, bodo zmrvili njegovo veselje do učenja na drobne kosce. Ne mislim s tem grajati vzgojiteljev samih, marveč vzgojni sistem: vsak učenec je neusmiljeno uklenjen v galejo okroglega ducata predmetov, in naj se krešejo iz njega še tako genialne iskre v katerokoli smer, na koncu bo ostal Prokrustova žrtev. Resnica je, da šola ne more biti vadnica za ženije, da mora biti šola cesta v življenje slednjemu človeku. In prav nobenega dvoma ni, da prav v slednjem otroku spijo delovne moči, ki ga bodo skozi življenjski obrat lahko prenesle do konca — in kaj so delovne moči za človeka drugega kakor talent. Samo šola naj bi svojo starodavno devizo: Non scholae, sed vitae discimus (ne za šolo, temveč za življenje da se učimo) že vendar enkrat pričela izvajati z dejanjem. Šola, ki je zgrajena na sistemu edinozveličavnih »predmetov«, ne more biti šola za življenje.

V tesni zvezi z vprašanjem predmetnega pouka pa je vprašanje neposredne vzgoje človeka. Če vzamemo letno izpričevalo srednješolskega študenta v roke, lahko po rubrikah naštejemo celo vrsto lepih, koristnih naukov, ki jih šola daje, in stvari, ki jih zahteva od mladega človeka. Kdo bi mogel trditi, da francoščina ni dobra za prospeh mladega človeka v življenju, kdo bi se zoperstavljal fiziki in zgodovini in vsem dobrim rečem, ki so naštete in ocenjene v izpričevalu! Toda zaman bi človek iskal v teh rubrikah mesta, kjer bi bila notirana in ocenjena vzgoja človeka v študentu. Naša šola daje in zahteva samo predmetno znanje, toda za vzgojo človeka nima ne posebne rubrike ne časa in prostora. Ne da se tajiti, da mladi človek tudi za utrjevanje svoje osebnosti, svojega odnosa do družbe in sveta profitira nekaj od vsakega predmeta posebej. Toda vprašanje človeka, ki se polagoma drami v študentu v pubertetnih letih, je težje in silnejše, kakor so vse te v izpričevalu zabeležene in ocenjene stvari. Predmeta »človek« manjka v učnem načrtu, manjka roke in ideje, ki bi študenta iz kaosa detinstva vodila na pot organizirane borbe, ki je življenje. Današnja šola uči, toda ne daje ne smeri, ne misli, duševne ne življenjske skladnosti. Današnja šola človeku ne daje človeka.

In tako se vsako leto ob zaključku šole godi vse to: otroci padejo v šoli in obenem padejo v življenju. Tu so vse majčkene reforme zaman, vsa tista gesla o strogem izboru talentiranih streljajo v prazno. Prva potreba je, da šola prenehа biti zid med otrokom in življenjem, kar je danes. Saj pa tudi nihče drug ni za vzgojo tako neusmiljeno in tako pravično poklican, kakor je življenje samo.

L. M.

Novo življenje na Pokljuki

Jesenice, 27. junija.

Zadnja leta je bila visoka planota Pokljuka precej zapuščena. Ni bilo več tistega pestrega življenja kakor prejšnja leta, ko so bili tako dobri časi za lesne trgovce ,voznike in drvarje. Takrat so se po lepi planinski cesti navzdol pomikali nešteti z lesom težko obloženi vozovi, po gozdovih pa so ukali drvarji in oglarji. Tistih časov ni več in kakor kaže jih tudi ne bo nikdar več. Razmere in tudi ljudje so se spremenili in velike spremembe kažejo tudi gola rebra gozdnatega kraja. Nekdanje vesele in tajinstvene Pokljuke ni več, namesto nje pa se poraja nova, ki obeta novo, zelo živahno življenje.

Ko stopaš po lepi in skrbno urejeni planinski cesti, ki veže Bled, Gorje, Mrzli studenec in Rudno Polje na Pokljuki, opaziš ob vsakem koraku, da se vse pripravlja na novo življenje. Tu popravljajo in širijo delavci cesto, tam zopet domačini postavljajo in kurijo apnenice, žgo opeko, gasijo apno in podirajo drevje za nove stavbe. Gradijo tudi podaljšek glavne ceste, ki bo vezala gozdnato Pokljuko s prostranimi zelenimi senožeti.

Na planini Goreljek gradi ljubljanski smučarski klub velik planinski hotel, ki bo središče smučarstva. Čuje se tudi, da bodo Sokoli nekje na Pokljuki zgradili velik smučarski dom, da tako omogočijo svojemu članstvu gibanje v krasni zimski prirodi in potem prijetne oddihe med poletjem. Tudi šumska uprava bo v doglednem času podrla svojo kazino na Mrzlem studencu in zgradila na tem mestu lepo planinsko zgradbo z gostilniškimi prostori in prenočišči. Zasebniki kupujejo na planini Goreljek, na Grajski planini in v Stranski dolini stavbišča, kjer bodo na obronkih gozdov in senožeti gradili male poletne hišice.

Tako se bo dosedanje idilično planinsko življenje umaknilo novemu razvoju, ki ga bo pospešila gradnja nujno potrebnih planinskih cest, vezajoč nižinska letovišča z gorskimi vasicami in segajoč naprej v osrčje gorskih velikanov. To življenje, ki se nam obeta, je zaželjeno od vseh slojev.

Novi požigi

Ptuj, 27. junija.

V ptujski okolici so spet na delu nevarni in doslej še neznani požigalci. V soboto popoldne je izbruhnil ogenj na posestvu posestnika Alojzija Čiriča v Grajenščaku. Ogenj je uničil do tal stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Ker je bilo poslopje na pol leseno in zaradi pomanjkanja vodegasilci niso mogli pomagati. Škoda znasa okrog 100.000 Din, zavarovalnina pa komaj četrtino. Na delu je bila gotovo zlobna roka, ki se je v isti občini, kakor smo že poročali, usodno udejstvovala tudi pri posestniku Janezu Ribiču. Vaščani so našli na nekem drevesu pritrjen listek z napisom: »Vse hiše s slamnato streho morajo zgoreti«. Orožniki so vneto na delu, da bi zasledili zlobnega ali mogoče tudi slaboumnega požigalca.

Dan poprej pa je navse zgodaj goreto v Hajdošah na posestvu posestnika Jurija Erlača. Razen gospodarja so bili vsi domačini zdoma in je gospodar sam opazil plamen na strehi. S slamnate strehe se je ogenj razširil tudi na skedenj. Napol lesena in s slamo krita domačija je zgorela s pohištvom in poljskimi pridelki vred. Tudi v tem primeru bo krila zavarovalnina le majhen del škode. Mogoče je nastal ogenj zaradi pokvarjenega primitivnega dimnika. Upravičen je pa tudi v tem primeru sum požiga.

Zloben požig je bil izvršen v noči od petka na soboto v Kočnem pri Slovenski Bistrici. Požiga je osumljen neki potep, ki je ves dan beračil po naselju in ljudem baje tudi grozil. Vsi so prepričani, da je on podtaknil ogenj, ki je sredi noči posestniku Uršiču upepelil stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Uršičevi so rešili le golo življenje in živino. Nesrečni posestnik je bil zavarovan komaj za eno četrtino nastale škode.

Zvočni kino Ideal

Film naših lepot, epopeja naših gora in rek!

Fantom Durmitorja

Film je izdelan in posnet v najlepših in najbolj romantičnih krajih naše države.

V glavnih vlogah

ITA RINA
HINKO NUČIČ

Predstave danes in jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer.

Najnovejša opereta slovitega pariškega ljubljenca

Maurice-a Chevalier-a

LJUBI ME NOCOJ!

Njegova partnerica je znamenita pevka in krasotica

JEANETTE MAC DONALD

Film ljubavnega čara, najbogatejšega razkošja, očarljivih arij in melodij, dovtipov, smeha in zabave!

Predstave danes in jutri ob 3., 5., ¼8. in ¼10. zvečer

Kot dopolnilo najnovejši Paramountov zvočni tednik.

Globoko znižane cene!

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Inozemski udeleženci kongresa Unime

Ljubljana, 27. junija.

Tudi v inozemstvu vlada veliko zanimanje za lutkarski kongres Unime, ki bo, kakor znano, v dneh 4. in 5. julija. Tako se je že prijavilo 20 tujih delegatov, med njimi iz Češkoslovaške 15, iz Rumunije 2, iz Amerike 1, iz Estonske 1, iz Avstrije 1 in tudi iz Francije in Poljske je pričakovati udeležbo. Iz Češkoslovaške so naznanili svoj prihod predsednik Unime prof. dr. Jindřich Vesely, generalni tajnik Unime svetnik V. Sojka, svetovni lutkoigralec profesor J. Skupa iz Plznja, lutkarski praktik in teoretik dr. Malik, strokovna učiteljica praških materinskih šol M. Rezničkova in še vrsta drugih lutkarjev. Iz Rumunije sta napovedala svoj obisk rektor univerze v Černovicah dr. Valerian Sesan in koncertna pevka Vera Mora. Iz Amerike se je napovedala publicistka Dorothy Zakonick, iz Estonije Eduard Lemberg, direktor muzeja v Tallinnu (Reval), iz Avstrije pa Heinrich Ruprecht z Dunaja. S Poljske se pričakuje akademski slikar Štefan Kasprzak, iz Francije pa Jeanne Paul ali znana lutkarska trojica iz Lyona. Švicarske in nemške lutkovne organizacije so se že opravičile ter so poslale svoje čestitke in predloge za kongres.

Za vse prireditve kongresa bodo v kratkem razposlana posebna vabila z natančnim programom. Kongresna lutkarska razstava, ki bo sicer oficielno otvorjena šele 4. julija, je občinstvu že dostopna v paviljonu M na velesejmu in opozarjamo nanjo ne samo v Ljubljani se mudeče Sokole, ampak tudi vso širšo javnost.

Takoj po sokolskem zletu se bo dne 30. t. m. začel informativni lutkarski tečaj, ki bo trajal do 3. julija. Tega tečaja, ki se bo vršil v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste), se lahko udeleži vsak član JLS, Sokoli-lutkarji in sploh vsak interesent, ki se pismeno prijavi pri saveznem tajniku L. Počivavniku, Ljubljana, Resljeva 28, ali v lutkarski razstavi v paviljonu M na velesejmu.

Velik užitek bo nudil lutkarjem in ljubiteljem lutkarske umetnosti zlasti zabavni večer, ki bo 4. julija ob 20. v kazinski dvorani v Zvezdi (I. nadstropje), kjer bosta nastopila poleg domačinov in drugih tudi prof. Skupa s svojo komično-groteskno dvojico) Špejblom in Hurvinkom ter rumunska pevka Vera Mora, ki bo pela rumunske, češke in ruske lutkarske pesmi. Po oficielnem programu, ki bo trajal do 22. ure, se bo pester lutkarski program še nadaljeval. Za zabavo in ples bo skrbel plesni orkester.

Jugoslovenski lutkarski savez vabi tudi tem potom vso ljubljansko in jugoslovensko javnost, da se teh prireditev številno udeleži. Ob kongresu se bodo prodajali posebni kongresni znaki po 10 Din, s katerimi bo prost vstop na vse omenjene prireditve.

Naposled še naznanja JLS svojim odbornikom in članom, da se bo v nedeljo, dne 2. julija ob 10. dopoldne vršil v savezni sobi v Kazini Zvezde II. nadstropje, izredni občni zbor, katerega naj se polnoštevilno in zanesljivo udeleže.

Ulica Ivana Gundulića v Lvovu

Lvov, sredi junija.

Dne 18. t. m. je Poljsko - jugoslovenska liga v Lvovu proslavila desetletnico svojega obstoja. Svečana proslava je obsegala dva dela: posvetitev neke lvovske ulice Ivanu Gunduliću in svečano akademijo.

Posvetitev Ulice Ivana Gundulića se je izvršila ob desetih dopoldne. Najprej je vojaški orkester odigral obe državni himni, nakar je v imenu lvovske mestne občine spregovoril podžupan dr. Kubala, ki je naglašal pomen Gundulića kot pesnika »Osmana« za Poljake. V imenu mesta Dubrovnika se je zahvalil lvovski občini njen pooblaščenec, predsednik Poljsko-jugoslovanske lige dr. Njemcicki, ki je govoril tudi v imenu lige. Gundulićeva ulica je bila lepo okrašena, navzoči so bili reprezentanti krajevnih oblasti, odposlanec kralj. poslaništva v Varšavi prof. dr. Julije Benešić, starosta splitskega Sokola dr. Bujić, člani P.-j. lige in številno občinstvo.

Na akademiji zvečer istega dne so govorili poleg predsednika P.-j. lige lvovski župan Drojanovski, podpredsednik lige Barvica, dr. J. Benešić v imenu poslaništva, sokolski zastopnik Boguslavski in delegat poznanjske lige dr. Solanjski. Pel je moški zbor »Eha«, igral pa orkester vojaške godbe. Sodelovala sta tudi primadona lvovske opere Platovna in operni pevec Zenon Dolnicki. Spored je obsegal več jugoslovanskih točk. Oddajali so ga tudi po radiu. S prireditvijo je Lvov lepo pokazal svoje simpatije do Jugoslavije.

Huda nesreča na Ljubniku

Škofja Loka, 27. junija.

V nedeljo zvečer se je po mestu raznesla vest, da je zahteval Ljubnik novo nesrečo, pri kateri je le za las manjkalo, da ni prišel ob življenje absolvent srednje tehnične šole, Ljubljančan g. Dušan Bohinc. Imenovani je prispel z večjo družbo sredi popoldneva na vrh Ljubnika, nato pa je poskušal s plezanjem po skoro 40 m visoki, navpični skalnati steni, ki se dviga tik pod ljubniško kočo. Stena običajnim izletnikom ni opazljiva in je tudi dohod k njenemu vznožju izven vsake markacije. Mladenič, ki so ga ostali člani družbe opazovali, je steno dvakrat srečno preplezal, tretjič pa se mu je nekako sredi poti odkrušila skala in že v naslednjem hipu je odletel nesrečni fant svojih 20 m v globino. Gledalci spodaj so od samega strahu in groze kar onemeli. Vse je mislilo, da je strašna nesreča neizogibna, toda plezalec je imel naravnost neverjetno srečo. Padel je na široko razraščeno bukev tako, da se je ujel med dvema vejama, kakor v precepu. To je padec toliko olajšalo, da po telesu ni odnesel nobenih znatnejših poškodb, pač pa je dobil veliko rano na glavo. Mladeniča so z vso naglico prenesli v kočo, kjer so mu iz skromnih sredstev domače lekarne SPD nudili pomoč, nato pa so ga z znatnim naporom spravili v 2 uri oddaljeno Škofjo Loko. Z večernim vlakom se je odpeljal Bohinc v Ljubljano.

Spričo pogostih nesreč, ki se dogajajo zadnje čase na Ljubniku, smo prejeli s strani škofjeloških planincev opozorilo, ki pravi, naj se drže izletniki markiranih potov in naj ne segajo po terenih, ki vodijo v opasnost. Ljubnik je izletniška točka brez nevarnosti, dostop nanj — da se tako izrazimo — je mogoč z navadnimi promenadnimi čevlji.

DAMSKE OBLEKE

najmodernejše nudi v veliki izbiri tvrdka F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29 po sledečih najnižjih cenah: perilni cefir in rips v najrazličnejših barvah in fazonah od 88.-- Din naprej, športne obleke iz platna in svile od 150.-- naprej, zelo fine volnene in svilene od 220.-- naprej, otroške perilne oblekce od 28.--, navadne športne bluze in krila od 45.-- naprej, fine svilene triko in krepdešin bluze od 90.--, boljša modna krila od 110.--, trenčkoat plašči za potovanje od 480.-- naprej, kakor tudi vse vrste damsko perilo po najnižjih cenah. Največja izbira damskih in otroških predpasnikov, barvastih, klotastih, iz listra, šifona in batista po najnovejših fazonah. Vsa konfekcija se izdeluje v lastnem ateljeju po najnovejših žurnalih. Zato cene brez konkurence. Ogled brezobvezen. 7599

Smrt zaslužnega obrtnika

Laško, 27. junija

Včeraj je preminil zadet od srčne kapi g. Blaž Zupanc, brivski mojster in hišni posestnik v Laškem. Pokojnik se je rodil 30. januarja 1882. v Tremarjih. V šolo je hodil v Celju, zaradi težkih gmotnih razmer pa je moral zapustiti meščansko šolo in se odločiti za brivsko obrt. Kot pomočnik je prepotoval precej sveta. Leta 1908. je ustanovil svojo obrt v Laškem in se že tedaj začel vneto udejstvovati v narodnem pokretu ter v stanovskih splošnih gospod. organizacijah.

Bil je med soustanovitelji Obrtne kreditne zadruge in Zveze obrtnih zadrug v Celju, kateri je več let tudi načeloval. V Laškem pa je ustanovil Zadrugo združenih obrti, katero je vodil do svoje smrti. Nadalje je bil član načelstva Okrajne hranilnice in posojilnice ter dolga leta občinski odbornik in član uprave Olepševalnega in tujsko-prometnega društva. Bil je tudi med soustanovitelji Sokola, član uprave podružnice CMD in požrtvovalen delavec v gasilskih vrstah. V dobi najhujših narodnostnih bojev je stal vedno med prvimi narodnjaki in je imel velike zasluge pri slovenski zmagi l. 1914. pri občinskih volitvah. Ohranjen bo v blagem in častnem spominu!

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«
Telefon 2730

Najlepši film o naših alpskih lepotah, film, ki nam pričara divno kraljestvo zlatoroga

Triglavske strmine

Predstave danes in jutri ob 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri zvečer.

Najnižje ljudske cene 2, 4 in 6 Din

KULTURNI PREGLED

Večer Ernsta Tollerja v Ljubljani

V ponedeljek ob osemnajstih je pesnik Oton Župančič predstavil občinstvu, ki je napolnilo dramsko gledališče, nemškega pesnika Ernsta Tollerja. Sloveči gost je bil sprejet z dolgotrajnim aplavzom. Toller, pisec več dramatskih in pesniških knjig, med katerimi se posebno odlikujejo »Hinkemann«, »Maschinenstürmer«, »Hoppla, wir leben« in pesniška knjiga »Das Schwalbenbuch« se mudi v Jugoslaviji že izza kongresa PENklubov v Dubrovniku ter je doslej predaval v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu.

Pri nas je ob napeti pozornosti občinstva najprej spregovoril o duhovnih strujah v mladi nemški literaturi. Orisal je prelom, ki se je izvršil v književnosti nekaj let pred vojno: generacijski boj med očeti in sinovi, med starejšo in mlado literaturo. Mržnjo do vsega starega, to »očetov«, je odražala tudi nova književna tvorba; nekateri mladi, med njimi Hasenclever in Werfel, so v svojih dramatskih delih ostro napadali očetovstvo. Pokazale so se vidne razlike tudi v pojmovanju erotičnih in socialnih problemov. Ko je v avgustu leta štirinajstega izbruhnila vojna, se je zdelo, da so prenehale vse razlike med starimi in mladimi. Toda velika iluzija ni trajala dolgo. Mladi, ki so se izprva z vnetimi pričakovanji vrgli v vojni metež, so bili kmalu razočarani. Mladina je prva dvignila svoj glas zoper človeško klanje na bojiščih. Nova umetnost, ki je zavladala med mladimi, se je imenovala ekspresionizem. Hotela je, da bi resničnost, realnost kot predmet umetniškega stvarjanja, dobivala svoj sijaj od ideje. Stilistično označuje novo strujo pregnanten, skoraj telegrafski slog.

Ekspresionizmu je sledila druga struja, imenovana nova stvarnost (die neue Sachlichkeit), ki si je delila vpliv s tako zvano reportažno, žurnalistično književnostjo, nastopajočo kot reakcija zoper enostransko idejnost. Nato je predavatelj označil poglavitne probleme, ki so jih pretresali v mladi nemški književnosti pred nastopom hitlerjevske reakcije. Pred vsem seveda socialni problem. Razlika med socialnimi pisatelji 19. stoletja in današnjimi je v tem, da so prvi oznanjali romantični paradiž na zemlji in slikali meščane kot same propalice, delavce pa kot same krepostnike. Mlajši socialni pisatelji so zavrgli to izključno rabo črne ali bele barve. Z druge strani se zavedajo, da bi bil tudi najboljši socialni sistem relativen nasproti kozmičnim silam, nasproti neodgovorni naravi, ki soodloča usodo človeka in človeštva. Iz tega spoznanja je nastalo občutje tragike, ki pa ni istovetna s tragiko grške in srednjeveške tragedije. Dve tragiki sta: eno povzroča naravna usodnost, drugo po človeštvu ustvarjena usodnost; slednja je popravljiva. Mlada literatura odklanja vsako socialno-idejno propagando, priznava pa socialno-idejno tendenco.

Sedaj je vse to za nedogledno dobo razbito, pisatelji so preganjani ali pregnani, knjige so gorele na grmadah, gledališča so zaprta produkciji mladih, v kolikor se ne morejo ali ne marajo postaviti v službo hitlerjevstva. Na nemških odrih igrajo drame ministrov. Prognoze pa predavatelj ni povedal.

Nato je — brez odmora — čital nekatere lirične pesmi, med njimi obe, ki sta izšli te dni v prevodu v »Jutru« in »Slov. Narodu«, pa odlomke iz proze (vojni motiv, ki je po svojem pacifističnem duhu vzbudil burno odobravanje), nekoliko pesmi iz »Schwalbenbucha« in zadnji prizor iz najnovejše drame. Toller je izvrsten recitator; lahko bi bil vzor in učitelj vsem, ki pri nas javno nastopajo. Umljivo je, da je že zaradi močno učinkovite oblike čitanja, odnosno deklamiranja ogrel občinstvo.

Po prireditvi v gledališču je ljubljanski PENklub, ki je Tollerju omogočil nastop v Ljubljani, pogostil odličnega nemškega pisatelja v srebrni dvorani »Uniona«. Večerje so se udeležili razen članov kluba tudi zastopniki vseh naših založništev. G. Toller je v torek zjutraj odpotoval v Dubrovnik, kjer ima na Lapadu najeto sobo. Tu namerava ostati najmanj dva meseca in dovršiti neki večji spis, glede katerega ga veže pogodba z založnikom. Zaradi tega je bil odklonil vabila iz Londona in Madrida in pojde v ta mesta šele jeseni. V razgovoru s piscem teh vrstic je z vidnim zadovoljstvom hvalil lepoto naše zemlje in vzorno gostoljubnost njenega ljudstva.

—o.

Kulturni konzuli

V slovaškem literarnem mesečniku »Elan« je napisal njegov urednik Jan Smrek nekoliko dobrih misli k vprašanju, kako naj bi književna dela malih literatur prodrla v široki svet in si pridobila mednarodno priznanje. Iz njegovega tehtnega članka posnemamo nekatere misli, ki ne veljajo samo za slovaške, marveč tudi za slovenske razmere.

Vzrok, da celo najboljši spisi iz slovaške literarne tvorbe ne morejo prodreti na inozemski trg, čeprav je o njih znano, da imajo odločno višjo umetniško vrednost kakor dobra tretjina tako zvanih »evropskih« ali celo »svetovnih« tujih knjig, vidi Jan Smrek v tem, da v mnogih primerih ne odločuje kvaliteta, marveč vrsta drugih okoliščin. Predvsem kajpak propaganda. Marsikatera tuja knjiga si pridobi pri nas ime in sloves samo zaradi dobre trgovske reklame. Slovaške knjige pa nihče ne nosi čez mejo in nihče ne dela ondi propagande za njo. Naj bi bila desetkrat boljša od premnoge izmed onih, ki jih uvažajo na Češkoslovaško iz inozemstva, ji ne bo nič pomagalo, če za njo ne preskrbe kulturne in celo trgovske propagande. S slovaškim književnim spisom je tako kot s slovaškim sirom: čeprav je boljši in sorazmerno cenejši od švicarskega ali holandskega, se celo v Pragi ni mogel zadostno uveljaviti, zakaj praški trgovci dajejo prednost vinjeti, znamki in modi. Tudi mnoge knjige, ki jih importirajo iz inozemstva, prihajajo v mesto samo zaradi svoje inozemske znamke. Večkrat kar maješ z glavo in se vprašuješ: Ali je res bilo treba to prevajati? Čemu je pač izšel prevod tega spisa? I no, zato, ker je to tuje blago, a kar je tuje, to je v modi, četudi sicer ne velja niti pipe tobaka.

Vzlic temu pisec navedenega članka v »Elanu« ugotavlja, da danes literature majhnih narodov že z vidnim uspehom tekmujejo z literaturami velikih narodov. Norveži, Danci, Švedi so dobili svojo posebno severnjaško znamko in so postali popularni po vsem omikanem svetu. »Ko je bil lani pri nas norveški slavist Olav Rytter, mi je — ne da bi ga bil jaz o tem vpraševal — odkrito priznal, da ima slovaška literatura lastnosti, ki so za prenasičeno, od civilizacije utrujeno Evropo čedalje mikavnejše. Bodril nas je, da ne zapuščajmo svojih posebnih poti; nikar ne kopirajmo mednarodne velemestne manire, zakaj če bi pisatelji majhnih narodov hoteli pisati tako uniformno, kakor pišejo

Domače vesti

* **Stoletnica rojstva Jovana Jovanovića Zmaja.** Povodom stoletnice rojstva velikega srbskega pesnika Jovana Jovanovića Zmaja je bil izvoljen odbor, ki si je nadel nalogo, da velikemu pesniku postavi dostojen spomenik. Odkritje spomenika se bo vršilo dne 21. septembra letos v Sremski Kamenici, kjer je pesnik deloval in umrl.

* **Proslava 70 letnega jubileja Narodne čitalnice v Kranju.** Pri slavnostni akademiji, ki jo priredi Narodna čitalnica v Kranju dne 1. julija točno ob 8. zvečer v Narodnem domu v Kranju, sodelujeta ga. Zlata Gjungjenac-Gavella, operna primadona, in g. Marjan Rus, operni solist iz Ljubljane. V ostalem so na sporedu slavnostni govor, slavnostni prolog, orkestralne in pevske točke. Spored bo nudil občinstvu že z ozirom na sodelovanje obeh omenjenih odličnih umetnikov izreden umetniški užitek.

PROTI SONČNIH PEG? ORISOL CREME!

* **Velika emigrantska manifestacija v Beli Krajini.** Pridno se pripravlja emigrantsko društvo »Krn« za sreza Črnomelj in Metliko, na svojo manifestacijo. Ostala tovariška udruženja tekmujejo s prijavami udeležbe in različnih nastopov. Razen (Tabora« iz Ljubljane, ki šteje okrog 80 pevcev, bo nastopila Soča iz Celja, v naravnost impozantnem številu pa društvo »Triglav« iz Karlovca. Lepo število pride tovarišev »Orjem« iz Kočevja, »Istra« iz Zagreba, Klub primorskih akademikov iz Ljubljane itd. Nadalje je prijavilo udeležbo društvo »Krka«, skupina fotoamaterjev in drugi. Tudi domača društva hočejo pokazati, da pojmujejo težavni položaj ubogega emigranta, ki je bil primoran zapustiti svojo rodno zemljo. Javite do 25. julija število udeležencev odboru »Krna« v Metliki.

* **Jugoslovenski dan na chikaški razstavi** Kakor poroča »Ameriška domovina«, so vsi načrti za »Jugoslovenski dan« na svetovni razstavi v Chicagu dovršeni. »Jugoslovenski dan« se bo vršil dne 2. julija. Svečanost se bo pričela z blagoslovitvijo kipa »Indijanca«, znanega mojstrskega dela odličnega jugoslovenskega umetnika Meštrovića. Po blagoslovitvi kipa se razvrsti parada vseh tamkajšnjih Jugoslovanov, ki odkoraka na razstavni prostor. Popoldanski program obsega jugoslovenske pesmi, sport, gimnastiko in jugoslovenski ples. Pri tej priliki nastopijo tudi srbska in hrvatska pevska društva. Zanimivi bodo jugoslovenski narodni plesi, katere bodo prizvajala številna skupina jugoslovenskih deklet in fantov. Izvoljena bo »jugoslovenska kraljica« v Ameriki. Slavnost bo počastil s svojim posetom tudi jugoslovenski poslanik v Washingtonu.

Mlečno kuro delat pridite na Kofce! Tedenska oskrba samo Din 315—385. Podrobna pojasnila: Kveder, Kofce nad Tržičem.

* **Sokolske znamke v prometu.** Nove poštne znamke, čijih čisti dobiček je namenjen Sokolu kraljevine Jugoslavije, se na vseh ljubljanskih poštah in na poštah v večjih krajih naše banovine že v prometu. Z novimi znamkami se bo ugled jugoslovenskega sokolstva znatno povečal veseli pa jih bodo tudi naši filatelisti, ker dobe serijo, ki bo v kratkem prav redka. Nove znamke bodo na poštah na prodaj do konca meseca avgusta.

* **Higijenska razstava v Beogradu.** Jugoslovensko udruženje za čuvanje narodnega zdravja priredi v avgustu in septembru higiensko razstavo v Beogradu. V zvezi s tem projektom se bodo na sedežih banovin ustanovili posebni banovinski odbori, ki bodo delovali za čim večji uspeh te higienske razstave.

Cviček se vam zdi često prekisel

in vam morda povzroča zgago? Vsa neprijetna kiselkavost pa zgine in zgaga vas ne bo več pekla, če mu prilijete polovico **RADENSKE ZDRAVILNE VODE** še bolje pa **RADENSKE GIZELINE VODE,** ki barve vina ne potemni. Taka pijača je zelo slastna, vam pogasi žejo ter vas telesno in duševno osveži in okrepi. **RADENSKE VODE** so poceni in jih lahko dobite v vsaki trgovini in gostilni. 7576

POPOLNA POGODBA

v smislu zavarovalnega zakona in ne kaka prostovoljna podpora ali dajatev je za

vsakega naročnika „Jutra“

nezgodno zavarovanje pri Zavarovalnici »Triglav«. Vi še niste naročnik?

* **Društvo kmetskih fantov in deklet v Gorenjih Otavah** pri Begunjah nad Cerknico uprizori dne 2. julija Finžgarjevo »Razvalina življenja«.

* **Iz zdravniške zbornice.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan zdravnik-volonter splošne bolnice v Mariboru dr. Milan Čeh.

* **Za inženjerja elektrotehnike** sta bila včeraj diplomirana na univerzi kralja Aleksandra gg. Edvard Höfler in Dušan Lasič, oba iz Ljubljane. Čestitamo!

* **Diplomirani akademiki.** Diplomirana je bila na glasbeni akademiji v Zagrebu s prav dobrim uspehom gdč. Mila Čerinova, hči kapelnika g. dr. Jos. Čerina. — Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze (geografija in obča zgodovina) je bil diplomiran g. Janko Sotošek iz Rajhenburga. — Na tehniki v Brnu pa sta bila diplomirana za strojna inženjerja gg. Ivo Babnik iz Tomačevega pri Ljubljani in Konstantin Da Damos iz Pianine. — Čestitamo!

* **Služba uradniškega pripravnika** je razpisana pri državnem zdravilišču v Topolšici. Prosilci morajo imeti splošne pogoje za sprejem v državno službo in trgovsko akademijo z završenim izpitom. Prošnje sprejema do 8. julija kr. banska uprava v Ljubljani.

* **Zavarovanje delavcev.** Kakor poročajo iz Splita, je v prvih štirih mesecih letošnjega leta tamkajšnji okrožni urad za zavarovanje delavcev imel nad 600.000 dinarjev primanjkljaja. Omenjeni okrožni urad je v preteklem letu izgubil tri tisoč članov zaradi naraščajoče brezposelnosti.

* **Četrtinska voznina za treznostni kongres v Skoplju je dovoljena.** Prijavljencem so legitimacije že odposlane. Večina potuje iz Ljubljane 29. t. m. ob 9. z brzovlakom. Kdor se želi še pridružiti, dobi legitimacijo tudi pri »Putniku«.

* **Telefonski promet z inozemstvom.** Prometno ministrstvo je odobrilo, da se uvede telefonski promet med Zidanim mostom in Leobnom (taksa 2.70 zl. franka) med Hrastnikom in Dunajem (taksa 3.45 zl. fr. med Zagrebom in St. Veit a. d. Glan (taksa 3.45 zl. fr.), med Bledom in Inomostom (taksa 3.90 zl. fr.) in med Ljubljano in Firenco taksa 2.10 zl. fr.) Promet se začne 1. julija.

* **Angleška mornarica na Jadranu.** Kakor smo že omenili, prispe prihodnji mesec britanska sredozemska eskadra na naš Jadran. Britanske vojne ladje bodo posetile vsa naša pristanišča od Kotora do Sušaka. Prispelo bo 45 vojnih ladij. Prva prispe v Dubrovnik jahta admirala Fisherja; ostale ladje bodo prihajale v etapah. Vsa impozantna flota, koje sedež je na otoku Malti, bo od 5. do 14. avgusta zbrana v Boki Kotorski, odkoder se bo 14. avgusta vrnila na Malto.

* **Afera rakoslovca Poljšaka na Dunaju.** Na notico pod tem naslovom z dne 19. junija smo naprošeni, da priobčimo naslednje pojasnilo: »Glede te notice podpisani pojasnjujem, da navedba o zdravljenju g. Poljšaka pri moji ženi gospe Olgi Kostanjevškovi ne odgovarja resnici, temveč je res, da je zdravljenje napredovalo v 14 dneh toliko, da so od zunaj izginile vse recidive raka. Nadalje poudarjam, da se je moja soproga pri mojem obisku en dan pred smrtjo počutila jako dobro to tudi ves čas zdravljenja, kar mi je sama potrdila. Važno za javnost in za sovražnike gosp. Poljšaka je pa dejstvo, da ni skurfašera, temveč dela po navodilih dvornega svetnika profesorja dr. Funkeja in seveda pod njegovim nadzorstvom Raztelesenje je dognalo, da je moja žena umrla zaradi sarkoma in srčne kapi, ne pa zaradi kakega zastrupljenja, kakor bi nekateri radi spravili v javnost. — Janko Kostajnšek, trgovec pri Sv. Martinu pri Vurbergu.

* **Huda nevihta nad Osijekom.** Nad Osijekom in njegovo okolico je predvčerajšnjim razsajala huda nevihta. Vsula se je gosta toča v velikosti lešnika, ki je pokrila ves kraj, tako da so jo ljudje z lopatami odmetavali. V vinogradih in na poljih je toča povzročila znatno škodo.

* **Uprava »Gostilničarskega vestnika«** priredi na večkrat izraženo željo v začetku septembra 12 dnevni poučni izlet gostilničarjev na Tirolsko in na Salzburško v svrho ogleda tujsko-prometnih naprav, vzorno urejenih hotelov in podeželskih gostiln. Vsa pojasnila daje uprava »Gostilničarskega vestnika«, Ljubljana, Privoz 11.

* **Radio Ljubljana** bo oddajal dopoldanski občni zbor Ljubljanskega Sokola in ves spored popoldanskega nastopa.

* **Čemu uporabljate v Vaši pisarni defektne pisalne stroje?** S tem ogrenite delo Vašim strojepiscem in poleg tega Vi sami trpite škodo. Pokličite specialista, ki Vam za malo denarja popravi in na novo uredi Vaše pisalne stroje tako, da ste Vi sami in Vaši strojepisci zadovoljni. Res dobro in poceni Vas posluži Ivan LEGAT, Ljubljana, Prešernova ul. 44. telefon 26-36.

* **Poleg zdravljenja najdete prijeten odmor v Rogaški Slatini. Več iz oglasa.**

* **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

SOKOLI! SOKOLICE!

Posetite slaščičarno in kavarno **Petričeka** na Aleksandrovi cesti št. 6. — Prvovrstni sladoled in najboljše pecivo. 7493

Krema za raziranje „LA TOJA“

edinstvena na svetu!

Cena Din 18.— Dobi se povsod!

Slednji rodoljub pozdravlja, naš ponos: Sokolsko silo! Sokol Slamič pa pripravlja, vsem izvrstno okrepčilo!

Iz Ljubljane

u— **Prihod članov Češkoslovaško-jugosl. lige iz Brna.** Danes ob 8. uri zjutraj se bo pripeljalo iz Kranja, kamor so dospeli včeraj, okrog 100 članov Češkoslov.-jugoslovenske lige v Brnu. Na postaji jih bodo sprejeli odborniki ljubljanske lige. Kakor izvemo, je svojo udeležbo na ljubljanskem delovnem sestanku lig priglasila tudi delegacija ČJ lige v Kolinu. Občinstvo ponovno opozarjamo na manifestacijsko zborovanje prijateljev jugosl.-češkoslov. zbližanja, ki bo jutri ob 20.30 v sokolski dvorani Narodnega doma.

u— **Akademija Sokola Zagreb III bo drevi ob 20. v sokolski dvorani na Taboru. Prodaja vstopnic danes dopoldne v Zvezni knjigarni nasproti glavne pošte, od 3. popoldne dalje pa v veži Sokolskega doma na Taboru. Pridite!**

u **Drevi ob 8. vsi na akademijo Sokola Zagreb III. na Taboru.** Na akademiji sodelujejo člani Narodnega gledališča Sokol Rab, emigrantsko društvo »Tabor« in Klub koroških Slovencev. Bratje in sestre, pridite!

u— **Društvo »Tabor«** Člani dramskega odseka in mandolinisti vsi drevi ob 6., pevci in pevke pa vsi drevi ob 7. v dvorani Sokola na Taboru.

u— **Koroški rojaki! Prijatelji Koroškega! Danes ob 20. se udeležimo polnoštevilno akademije Istarskega Sokola, ki bo posvečena bratom izven meja. Akademija se bo vršila ob sodelovanju našega pevskega zbora. Rojakinje in rojaki, pridite v koroških narodnih nošah.** Klub koroških Slovencev v Ljubljani.

u— **Zdravstvene prilike med udeleženci sokolskega zleta,** so v splošnem prav dobre in doslej navzlic napornemu potovanju ni bilo znatnejših obolenj **Velika** večina Sokolov in Sokolic se počuti naravnost izvrstno in jih je v primeri s tisoči in tisoči le malo, ki iščejo pomoči pri ambulancah na kolodvoru in na telovadišču. V splošni bolnici se jih je do včeraj javilo nekaj nad 20 zaradi malih poškodb, ki so jih dobili deloma že na poti in zaradi rahlih obolenj. Zdravniki so jim obvezali ranice ali jim sicer nudili zdravila, nakar so lahko takoj zapustili bolnico. Nekaj nad 20 Sokolov in Sokolic pa je bilo sprejetih v bolnico. Eden izmed sprejetih je obolel na malariji, nekaj jih ima pljučni katar, želodčne krče in slične bolezni, ki pa so vse lažjega značaja in bodo mogli bolniki bolnico zapustiti že v par dneh. Pri tekmovanju se je včeraj poškodoval tudi eden izmed tekmovalcev in sicer pri teku z vrečo.

u— **Tradicionalno romanje k ruski cerkvici pod Vršičem.** Kakor vsako leto, poromajo tudi letos Rusi k svoji cerkvici pod Vršičem, kjer je edini grob ruskega neznanega vojaka. Letos dobi romanje k ruski cerkvici poseben značaj, ker se pojdejo poklonit ruskim trpinom, ki so jih zasuli plazovi pod Vršičem in ki jih je uničila avstro-ogrska tiranija, tudi mnogi ruski emigranti Sokoli in Sokolice iz drugih držav. Gotovo se pridružijo tukajšnjim Rusom tudi mnogi njihovi rojaki, ki so zbrani te dni v Ljubljani na sokolskem zletu, saj jih bo zanimal skromen spomenik veličine in trpljenja ruskih vojnih ujetnikov na naši zemlji. Romanje bo v petek 30. t. m. Vlak odpelje iz Ljubljane ob 7.20 in prispe v Kranjsko goro ob 10. Vozne olajšave veljajo, kakor za vse izlete po sokolskem zletu. Pri zadušnici bo pel zbor ruskih Sokolov. Priglašenih je že mnogo ruskih Sokolov in drugih Rusov-emigrantov, mudečih se na sokolskem zletu v Ljubljani.

u— **Prekmursko gostüvanje.** Za Mariborom obiščejo Bogojančani iz Slovenske krajine Ljubljano, kjer bodo dne 1. julija pokazali lep kos iz svojega ljudskega življenja. Malo kje je še ohranjeno toliko svatbenih običajev kakor prav v Slovenski krajini. Dočim ostali ljudski običaji in navade vedno bolj izumirajo, so ostale gostovanjske šege neokrnjene. In prav v bogojanski županiji so n. pr. še danes najbolj originalni »pozvačinje«, ki vabijo na gostovanje. Ti običaji so zelo sorodni s slovaškimi ženitovanjskimi navadami. Zanimalo ne bo le narodopiscev, marveč vsakega, ki ljubi in spoštuje pristno ljudsko življenje. In prav meščani, ki so tako oddaljeni od svežih vrelcev ljudskega življenja, se bodo osvežili ob tem neposrednem izrazu narodnega čustvovanja. Prav posebno pa moramo biti veseli, da pridejo v slovensko prestolnico predstavniki najsevernejše slovenske zemlje. In ravno Bogojančani niso neznani, saj je pri njih postavil naš slovenski umetnik prof. Plečnik veličastno cerkev. Pod vodstvom šolskega upravitelja g. Otona Breliha jih bo prišlo 30, da nam v velesem večeru pokažejo, kako se raduje prekmurska duša.

u— **Razvitje prapora Gasilnega društva Zg. Kašelj,** pod pokroviteljstvom bana g. dr. Marušiča bo v nedeljo 2. julija Začetek ob 14. Po razvitju bo veselica pri Gradu, kjer bo postreženo občinstvu z raznimi dobrimi prigrizki in pijačo po zmernih cenah. Avtobus od mestnega doma vsako uro na razpolago tja in nazaj za 8 Din. Za obilen poset se priporoča odbor.

u— **Razstava »Oblika« v Jakopičevem paviljonu.** Vse kulturno zainteresirane obiskovalce Ljubljane, posebej pa še prijatelje umetnosti, opozarjamo na razstavo beograjskega umetnostnega združenja »Oblik«. V Jakopičevem paviljonu je razstavljenih lepo število slik, skulptur in grafike, ki so po svoji značilnosti in visokem nivoju vzbudile že povsod, kjer so bile razstavljene, izredno pozornost. Medtem, ko ima prijatelj umetnosti v Narodni galeriji izbor slovenske upodabljajoče umetnosti od 13. stoetja do najnovejše dobe, mu razstava v Jakopičevem paviljonu nudi priliko, da se seznani z umetnostjo naših bratov iz vseh ostalih pokrajin Jugoslavije.

u— **Obrtniki in obrtnice v Ljubljani!** Obrtniško društvo priredi v petek 30. t. m. ob 20. uri v restavraciji Zvezdi drudružabni večer za svoje članstvo in prijatelje restavraterja g. Frana Krapeža, ki se s tem večerom poslavlja od svoje lepo urejene restavracije in idiličnega vrta. Prihitite vsi, ki se hočete poslednjič oddolžiti našemu Krapežu. Vstopnine ni.

u— **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** V petek zvečer moški zbor. Odbor.

u— **Predstave veličastnega zvočnega filma o vsesokolskem zletu v Pragi leta 1932.** ZKD prodvaja ta film danes ob 11. uri in zadnjikrat v četrtek ob 11.30 uri v Elitnem kinu Matici. Sokoli, ki tega filma še niso videli, naj si ga ogledajo, saj to v polni meri zasluži.

u— **Napaden na cesti.** Na Dolenjski cesti so včeraj napadli neznani napadalci 35 letnega zidarja Valentina Vižintina, ki se je vračal gomov na Rudnik. Napadalci so Vižintina obkolili, nakar se ga je eden lotil in mu z nožem prizadejal na glavi več ran. Hudo s krvjo zalit se je Vižintin podal nazaj in se oglasil na stražnici. Odtam so telefonirali po reševalni avto, ki ga je odpeljal v bolnico.

u— **K lutkarski razstavi v paviljonu M.** Na razstavi Jugoslovenskega lutkarskega Saveza je poseben oddelek odmerjen Marionetnemu odseku TKD Atene, ki razstavlja najpomembnejše jugoslovenske lutke, in sicer zbirko Klemenčičevega lutkovnega sveta. Mojster Milan Klemenčič je oče slovenskega lutkarstva. Svoje originalne lutke in kulise je izdelal po monakovskih vzorcih in priredil z njimi prve lutkovne predstave v Mestnem domu v l. 1920. Ko je g. Klemenčič zaradi materialnih težav prenehal z igranjem, so prešle lutke po odkupu l. 1925 v last društva Atene, ki je nadaljevalo započeto delo s prirejanjem lutkovnih predstav v poslopju Mladike, kasneje v mali dvorani bivšega Narodnega doma. Atena je sklicala pred dvema letoma širši sestanek prijateljev lutkarstva z namenom, da poda iniciativo za ustanovitev vzornega lutkovnega odra v Ljubljani, ki naj bi združil lutkarje. Iz tega pokreta je prišlo do ustanovitve Jugoslovenskega lutkovnega saveza. Atena je hotela pritegniti k sodelovanju za lutkovno umetnost zlasti širši krog vzgojiteljev, ki bi naj s svojo pomočjo usmerjali glede vzgojnega in jezikovnega stališča lutkarstvo. Pridobila je za svoje namene novo skupino učiteljiščnikov, ki je v preteklem letu požrtvovalno dnevno igrala v Jakopičevem paviljonu. Občinstvo se je šibko odzvalo, stroški za najemnino prostorov so naraščali in spet je Atena pospravila lutke v zaboje. Atena smatra lutkarstvo za važno vzgojno pomožno sredstvo, zato bo svoje delo kljub vsemu nadaljevala. Za enkrat namerava nabaviti potrebne vitrine za Klemenčičeve lutke, da jih ohrani v varstvu še v naprej, istočasno pa skrbi, da si nabavi novo originalno zbirko večjih lutk in zbere novo igralsko skupino. S prošnjo se obrača na šentjakobčane, da jo sprejmejo morda med tednom pod streho v Mestnem domu, da nadaljuje svoje delo v onih prostorih, kjer je prav za prav zagledal luč sveta naš jugoslovenski Gašperček, kateremu pravimo danes tudi že Jurček in Janezek.

PRISTEN

MALINOVEC

brez umetnih barvil

(ustreza zak. predpisom)

ALKO d. z o. z.

LJUBLJANA

Gosposvetska c. 13 telefon 25-35

u— **Godba češkoslovaškega Sokola »Louny«** bo igrala vsem na čast slovanske narodne pesmi danes 28. 6. od 14. dalje na vrtu g. Kláseka, Miklošičeva ul. 4.

u— **Iz zapora in zopet v zapor.** Jože je že star grešnik, ki ne kaže, da se bo kedaj poboljšal. Šele pred nekaj dnevi je prišel iz zapora, nakar ga je policija izgnala v njegov domači kraj nekam na Gorenjsko. Komaj pa je bil Jože spet sam, se je že vrnil nazaj v Ljubljano. Hitro je našel več svojih tovarišev, obiskal nekaj stanovanj in si poiskal razno robo, ki jo je prodajal včeraj dopoldne okrog po mestu. Imel pa je smolo tudi to pot kajti pred kolodvorom ga je spoznal stražnik, ki ga je aretiral. Jože bo zdaj spet izročen sodišču.

u— **Konec vlomilske dogodivščine.** Na državno tožilstvo je včeraj prinesel policijski sluga obilo raznih predmetov, ki so jih zaplenili vlomilcu Vinku Ovenu in družbi. Med temi predmeti sta tudi dva lepa moderna potna kovčega, nekaj obleke in lep damski dežnik, ki ga je kavalir Vinko kupil mladi deklici. Vsi sedaj premišljajo svojo usodo v zaporih okrožnega sodišča in pridejo pred mali senat, kjer bo zadnji akt njihove deloma vesele avanture.

Ug edna peč → Lutz

u— **Barake na Marijinem trgu ni več.** Potem ko so nedavno odstranili z Marijinega trga javno stranišče, je postala le še koliba, v kateri se je nahajala trafika. Včeraj ponoči, oziroma že proti jutru pa so podrli tudi ta prizidek, tako da je sedaj desni del Marijinega trga popolnoma prost. Trafika se je preselila v novi paviljon ob levem mostu, za Prešernov spomenik, kjer ne moti okolice.

u— **Za živino in vozove** nekateri lastniki še vedno niso prišli v mestni vojaški urad na Ambrožev trg št. 7, I. nad., soba 3, da bi dvignili potrdila o pregledani živini. Kdor do sobote ne bo prišel po potrdilo, ga bo moral pozneje iskati na komandi vojnega okrožja, ki ga bo zaradi zamude kaznovala.

Iz Celja

c— *Prihod čeških Sokolov v Celje.* V petek 30. t. m. bo prispelo z vlakom ob 19.23 v Celje 150 čeških Sokolov in Sokolic. Pridejo iz Rogaške Slatine in bodo takoj po prihodu razvrščeni na stanovanja v Zdravstvenem domu in rudarski šoli. Zvečer bo družabni sestanek v Celjskem domu. V soboto si bodo gostje ogledali mesto, opoldne bo obed v Celjskem domu, ob pol 14. pa se bodo vrnili v Prago. Občinstvo naj se v čim večjem številu udeleži v petek zvečer sprejema na kolodvoru, kjer bo prost vstop na peron. S številno udeležbo na večerni prireditvi izkažemo vso svojo ljubezen do dragih nam bratov in sester. V soboto se jim bomo pridružili tudi pri skupnem kosilu. Celjsko občinstvo naj brate in sestre spremlja z vsemi simpatijami.

c— *Preložena občinska seja.* Za petek 30. t. m. napovedana redna seja občinskega sveta je zaradi sokolskih svečanosti v Ljubljani preložena na petek 7. julija ob 18. Na dnevnem redu so poročila odsekov.

c— *Pevsko društvo »Šestmactka« iz Olomouca* bo priredilo v četrtek 6. julija koncert v mali dvorani Celjskega doma. Pokažimo bratom zvestobo tudi v dejanju in obiščimo v čim večjem številu ta umetniški koncert!

c— *Potujoča kmetijska razstava* bo danes ob 8.20 zjutraj svečano otvorjena na celjskem kolodvoru, nato bo ves dan na ogled.

c— *Letovanje slabokrvne dece na Svetju.* Ravnateljstvo cinkarne je sklenilo, da bo poslalo 20 slabokrvnih otrok v starosti 6 do 13 let na letovanje na Svetje nad Celjem. Starši, ki žele poslati svojo deco na letovanje, naj se javijo do petka 30. t. m. opoldne v obratni pisarni cinkarne. V poštev pridejo samo otroci, ki so potrebni izdatne hrane in svežega gorskega zraka. Ta socialni sklep cinkarne zasluži vso pohvalo.

c— **Pri uprizoritvi »Sna kresne noči« v mestnem parku** 8. in 9. julija zvečer bo ravnatelj Glasbene Matice v Celju g. Karlo Sancin dirigiral orkester 30 godbenikov, ki bo izvajal Mendelssohnov krasni glasbeni part. Skušnje za uprizoritev se vrše dnevno pod umetniškim vodstvom režiserja g. Milana Košiča, plese pa pripravlja talentirana gdč. Vlasta Sernečeva. Za Celje in okolico bo ta prireditev na prostem vsekakor izreden dogodek.

c— *Iz avtobusnega prometa.* Mestno avtobusno podjetje je zaradi nezadostnega prometa s 26. t. m. začasno opustilo avtobusno vožnjo iz Celja v Braslovče ob 18.10 in iz Braslovč v Celje ob 7.05.

c— *Celjska pošta* bo danes poslovala za stranke samo od 9. do 11. dopoldne.

c— *Smrtna žrtev avtomobilske nesreče.* Včeraj smo poročali, da je v nedeljo neki avtomobil povozil 76-letno občinsko revo Nežo Esihovo s Ponikve in ji zdrobil lobanjo. Ponesrečenko so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je včeraj dopoldne podlegla težkim poškodbam.

c— *Zlobne poškodbe na hmeljiščih.* V noči na 25. t. m. je neznan storilec porezal na hmeljišču posestnika Jurija Strenčana na Lavi pri Celju 28, na bližnjem hmeljišču posestnika Karla Kneza pa 12 hmeljskih sadežev. Gosp. Strenčan ima 600 do 800 Din. g Knez pa okrog 200 Din škode Policija je storilcu že na sledu.

c— *Nove srečke* drž razredne loterije si nabavite takoj v celjski podružnici »Jutra«. Čas je samo še do 1. julija.

Zahvala

Ne da bi doživel sad svojega požrtvovalnega dela in plačilo za velike žrtve, ki sem jih imel z ustvarjenjem moderne restavracije »Zvezda«, sem pod silo današnjih slabih razmer in splošne gospodarske krize primoran opustiti restavracijo, katero sem ustvaril in vodil polnih 11 let, ter se v petek dne 30. t. m. poslavljam.

Restavracijo »Zvezda« prevzame 1. julija nov najemnik, nadalje pa še obdržim kavarno »Zvezda« ter prosim cenjeno občinstvo še nadaljnje naklonjenosti.

Ob tej priliki naj mi bo torej dovoljeno, da izrazim vsem cenjenim gostom, damam in gospodom, za cenjeni obisk svojo najiskrenejšo zahvalo. Dolžnost me veže, da se prav posebno zahvalim zlasti vsem stalnim gostom, stalnim omizjem, raznim klubom in društvom, ki so od početka do konca ostali zvesti moji obiskovalci, ter prosim, da še vnaprej s svojim obiskom počaste mojo kavarno.

V petek na svidenje na restavracijskem vrtu!

Se prav toplo priporočam in zahvaljujem, vdani

Krapeš Fran

v Londonu, v Parizu in v Berlinu, ne bi prišli daleč. Vsak naj ustvarja in daje svetu to, kar mu je najbolj svojsko in najnaravnejše — samo s tem bo prodrl in zmagal. Današnji mednaroden čitatelj hoče v tujih slovstvih odkrivati in spoznavati drugačno življenje, kakor ga preživlja sam.«

V nadaljnjem pisec označuje nekatere značilne uspehe slovaških knjig v inozemstvu (tako je n. pr. v Helsinkah na Finskem prodal neki knjigarnar 400 izvodov nemškega prevoda Urbanovega romana »Živi bič«) in pravi, da književno uveljavljanje v inozemstvu ni mogoče brez obsežnih in smotrnih stikov. Kakor država potrebuje za svojo politično in gospodarsko uveljavljenje v svetu konzulov, potrebuje tudi kulturna ekspanzija kaj podobnega, namreč kulturne konzulate v inozemstvu. Marsikdo je zunaj v svetu, ki že pozna slovaško literaturo in jezik, marsikak stik je bil navezan in še bo navezan: iz simpatizerjev lahko nastanejo prijatelji, iz prijateljev navdušeni propagatorji, »kulturni konzuli«, ki jih potrebuje vsaka majhna književnost.

Jan Smrek sodi, da bi med tem slovaška literarna dela še mnogo bolj prodirala v inozemstvo, če ne bi povsod ovirala založniške dejavnosti sedanja težka gospodarska depresija. Ako bi si pri vseh narodih našli kakšnega »kulturnega konzula«, ki bi bil središče literarnih stikov, bi se medsebojna literarna izmenjava močno pospešila. Sodimo, da bi dobila tudi višji nivo. Vsekakor je vprašanje aktualno tudi pri nas in se bomo ob priliki še vrnili k njemu. —o.

Letošnje knjige „Mladinske Matice“

Pred sklepom šolskega leta je »Mladinska Matica« zopet obdarila svoje številne člane s štirimi knjižicami, ki vsebinsko in po opremi ne zaostajajo za knjižnim darom prejšnjih let.

»Kresnice« so sicer imele lani originalnejši značaj, vendar je verjetno, da bodo mnogi mladi čitatelji z letošnjimi še zadovoljnejši. Knjižica je pravi zbornik mladinskih člankov poučne vsebine in bo v nji vsak šolar našel kaj zanimivega. Posebno opozarjamo na članek »Po slovenski obali«, »Slovenci v Zedinjenih ameriških državah«, »Iz Prekmurja«, »Po Makedoniji« itd. O pomenu knjige za mladega človeka je L. Mrzel—Frigid prispeval nekoliko lepo izraženih misli.

Najmlajši čitatelji bodo s posebnim veseljem segli po pisani slikovnici »Za vesele in žalostne čase«, ki jo je naslikal znani ilustrator Edo Držaj, mladinska pesnica Anica Černejeva pa je preskrbela besedilo. Držajeva slikovnica je prav živahna in pestra knjižica za naše malčke. Odlikuje jo otroškemu svetu primerna slikarska fantazija, ki srečno združuje pravljično fantastičnost z motivi iz življenja v prirodi ter sledi teku letnih časov od zime do zime. Barve so prav žive in s svojo močno dekorativnostjo samo podpirajo učinkovitost slikarskih motivov. Edo Držaj je dosegel svoj namen. Njegov slikarski učinek dobro izpopolnjujejo gladko tekoči verzi Anice Černejeve.

Mladinsko pripovedništvo predstavlja letos znani slovenski prozaist Bogomir Magajna. Njegovo pravljico »Brkonja Čeljustnik« je Božidar Jakac ilustriral popolnoma v pravljičnem slogu. Modri ton ilustracij še povečuje učinek; zdi se ti, da res gledaš v pravljični svet.

Četrta knjižica je zopet poučna in je po svoji snovi namenjena že nekoliko izobraženejši mladini. Imenuje se »Lovci na mikrobe« in jo je po raznih virih sestavila Marija Kmetova. Tu imaš drobne, za mladino prirejene portrete van Leeuwenhoeka, Spallanzanija, Pasteurja, Kocha in drugih velikih mož do najnovejšega časa, ki so si pridobili zaslug v odkrivanju koristnih in bolezenskih mikrob. Kakor vse knjižice »Mladinske Matice«, je tudi ta primerno ilustrirana.

Za pomen »Mladinske Matice« so značilni tile podatki: Letošnji knjižni dar je izšel v nakladi 21.500 izvodov. Naročniki so dobili za 22.50 Din (ali Din 2.50 v devetih mesečnih obrokih) poleg štirih knjižic še ilustrirano mladinsko revijo »Naš rod«. V šestih letih svojega obstoja je izdala »Mladinska Matica« 4 letnike »Našega roda«, 23 knjig rednih in 4 knjige izrednih izdaj v skupni nakladi, ki presega 600.000 izvodov.

Nočni football tekmi

Sreda 28. t. m.: **SK ILIRIJA**
Četrtek 29. t. m.: **HSK CONCORDIA, Zagreb, državni prvak**

ASK KOLIN, amaterski prvak ČSR

Pričetek ob 20.45 uri. **Predprodaja vstopnic v kavarni Evropi.**

Iz Maribora

a— **Krasen sprejem češkoslovaških Sokolov.** Včeraj zjutraj so prispeli z zadnjim posebnim vlakom v Maribor češkoslovaški Sokoli, ki so šli na ljubljanski pokrajinski zlet. Med mnogoštevilnimi Sokoli in narodnim občinstvom so bili predstavnik SKJ, mestni poveljnik general g. Hadžić z oficirskim zborom, predstavnik mestne občine podžupan g. Golouh, sreski podnačelnik g. Pezdič, poveljnik inženjerske podoficirske šole polkovnik g. Putniković in drugi. V pozdrav je zaigrala vojaška godba, ki je poveličevala bivanje čeških bratov do njihovega odhoda.

a— **Strelska družina na Pobrežju ustanovljena.** Preteklo soboto je bil v prostorih g. Renčlja na Pobrežju ustanovni občni zbor zvezne strelske družine. Navzoči so bili predstavniki oblasti, med drugimi sreski načelnik g. Makar. predsednik strelskega okrožja polkovnik g. Putniković, ravn. g. Lovšin i. dr. Izvoljena je bila uprava, kateri predseduje g. Pureber.

a— **Krajevni odbor Rdečega križa** v Studencih pri Mariboru priredi v studeniškem gozdu g. Ludvika Lešnika v nedeljo 2. julija z začetkom ob 15. vstopnine prosto gozdno veselico v korist revni deci. V primeru slabega vremena se preloži prireditev na prihodnjo nedeljo. Vsi prijatelji in dobrotniki društva vljudno vabljeni.

a— **Železničarska organizacija JS.** Preteklo soboto zvečer je bil na glavnem kolodvoru v čakalnici I. razreda ustanovni občni zbor nove krajevne organizacije Jadranske Straže železničarjev v Mariboru. Zbor je vodil železniški uradnik g. Pilaj. Navzočih je bilo zelo lepo število nacionalnih železničarjev predsednik mestnega odbora JS g. dr. Rapotec ter delegat oblastnega odbora g. Janko Pirc. Za predsednika je bil izvoljen višji kontrolor g. Rozman.

a— **Seja mestnega občinskega sveta** bo 30. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici. Razpravljalo se bo o nakupu gradu g. Vilka in Berte Berdajs ter o najetju posojila za gradnjo Delavskega azila.

a— **Za novo železniško postajališče na Teznem.** Vsi, ki žele imeti postajališče na Teznem, zlasti pa občani Pobrežja, Radvanja, Razvanja, Dogoš, Marije v Brezju, Sv. Miklavža in Maribora V. okraj ter s Teznega naj pridejo na važni sestanek, ki bo v nedeljo 2. julija ob pol 10. v šoli na Teznem. Sestanek bo pod okriljem tukajšnje JRKD.

a— **Promenadni koncert v mestnem parku.** Oba praznika bo igrala vojaška godba v tukajšnjem mestnem parku

a— **Med potjo v bolnišnico je umrl.** Ko je včeraj zjutraj peljala na vozu posestnica Ozimičeva iz Dobrave v mariborsko bolnišnico svojega nevarno bolnega moža Franca, starega 59 let, je Ozimič že na Tržaški cesti med vožnjo izdihnil. Truplo je bilo nato prepeljano v mrtvašnico na Pobrežju.

a— **Dve žrtvi pretepa.** Predvečerajšnjim zvečer je skupina fantov v bližini Žoharjeve gostilne na Tržaški cesti napadla 29-letnega delavca Karla Selinška. S pestmi so pijani fantje Selinška tako hudo obdelali, da je moral po pomoč v mariborsko bolnišnico. Na Pesnički gori pri Jarenini pa je v pretepu dobil 46letni delavec Bombek hude poškodbe na glavi. Neki fant ga je udaril z ročico. Tudi Bombek se zdravi v bolnici.

a— **Vlom.** V noči na torek so neznani vlomilci obiskali Achtigovo gostilno v Frankopanovi ulici. Skozi odprto okno so se splazili v notranjost in prebrskali vse predale, kjer so našli nekaj drobiža, cigaret in drugih predmetov v vrednosti 300 dinarjev.

Iz Tržiča

č— **Zaprta cesta.** Mestno županstvo razglaša, da je Blejska cesta 3 dni za vsak vozni promet zaprta, ker se polaga na razširjeni cesti nova kanalizacija. Razširitvena dela so v celoti gotova. Zasluga za razširitev gre, kakor smo že omenili, tržiškemu narodnemu poslancu g. Lončarju, ki se ni strašil truda in potov, da je dosegel to razširitev, ki se je vlekla v celem 50 let. Stari Trščani se še spominjajo prvih tozadevnih sklepov trške občine. No, sedaj je razširitev gotova in Tržič je ž njo odprl najlepšo gorsko cesto za vsak avtomobilni in avtobusni promet med Ljubelom in Bledom.

č— **Občni zbor** snujočega se društva »Šola in dom« je radi tehničnih ovir preložen na poznejši čas in bo pravočasno objavljen vsem članom.

Iz Trbovelj

t— **Na seji občinskega odbora** je g. župan Vodušek razložil najvažnejše točke novega občinskega zakona. Obračun je bil soglasno odobren in se je izrekla razrešilnica in zahvala županu in blagajniku. Z ozirom na likvidacijo sedanjih občinskih uprav je bil sestavljen inventar občinskega premičnega in nepremičnega premoženja, ki izkazuje 15,040.753.50 aktiv in za 5,372.328.57 pasiv. Čisto premoženje trboveljske občine znaša torej 9,668.424.93 Din. Cenitev se je izvedla po sedanji faktični vrednosti občinskega premoženja. Za upravni odbor je poročal g. Berger, ki je izjavil, da je izvršeno popisovanje rudarskega delavstva. Upokojita se občinski sluga Belihar in dostavljač v Hrastniku Stare. Mesto občinskega sluge se ne odda več. G. podžupanu Rošu se odobri mesečno 700 Din za potnine in povrnitev drugih stroškov. Za občinskega veterinarja se je plačalo pokojninsko zavarovanje za vsa leta nazaj. Stari škropilni voz so prodali občini Laško. Upravnemu odboru je izročena prošnja za izgraditev ceste iz Petelinove vasi do ceste, ki vodi s Terezije proti Sokolskemu domu.

t— *Sokolski dan.* V nedeljo 2. julija priredi naš Sokol javni nastop, pri katerem bodo nastopili vsi oddelki. Upamo, da bo vse naše narodno občinstvo to upoštevalo in se udeležilo te prireditve v čim častnejšem številu.

Iz Hrastnika

h— *Že dolgo pričakovani* občni zbor Delavske podporne društvene blagajne pri kemični tovarni se je vršil pred dnevi. Navzoča sta bila tudi sreski načelnik g. Kosi in tajnik delavske zbornice g. Uratnik. Ugotovilo se je, da na dosedanji podlagi ne more več obstojati ta blagajna, ki naj bi dajala nekako pokojnino odsluženim delavcem kemične tovarne. Sklenilo se je izdelati nova pravila, ki bi bila bolj prikladna današnjim razmeram. Delavci so pa celo pripravljeni, kljub težkim časom, prispevati v blagajno več, ko do sedaj, samo da bi bili na starost bolje preskrbljeni. Seveda bo morala tudi tovarna storiti v tem pogledu svoje. G. Uratnik se je ponudil, da izdela načrt novih pravil. Ureditev tega vprašanja je zelo važna za ves kraj in ne samo za delavstvo kemične tovarne.

Iz Konjic

nj— **Strelišče strelske družine** na Laurichevem vrhu bo v kratkem zgrajeno in bo slovesna otvoritev sredi julija.

nj— **Ciril-Metodov kres** bo žgala tukajšnja podružnica CMD s sodelovanjem sokolskega članstva 4. julija zvečer na Laurichevem vrhu.

Slavnostni sprevod

Slavnostni sokolski sprevod krene v četrtek ob 8. zjutraj z Masarykove ceste, kjer bo zbirališče. Članstvo se bo zbiralo po župah v svojih prenočiščih, od tam pa krenejo župe na zbirališče za povorko. Vse župe morajo biti že ob 7. zjutraj na skupnem zbirališču. Tehnični odbor saveza bo tam razporedil posamezne župe, obenem bodo prešteti šesterostopi. V sprevodu bo formacija žup naslednja: za župno standardo koraka župni načelnik s tehničnim odborom, temu sledi starešinstvo župe, njim pa prvi zbor. Vsak zbor šteje 30 šesterostopov. Zborniki korakajo na desnem krilu prvega šesterostopa svojega zbora. V sprevod bodo uvrščeni tudi zastavonoše, dočim korakajo župni zastavonoše na desnem krilu starešinstva. Splošni razpored žup je naslednji: najprej korakajo člani v krojih, nato članice v krojih, seljaške edinice v narodnih nošah ter ostalo članstvo v civilu z znakom, in sicer najprej člani, nato članice. Godbe bodo porazdeljene v sprevod različno.

Zbirališče članstva je na Masarykovi cesti pred kolodvorom in v sosednih ulicah, dočim se konjenica zbira na Bleiweisovi cesti. Generalni razpored povorke je naslednji: prva godba, načelnik saveza SKJ, staroste in predstavniki vseh savezov in tujih telovadnih organizacij, neslovanske organizacije oziroma njihovi zastopniki, Ruski sokolski savez, Poljski sokolski savez, Češkoslovenska Obec sokolska, Savez SKJ, in sicer načelništvo in tehnični odbor, uprava, zletni odbor, najstarejši člani Ljubljanskega Sokola, župe po abecednem redu, zadnja pa ljubljanska župa. Nato sokolska konjenica.

Povorka se začne pomikati ob 8., in sicer po Tyrševi c. do pošte, Aleksandrovi cesti mimo Narodnega doma, Bleiweisovi, Rimski, Emonski in Cojzovi cesti čez sv. Jakoba most, Trubarjevi ulici, po Sv. Jakoba, Starem in Mestnem trgu mimo magistrata pred Škofijo na Krekov trg, po Kopitarjevi ulici, čez Zmajski most na Resljevo cesto po Slomškovi in Pražakovi ulici na Miklošičevo cesto, od tu na Marijin trg po Prešernovi in Selenburgovi ulici na Kongresni trg, kjer je stik vsega sokolstva.

Zagrebška in ljubljanska župa se odcepita na Marijinem trgu ter kreneta po Wolfovi ulici v Gosposko ulico, kjer se ustavita, dočim se ustavi konjenica pred vrtom restavracije »Zvezde«. Deca in naraščaj ljubljanskih društev ter češkoslovaški oficirji bodo tvorili špalir., in sicer: Sokol Ljubljana-Šiška pred »Evropo«, Ljubljanski Sokol pred Narodnim domom, naraščaj Sokola Vič na koncu Bleiweisove ceste, naraščaj Sokola II. na Cojzovi cesti, naraščaj Sokola I. na Krekovem trgu, češkoslovaški častniki pa na Trgu kralja Petra.

Na Kongresnem trgu bo formiranih osem struj po 1500 članov, drugi oddelki se ustavijo v Gradišču in v Vegovi ulici. Na Kongresni trg in ulice, kjer bo stik vsega sokolstva, občinstvo nima dostopa. Ko bo zbrano vse sokolstvo, zaigra godba »Hej Slovani«, ki jo pojo vsi navzoči. Zbrano sokolstvo pozdravi prvi namestnik staroste SKJ br. Engelbert Gangl. Sokolstvo zapoje himno »Bože pravde«. Po defileju mimo univerze bo razhod sokolstva po Wolfovi ulici na Marijin trg, odkoder odide vsaka župa v svojo smer.

Jubilejna akademija Ljubljanskega Sokola

na Vidov dan 28. junija ob 20.30 (pol 9. zvečer) na zletišču z naslednjim sporedom: 1. Člani: »Devetorica« na glasbo br. Mitje Šviglja, sestavil br. Vilko Perdan. 2. Ženski naraščaj: »Dvanajstorica« sestavila s. Majda Slapničarjeva. 3. Moška deca: Telovadni ples na koračnico iz Bizetove opere »Carmen«, zložil br. dr. V. Murnik. 4 Moški in ženski naraščaj: Telovadna skladba na Čajkovskega »Trois morceaux« op. 2., štev. 2. zložil br. Mitja Švigelj. 5. Izbrani telovadci na orodju. 6. Člani: Turška koračnica na Beethovnovo skladbo zložil br. dr. V. Murnik. 7. Članice: Valček, na Chopinovo skladbo op. 64. št. 1. zložil br. dr. V. Murnik. 8. Člani: Poloneza, na Chopinovo skladbo op. 40. št. 1. zložil br. dr. Murnik. 9. Člani: Telovadni ples, na Mendelssohnov scherzo op. 16. št. 2. zložil br. dr. V. Murnik. 10. Vsi oddelki: a) Jubilejna telovadna skladba, zložil br. dr. V. Murnik; b) »Naprej!« po Jenkovi himni zložil br. dr. V. Murnik. Cene sedežem znižane, vstop na stojišča z zletnim znakom prost.

Akademija Sokola Zagreb III na Taboru

Opozarjamo na akademijo Sokola Zagreb III, ki se bo vršila danes v veliki dvorani na Taboru z naslednjim sporedom: 1. Jugoslovenski zbori (izvaja dramski in mandolinistični odsek društva »Tabor«), 2. a) Nmau čez izaro, b) Jez mam tri lubce, c) Pojdam u rute, č) Use te lušne lete moje, d) Sem se rajtou ženiti, koroške narodne pesmi, poje moški zbor Kluba koroških Slovencev. 3. Popuhnul je tihi vetar (ritmičke vaje, ženski naraščaj Sokola III), 4. Karel Širok: Kako je Tebi, Marija, pri srcu takrat... (recitira ga. Mila Šaričeva.) 5. Istrani (moški naraščaj Sokola Rab). 6. a) Je li sve to istina, b) Popuhnul je tihi vetar, c) Ne beoš, ne boš me zabila, nikdar, tržaška narodna, č) Da b'biva liepa ura, koroška narodna, d) Drežniška goriška narodna (poje mešani zbor društva »Tabor«). 7. Žetelice (ženski naraščaj Sokola Rab). 8. Dr. Ivo Pregelj: Ubit zvon (recitira g. Valo Bratina). 9. Vrbniče nad morem (izvajajo člani Sokola III.). 10. Istranke (izvajajo članice Sokola III.). 11. Oj Slaveni (alegorična slika, izvaja Sokol II. s sodelovanjem vojske). — Vstopnina: Parter: I. do III. vrste 15 Din, IV. do IX. vrste 12 Din, X. do XVI. vrste 10 Din, XVIII. do XXIV. vrste 8 Din, balkonski sedeži: 8 Din, lože (za 5 oseb) 50 Din, stojišča: 3 Din za osebo. Prodaja vstopnic v Zvezni knjigarni, nasproti glavne pošte.

Navodila župe Ljubljana

Načelništvo Sokolske župe Ljubljana daje sledeča navodila za zlet. Zbirališče za slavnostno povorko bo za ljubljansko sokolsko župo v Tomanovi ulici s čelom proti Aleksandrovi cesti ob *6.30 zjutraj za vse članstvo.* Razvrstitev je sledeča: člani v kroju, člani v civilu s sokolskim znakom, članice v kroju in telovadni obleki ter članice v narodnih nošah in civilu s sokolskim znakom. Točno ob 6.45 zjutraj bo odhod izpred Narodnega doma in po tem času ne bo mogel nihče več vstopiti v sprevod.

Zdravniška služba

Zdravniški zletni odsek se je za vse zletne dni ko je pričakovati velikega navala, temeljito pripravil in poskrbel za vsestransko zdravniško pomoč.

Na telovadišču sta dve z vsem potrebnim zdravniškim materijalom opremljeni ambulanci, ki imati tudi večje število postelj. V ambulancah vrše poleg večjega števila zdravnikov službo tudi samaritani. Pri glavnih nastopih bo število zdravnikov pomnoženo.

Vsa prenočišča so pod stalnim zdravniškim nadzorstvom in je v vsakem prenočišču na vidnem mestu označeno ime rajonskega zdravnika, ki ga je klicati v nujnih primerih tudi ponoči.

Stalno zdravniško službo vrše zdravniki na kolodvoru v inproviziranih ambulancah pri prihodih in odhodih vlakov.

Med povorko bo ob cestah postavljenih 14 ambulanc, ki bodo vidno označene z zastavo Rdečega križa. Med povorko bodo tudi na določenih krajih mestni sanitetni avtomobili, kakor tudi sanitetni avtomobil Drž. higienskega zavoda.

Prehrana je pod stalnim nadzorstvom Drž. higienskega zavoda in mestnega fizikata.

Stalna zdravniška služba (podnevi in ponoči) se vrši v Mestnem domu tel. 22-09.

Opozorilo policijske uprave

Uprava policije v Ljubljani prosi prebivalstvo, naj se ob priliki sokolskih prireditev ravna točno po navodilih varnostnih organov in sokolskih rediteljev. To velja posebno glede velike povorke.

Ne jemljite v gnečo otroških vozičkov, ne silite z otroki na kraje, kjer bo velik naval ljudstva, da se v lastnem interesu izognete nezgodam.

Uprava policije opozarja posebno na prostor pred glavno pošto! Po povorki naj odidejo gledalci s Kongresnega trga proti Gradišču in v smeri sv Jakoba mostu, od Marijinega trga in Mestnega trga pa po cestah in ulicah pred Škofijo. Sv Petra in po Masarykovi cesti, da ne bo nastal na križišču pred pošto nevaren zastoj.

Policijska straža bo zaprta po potrebi dohode na ta prostor. Pešci naj se drže kakor vozila vedno desno, po možnosti na desnem pločniku v smeri hoje in naj se zavedajo, da je sredina ceste namenjena vozovnemu prometu.

Ni izključeno, da bodo skušali žeparji, ki so morda prišli za to priliko v Ljubljano, izkoristiti naval ljudstva ter da so prišli tudi tuji vlomilci v Ljubljano. Bodite torej oprezni. Stanovanj ne puščajte nezastraženih.

Sokolski pozdrav

Ob priliki 70letnice sokolstva na srbovanskem jugu je komponiral brat Svetolik Paščan-Kojanov, referent za glasbo pri prosvetnem odboru Saveza SKJ v Novem Sadu pevsko skladbo »Sokolski pozdrav«. To najnovejšo skladbo bo poklonil savezni prosvetni odbor v okusni opremi Nj. Vel. kralju Aleksandru, starosti SKJ prestolonasledniku Petru, njegovemu namestniku br. Ganglu in drugim članom savezne uprave ter načelništva. Opozarjamo bratska sokolska društva, ki imajo glasbene odseke, da naroče to skladbo pri prosvetnem odboru v Novem Sadu. Cena izvodu samo Din 6.

*

Narodnim nošam je udeležba v jutrišnjem slavnostnem sprevodu dovoljena **samo peš,** torej ne na vozovih, konjih, kolesljih itd. Narodne noše naj se formirajo po župah.

Nova sokolska koračnica. Prof. Karel Jeraj iz Ljubljane je komponiral za slavnostne dni novo sokolsko koračnico, ki ima naslov: Slavnostna koračnica Sokola kraljevine Jugoslavije. Poklonil jo je Ljubljanskemu Sokolu za njegovo 70 letnico. Izvajalajo bo muzika 40. pešpolka pod vodstvom višjega kapelnika g. Vimmerja

Ravnateljstvo cestne električne železnice je znižalo ceno voznim listkom na 1 Din v dneh 28. in 29. t. m., in sicer od 5. do 6. zjutraj za dovoz sokolskega članstva k skušniam za proste vaje in za povorko na vseh progah, na kar opozarjamo vse članstvo.

Vremensko poročilo

Stevilke za označbo kraja pomenijo: 1 čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3 temperatura, 4 relativna vlaga v %, 5 smer in brzina vetra, 6 oblačnost 1—10 7. vrsta padavin, 8 padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

27. junija

Ljubljana 7, 759.7, 12.4, 93, NNE1, 10, 10.5, dež; Ljubljana 13, 757.0, 21.8, 50, SW1, 5, —, —; Maribor 7, 756.8, 15.0, 70, NNW2, 1, 2.3, dež; Zagreb 7, 758.4, 16.0, 80, WSW1 1, 17.0, dež; Beograd 7, 757.3, 17.0, 90, W2, 10, 19.0, dež; Sarajevo 7, 758.8, 16.0, 60, mirno, 1, —, —; Skoplje 7, 757.5, 18.0, 70, SW3, 8, 6.0, dež; Split 7, 758.2, 20.0, 70, NW2, 1, —, —; Kumbor 7, 757.2, 20.0, 60, ENE1, 1, 1.0, dež; Rab 7, 758.9, 18.0, 80, ENE2, 1, —, —.

Temperatura: Ljubljana —, 11.0, 23.0, — Maribor 18.4, 12.0, Zagreb 21.0, 13.0, Beograd 27,0, 13.0 Sarajevo 25.0, 10.0; Skoplje 34.0, 10.0; Split 28.0, 17.0; Kumbor —, 17.0; Rab —, 15.0.

Radio

Sreda 28. junija.

LJUBLJANA 10: Prenos občnega zbora Lj. S. iz Narodnega doma, govore Kajzelj, dr. Murnik in drugi predstavniki Sokola. — 11: Radio orkester. — 12: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 16: Prenos razvitja prapora Lj. S. — govor Nj. Vel. kralja ali njegovega zastopnika, govori ministrov, prvega namestnika starešine br. Gangla in ostalih predstavnikov S. K. J. — 17: Radio orkester. — 18: Otroški kotiček. — 18.30 Angleške plošče. — 19: Potovanje v Maroko in na Visoki Atlas. — 19.30: Ga. Avg. Danilova recitira »Smrt majke Jugovićev«. — 20: Pevski koncert gdč. Elze Karlovac. — 20.45: Radio- orkester. — 21.30: Čas, poročila. — 21.45: Slovenski vokalni kvintet. — 22.15: Radio jazz.

Četrtek 29. junija.

LJUBLJANA 9: Versko predavanje. — 9.30: Cerkvena glasba. — 10.30: Zdravilišče Laško. — 11: Prenos manifestacijskega zbora S. K. J. s Kongresnega trga. — 12: Čas, plošče. — 15: Meso in mesne jedi. — 15.30: Magistrov šramel tercet. — 16.30: Prismuška šola. — 17.30: Plošče. — 20: Pevski koncert ge. Pavle Lovšetove. — 20.45: Slavnostno zborovanje češkoslovaških in jugoslovenskih lig. — 21.15: Radio orkester. — 22.30: Čas, poročila.

BEOGRAD 16.30: Koncert orkestra. — 20: Godalni trio. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.30: Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 19: Godba na pihala. — 20.10: Brahmsov ljubavni valček. — 20.40: Prenos iz Brna. — 22.15: Lahka glasba. — BRNO 19: Godba na pihala. — 20.10: Koncert iz Prage. — VARŠAVA 17.15: Poljska glasba. — 20: Orkestralen in pevski koncert. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Simfoničen koncert. — 14.50: Lahka godba. — 17: Komorna glasba. — 18.25: Vojaška godba — 19.55: Prenos koncerta s Holandske. — 22.25: Plesna glasba na ploščah. — BERLIN 20.40: Narodne pesmi. — 21: Mešan program. — 21.30: Violinski koncert. — Plesna glasba. — KOENIGSBERG 20: Peter in Pavel ter njuni tovariši. — 21.15: Komorna glasba. — MUEHLACKER 20: Godba na harmoniko. — 20.15: Kakor v Königsbergu. — 21.20: Pesmi. -

Repertoarji

LJUBLJANSKO NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20.

Sreda, 28.: Tartuffe. Izven. Znižane cene

OPERA

Začetek ob 20.

Sreda, 28.: Gorenjski slavček. Izven. Znatno znižane cene od 30 Din navzdol.

Četrtek, 29.: Prodana nevesta. Izven. Znatno znižane cene od 30 Din navzdol

Vse, dramske in operne predstave se vrše v gledališčih.

★

»Tartuffe«. Francosko komedijo v režiji dr. Branka Gavelle uprizore drevi v drami. Delo je izvrstno naštudirano. Nastopijo člani: v naslovni ulogi g. Kralj, v ostalih ulogah ga. Marija Vera, ga. Nablocka, ga. Vida Juvanova in ga. Mira Danilova, dalje gg. Lipah, Jan, Drenovec, Jerman, Sancin, Železnik in Murgelj. »Tartuffe« je ena najboljših komedij letošnje sezone. Igra se v izvrstnem Oton Župančičevem prevodu. Veljajo znižane dramske cene.

»Gorenjski slavček«. Slovenska opera, ki je med vsemi našimi odrskimi deli doživela največ predstav, se ponovi drevi ob 20. »Gorenjski slavček« je naša najboljša komična opera, polna prelepih melodij. Uporabljenih je pa tudi nekaj narodnih motivov. Glavno ulogo Minke poje ga. Ribičeva, Franjo je g. Banovec. V ostalih ulogah pa nastopijo ga. Popovičeva, ga. Kogejeva ter gg. Janko, Zupan, Marjan Rus in Josip Rus. Dirigira kapelnik Neffat. Režija je prof. Šestova. Veljajo znatno znižane cene od 30 Din navzdol.

»Prodana nevesta«. Najboljša slovanska opera se poje v ljubljanski operi na praznik 29. t. m. Ulogo Marinke poje ga. Zlata Gjungjenac - Gavella. Janka g. Gostič in znamenito Kecalovo ulogo g. Julij Betetto Oba roditeljska para pojo: ga. Poličeva - g. Janko ter ga. Kogejeva - g. Magolič. Dirigira kapelnik g. Neffat. Veljajo znatno znižane cene od 30 Din navzdol. S to predstavo bo sezona zaključena.

Počastitev dr. Bohuša Vybirala

V Ljubljano je prispel zaslužni prevajalec iz slovenščine in neumorni delavec na polju češkoslovaško-jugoslovenskega kulturnega zbližanja, g. dr. Bohuš **Vybiral.** Ne mine skoraj leto, da ne bi ta prikupni in inicijativni kulturni delavec iz lepega moravskega Olomouca obiskal Jugoslavije, zlasti še slovenskih krajev, s katerimi ga spajajo dolgoletne vezi. Letos ima pri-

hod dr. Vybirala poseben pomen: Javno delo, ki ga izvršuje že dolga leta kot prevajalec, predsednik olomouške Češkoslovaško-jugoslovenske lige, marljivi predavatelj in vestni časniški kronist o Jugoslaviji, je dobilo najvišje priznanje: Nj. Vel. kralj Aleksander je odlikoval dr. Vybirala z redom sv. Save III. razreda.

Če kdo, tedaj si je to visoko pozornost zaslužil v polni meri dr. Bohuš Vybiral. Predvsem kot prevajalec iz naše književnosti. V teku četrt stoletja svojega književnega dela je prevedel v češčino več kot dvajset slovenskih knjig. Dr. Vybiral je pri Čehih utrl pota Ivanu Cankarju in Ksaverju Mešku. Preden si je delo Iv. Cankarja pridobilo evropski sloves, so imeli Čehi v Vybiralovem prevodu vse pomembnejše njegove spise. Prav tako je seznanil Čehe z drugimi slovenskimi prozaisti, zlasti z Vladimirjem Levstikom in Alojzem Kraigherjem. G. dr. Vybiral si je z vso pravico pridobil častni značaj slovenskega kulturnega konzula na Češkoslovaškem. Njegova prevajalska delavnost še ni popustila; ko se nekoliko popravijo nevšečne razmere na knjižnem trgu, bodo izšli njegovi novi prevodi iz slovenske literature.

Dr. Bohuš Vybiral stalno poroča v olomouškem dnevnem tisku o vseh važnejših dogodkih v Jugoslaviji. Njegovi pregledi bi lahko bili vzor časniške informativne službe in bi le želeli, da bi jih v interesu medsebojnega spoznanja posnemal tudi praški in — jugoslovenski tisk. — O predavateljski aktivnosti našega odličnega češkega prijatelja smo v »Jutru« poročali že ponovno. V jesensko-zimski sezoni prireja dr. Vybiral leto za letom številna informativna predavanja o Jugoslaviji v raznih mestih Moravske in Češke. Predavanja spremljajo skioptične slike in so ne samo za našo narodno, marveč posebej še za našo turistično propagando velikega pomena.

Mnogo energije je dr. Vybiral posvetil olomouški ligi in dosegel ugodno likvidacijo zadeve z mavzolejem naših vojakov v Olomoucu, čigar zgraditev je ondotno ligo močno obremenila. Po njegovi zaslugi sodi liga v Olomoucu med najdelavnejša društva te vrste na Češkoslovaškem. Dr. Vybiral posveča tudi sicer zlasti kot ravnatelj študijske knjižnice v Olomoucu ljubeznivo pozornost naši kulturi, posebej še slovenski lepi knjigi in znanstveni književnosti.

Odlikovanje tega incijativnega pospeševatelja kulturnega sodelovanja Čehoslovakov in Jugoslovenov se bo izvršilo v četrtek zvečer na manifestacijskem zborovanju Jčlig v Narodnem domu.

Pozdravljamo g. dr. Vybirala v naši sredini in mu čestitamo k odlikovanju, ki mu bo — o tem smo trdno preverjeni, — samo izpodbuda k nadaljnjemu delu v dosedanjem pravcu.

J. K. Strakaty

Na drugem mestu prinašamo daljši članek Jana Karla Strakatega »Češko-slovenska kulturna vzajemnost v preteklosti in sedanjosti«. Med češkimi novinarji, ki so te dni prispeli v Ljubljano, sta J. K. Strakaty in Jan Hajšman zaradi svojih dolgo-

letnih zvez z Ljubljano in Slovenci posebno dobrodošla gosta. J. K. Strakaty je urednik praških »Narodnih listov«, publicist in prevajalec iz slovenščine in srbohrvaščine ter častni član vseh Jugoslov.-češkoslovaških lig v naši banovini. Nedavno ga je izvolila za častnega člana tudi liga v Črikvenici. Na njegov pregled kulturnih stikov med Čehi in Slovenci posebej opozarjamo vse čitatelje.

Pri nagnjenju k maščobi, protinu in sladkosečnosti izboljšuje naravna **»Franz Josefova« grenčica** delovanje želodca in črevesja ter trajno pospeši prebavo.

Gospodarstvo

Razvoj svetovne gospodarske konjunkture

Institut za proučevanje konjunkture v Berlinu je pravkar izdal novo četrtletno poročilo, ki vsebuje tudi pregled gibanja svetovne gospodarske konjunkture sredi junija.

Imenovani institut ugotavlja, da so brezdvomno vidne tendence za vzgon konjunkture, ki pa se bodo le tedaj okrepile in v daljši bodočnosti zgostile h konjunkturnemu poletu, če jih bodo podpirali pravilni konjunkturno-politični ukrepi. Svetovno gospodarstvo je v početku drugega letošnjega četrtletja prebolelo bančno in kreditno krizo v Ameriki in reakcijo na blagovnem in efektnem tržišču, ki je sledila oživljenju v lanski jeseni. Krčenje produkcije in prometa se je v skoro vseh delih svetovnega gospodarstva ustavilo in je v mnogih državah opažati poslovno oživljenje. Na skoro vseh svetovnih tržiščih surovin se je v začetku spomladi pojavila haussa in so cene deloma prekoračile najvišje stanje, ki je bilo zabeleženo o priliki lanskega jesenskega oživljenja. Ker pa je ta dvig cen deloma v zvezi s spekulacijo na račun pričakovanja razvrednotenja valut, je možna še reakcija. Zaradi padca dolarja je možen pritisk na tržišča izven Zedinjenih držav. Ponovni pojav padanja konjunkture pa ni verjeten. Vsekakor pa lahko sledi sedanjemu dviganju svetovne industrijske produkcije zopet delno nazadovanje, če se privatna investicijska delavnost ne bo dvignila.

V Nemčiji se je produkcija po zastoju v zimskih mesecih pričela zopet dvigati. Oživljenje produkcije gre preko običajnih sezonskih pojavov. Zaposlenost nemške industrije je v procentih maksimalne kapacitete narasla v maju od 38.7 na 41.9 odst. nasproti 35.3 odst. v lanskem maju. Število brezposelnih delavcev je sredi junija prvikrat po poldrugem letu padlo pod 5 milijonov in znaša sedaj 4,977.000, to je za 592.000 manj nego lani sredi junija. Število zaposlenih delavcev (po statistiki bolniških blagajn) se je v maju dvignilo za 480.000, od začetka leta pa za 1,700.000 nasproti 660.000 v istem razdobju lanskega leta.

Dviganje cen sirovanam.

Dviganje cen, ki je bilo zabeleženo na svetovnih tržiščih zadnje mesece, ni samo navidezno odn. samo posledica padca valut, zlasti dolarja. Če primerjamo cene sirovinam v zlatih valutnih enotah, tedaj vidimo precejšnjo okrepitev, kakor je razvidno iz naslednje primerjave cen (v zlatu):

	najnižje stanje 1932	april 1933	sr. jun. 1933
volna (Lond.)	12.56	16.50	18.25
bombaž (N. York)	5.10	7.02	7.84
pšenica (Chic.)	45.43	63.02	63.40
rž (Chic.)	27.87	45.77	53.16
baker (Lond.)	17.08	21.37	24.92
kositer (Lond.)	84.99	114.60	157.95
kavčuk (Lond.)	1.79	2.06	2.76

Od najnižjega stanja v letu 1932 se je cena volni dvignila za 45 odst., cena bombažu za 54 odst., cena pšenici za 40 odst., cena rži za 91 odst., cena bakru za 46 odst., cena kositru za 86 odst. in cena kavčuku za 54 odst.

Holandski goldinar in švicarski frank

Odkar je padel ameriški dolar se odčasa do časa ponavljajo vesti, da bosta morali tudi Holandska in Švica zapustiti zlati standard navzlic obilnim zlatim rezervam. Sredi preteklega tedna so se take vesti znova pričele širiti zlasti na londonski borzi. Zadnje dni pa je predmet pozornosti posebno holandski goldinar, ki je že prečvčerajšnjim popustil na mednarodnih deviznih borzah.

Najnovejša oslabitev holandskega goldinarja je v zvezi s predlogom, ki ga je stavil voditelj velikega angleško-nizozemskega petrolejskega trusta Deterding Nizozemskemu društvu za industrijo in trgovino, ki je najvplivnejša nizozemska gospodarska organizacija. Deterdnig predlaga, da bi se Holandska pridružila državam, ki so opustile zlati standard, ker holandska trgovina peša le zaradi tega, ker je goldinar še vedno na zlati pariteti. Potrebno je, tako pravi Deterding, da se zopet vzpostavi stara relacija med goldinarjem in dolarjem (2.50 gold. = 1 dolar) ali med goldinarjem in funtom (10 gold. = 1 funt. Holandska mora imeti moralni pogum, da to izvede, čeprav bi tak korak obsojali denarni in gospodarski teoretiki.

Predsednik omenjenega holandskega društva dr. Beyen je na občnem zboru odločno zavrnil predlog Deterdinga in so se mu priključili tudi drugi holandski gospodarstveniki, vendar so dogodek v inozemstvu mnogo komentirali. Jasno je, da holandski goldmiar ne more pasti, če ga Holandska ne bo pustila namenoma pasti, kakor so to storile Zedinjene države. Pretežna večina holandskega naroda pa zaenkrat tudi odklanja opustitev zlatega standarda. Nizozemska banka je sicer od početka leta izgubila za preko 200 milijonov goldinarjev zlata, ki ga je morala oddati v zvezi z odtokom kapitala, vendar znašajo njene zlate rezerve še vedno 811 milijonov goldinarjev, zlato kritje obtoka in obveznosti na pokaz pa 80%.

Tudi švicarski frank je nadalje invervalutarno slab. Odtok zlata je sicer nekoliko popustil, vendar je morala Švicarska Narodna banka tudi v tretji četrtini junija oddati za 33 milijonov frankov zlata (v drugi četrtini 55 milijonov), tako da je doslej od srede aprila izgubila za 596 milijonov frankov zlata in se je zlati zaklad skrčil od 2533 na 1937 milijonov frankov. Navzlic temu, pa tudi v primeru švicarskega franka ni nevarnosti za padec od te strani, kajti kritje obtoka in obveznosti na pokaz v zlatu znaša navzlic oslabitvi rezerv še vedno 96%.

Velike zaloge sladkorja in nezadosten konsum

Ravnatelj sladkorne tvornice v Novem Vrbasu (o ugodnem računskem zaključku te tvornice smo že včeraj poročali) je te dni podal situacijsko poročilo o stanju jugoslovenske sladkorne industrije, v katerem pravi, da jugoslovenska sladkorna industrija hudo občuti posledice splošne gospodarske depresije. Cene sladkorju so nazadovale (v zvezi z razidom kartela), konsum pa je padel v nepričakovano veliki meri. Ker tudi ni nobenih možnosti za izvoz, **leži danes v skladiščih sladkornih tvornic nad 6000 vagonov sladkorja.** Zaradi tega so bile tvornice primorane omejiti sejanje pese pri vojvodinskih kmetovalcih. Tvornice bodo v jesenski kampanji obratovale le z ⅓ kapacitete.

Kakor je iz te izjave razvidno, morajo naši kmetovalci, zlasti v Vojvodini, omejevati kulturo sladkorne pese, ker se je konsum hudo skrčil in ker tvornice ne morejo zaradi nizkih svetovnih cen v inozemstvu vnovčiti viška produkcije. Kakor se zdi, smo s povišanjem trošarine na sladkor šli predaleč, kajti konsum je zaradi visoke cene v večji meri padel, kakor se je splošno pričakovalo. To pa je imelo zopet za posledico, da ni bil dosežen zaželjeni finančni efekt za državo, kajti izpadek na trošarini zaradi velikega padca konsuma je gotovo večji nego večji donos zaradi povišanja trošarine.

Pogrešna pa je tudi politika naših sladkornih tvornic, ki je šla vedno le za tem, izkoristiti čim bolj carinsko zaščito. Kartel sladkornih tvornic je ceno vedno držal na višini uvozne paritete in tako se ni čuditi, da smo še lani navzlic težkočam z devizami uvozili v našo državo 113 vagonov sladkorja v vrednosti 2.6 milijona Din. Kako se je v zadnjih 8 letih gibal naš uvoz in izvoz sladkorja, vidimo iz naslednje primerjave (v številkah uvoza za l. 1927., 1928. in 1929. je upoštevan tudi znaten uvoz sladkorne melase):

	Uvoz vag.	Uvoz milijonov Din	Izvoz vag.	Izvoz milijonov Din
1925	780	101.2	424	29.7
1926	2	0.2	539	27.5
1927	—	—	1440	39.7
1928	—	—	3356	86.4
1929	1329	67.5	1971	37.9
1930	803	42.5	188	5.9
1931	2	0.1	146	3.5
1932	—	—	113	2.6

Kakor vidimo iz gornje primerjave, smo višek produkcije pred nastopom gospodarske krize lahko vnovčili v inozemstvu. Leta 1929. smo izvozili celo 1329 vagonov sladkorja. Zadnji dve leti pa sploh nismo izvažali viška. Tvornice so menda čakale, da se cene v inozemstvu izboljšajo, ker pa do tega ni prišlo, so zaloge tako narasle, da imamo sedaj nad 6000 vagonov neprodanega sladkorja.

V dobrih letih je konsum sladkorja v naši državi dosegel do 9000 vagonov. Danes pa gotovo ne znaša več kakor 5 do 5½ tisoča vagonov. Do nove kampanje bodo tvornice lahko še oddale v konsum največ 2000 vagonov, tako da bomo šli v novo kampanjo s starim presežkom od preko 4000 vagonov. To je za naše razmere ogromna količina in bo treba napraviti korake, da se ta balast odloži.

Po izstopu državnih sladkornih tvornic iz kartela, so sicer cene nekoliko nazadovale, vendar bo treba, če hočemo dvigniti naš domači konsum, ceno še bol znižati, vrh tega pa še zmanjšati trošarino, ki znaša danes 7.50 odnosno 8.05 Din za kg. Naš konsum sladkorja znaša danes komaj 3.5 kg povprečno na prebivalca letno. To je izredno nizka številka, če upoštevamo, da je znašal n. pr. v Nemčiji konsum sladkorja v letu 1931./1932. navzlic gospodarskim težkočam še vedno 23.1 kg povprečno na prebivalca in leto, v Angliji, Belgiji in Nizozemski pa je še večji.

= **Sušimo češplje na goriški način.** V goriških Brdih ob laški meji se je že pred mnogo desetletji udomačilo sušenje češpelj na poseben način. Češplje se lupijo, koščice izločijo in potem se češplje suše na suhem zraku. Zaradi ohranitve se nekoliko potrosijo z žveplom. Češplje ostanejo lepo rumene in so po okusu zelo pikantne. — Goričani jih pakujejo v škatlice po osminki, četrtinki, pol, en kilogram ali tudi po dva ter v zabojčkih do pet kilogramov. V naših krajih niso mnogo v rabi, pač pa v vseh nordijskih deželah, tudi v Avstriji, v Nemčiji, na Nizozemskem, odtod pa je prišlo blago že pred več desetletji v Ameriko, kjer so se takega sušenja lotili v Kaliforniji. Tam so sistem še izpopolnili. Kalifornija dela s tem blagom velike kupčije. Naši goriški Brici sami niti nimajo doma sposobnih češpelj za tako sušenje, marveč so jih že pred vojno kupovali v Istri in celo v Bosni ter so jih vozili domov, da so jih tam Brike lupile in sušile. V zadnjem času pa se je začel za tako lupljenje in sušenje zanimati naš Zavod za pospeševanje zunanje trgovine in je zainteresiral za to produkcijo Glavni savez srpskih zemljoradničkih zadrug v Beogradu, Frankopanova 15, v katerem je včlanjenih nad 1000 zadrug, ki imajo izredno mnogo sposobnih češpelj za tako sušenje. — Zdaj pa Glavni savez išče baš naše Brike in Brice ter druge rojake iz Julijske krajine, ki bi bili voljni prevzeti taka dela. Ako je med čitatelji »Jutra« takih rojakov z Goriškega, ki znajo to obrt, naj se prijavilo na zgornji naslov. Dobe sigurno delo in zaslužek. A. G.

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Karola Košutnika, trgovca z mešanim blagom v Vrhovcih, pošta Dobrova pri Ljubljani (poravnalni upravitelj Tone Javornik, revizor v Ljubljani, Poljna Rožnik 2; poravnalni narok pri okrož. sodišču v Ljubljani 29. julija ob 9., prijavni rok do 23. julija).

Borze

27. junija

Na ljubljanski borzi se je danes deviza Newyork po zadnji oslabitvi nekoliko okrepila. Tudi London notira višje dočim sta Amsterdam in Berlin popustila za več točk. Avstrijski šilingi so se v privatnem kliringu trgovali po 8.85 (v Zagrebu po 8.75, v Beogradu po 8.7750 in 8.74).

Na zagrebškem efektnem tržišču je tendenca v državnih papirjih nadalje precej čvrsta. Vojna škoga je notirala 199—201 brez zaključka. 7% investicijsko posojilo se je nadalje okrepilo in se je trgovalo po 45.50 in 46, 6% begluške obveznice pa so bile zaključene po 34. Promet je bil še v delnicah Narodne banke po 375 in v delnicah PAB po 215, 220 in 221

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2291.51 — 2302.87, Berlin 1352.91—1363.71, Bruselj 803.02 do 806.95, Curih 1108.35—1113.85, London 195.53—196.13, Newyork ček 4608.26—4636.52 Pariz 225.88—227, Praga 170.79—171.65, Trst 301.85—304.25 (premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.85.

Curih. Pariz 20.38, London 17.66, Newyork 417, Bruselj 72.45, Milan 27.30, Madrid 43.45, Amsterdam 206.50, Berlin 122.50, Dunaj 56.55, Stockholm 90.80, Oslo 80, Kobenhavn 78.70, Praga 15.41, Varšava 58.05, Bukarešta 3.08.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 198 do 201, 7 odst. investicijsko 45 do 47, 7 odst. Blair 36 den., 8 odst. Blair 38 den., 7 odst. Drž. hip. banka 53 den., 4 odst. agrarne 26 den., 6 odst. begluške 34 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 199 — 201, 7% investicijsko 45.50 — 46, 4% agrarne 26 den., 7% Blair 34.50—35.50, 8% Blair 38 — 40, 7% Drž. hipotekarna banka 51.50 — 55, 6% begluške 34 — 36; bančne vrednote: Narodna banka 3750 do 3800, Priv. agrarna banka 217 — 218; industrijske vrednote: Trbovlje 150 bl., Isis 25 bl.

Beograd. Vojna škoda 199, 198.50 zaklj., 7% investicijsko 45 zaklj., 4% agrarne 26.50 bl., 6% begluške 33.50 zaklj., 7% Drž. hipotekarna banka 51 — 53, Narodna banka 3820, Priv. agrarna banka 221, 220 zaklj.

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Ljubljanska borza** (27. t. m.). Tendenca za koruzo čvrsta. — Nudijo se (vse za slovensko postajo) plačilo 30 dni: pšenica (po mlevski tarifi): baška 76 kg po 272—277.50, baška 77 kg po 285— 287.50, koruza: (po mlevski tarifi): baška promptna po 122.50 do 125; za julij 130— 132.50 moka: baška »0« po 420—425, banatska po 430—435.

+ **Novosadska blagovna borza** (27. t. m.) Tendenca za koruzo čvrsta, sicer nespremenjena. Prometa je bilo 34 vagonov. **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad, Sombor, srednjebaška, gornjebanatska, baška potiska, baška, ladja Tisa, sremska 212.50 do 215; gornjebanatska, gornjebaška 210 do 212.50; baška, sremska, ladja Begej 210 do 215. **Koruza:** baška in sremska 70—72; baška, okolica Sombor 71 — 73; slavonska 74 — 76; baška za julij 71 — 73; baška bela 70 — 72; banatska 68 — 70; sremska za julij, pariteta Indija 71 — 73; baška, ladja Sava in Dunav 72 — 74; baška, ladja Begej in Tisa 71 — 73. **Oves:** baški, sremski in slavonski 64/65 kg 98 — 100; pomladni 66/67 kg 100 — 102.50. **Moka:** baška, banatska »0« in »00« 345 — 360; »2« 335 — 340; »5« 305 — 320; »6« 285 — 290; »7« 185 — 195; »8« 65 — 67.50. **Otrobi:** baški 52.50 — 57.50. **Fižol:** baški, sremski beli 95 — 100.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (27. t. m.. Tendenca stalna, promet srednji. **Pšenica:** za okt. 11.08 do 11.10; rž: za okt. 7.02 do 7.04;

SPORT

Drevi AFK Kolin : Ilirija

Ob 20.45 velika mednarodna tekma med češkoslovaškim amaterskim prvakom AFK Kolin in Ilirijo — Tekma pri umetni razsvetljavi

Po večletnem presledku gostuje v Ljubljani drevi in jutri prominenten zastopnik češkega nogometa. Prijatelji nogometnega sporta se še gotovo spominjajo nastopov praške Slavije, Čafca, Moravske Slavije in drugih odličnih češkoslovaških moštev. Pokazali so nam nogomet, ki je pomenil v takratnem času za nas pravo razodetje. Od takrat je minilo 10 let. Nogomet je pri nas močno napredoval in naša moštva dosegajo z mednarodnimi nasprotniki prav zadovoljive rezultate. Današnji gost Ilirije je amaterski prvak Češkoslovaške. Bo to trd oreh za bivšega dolgoletnega prvaka podsaveza, posebno, ker je moštvo Ilirije v nestalni formi. Dočim je proti Budaju dosegla belozelena enajstorica krasno in prepričevalno zmago, je teden pozneje zaigrala proti Gradčanom izredno slabo in je klonila moštvu, ki se ne more primerjati z Budajem. Nogomet je nepreračunljiv in tako tudi danes ne moremo reči kdo bo zmagal. Morda bo Ilirijo vzpodbujala zavest, da je treba reprezentirati ljubljanski nogomet napram češkemu, ki se nam bo predstavil s svojim prvakom in bo ponovila igro z Budajem.

Zaradi dnevnih sokolskih prireditev, se bo tekma odigrala zvečer pri umetni razsvetljavi, o kateri se je občinstvo že dvakrat prepričalo, da je prvovrstna in da omogoča povsem regularno igro. **Bratje Sokoli ,ki ste prišli na zlet, izrabite priliko in posetite zanimivo nočno prireditev na igrišču Ilirije.** Ob 18. predtekma reprezentanca vojne mornarice : Ilirija rez.

Jutri : Kolin — Concordia

Jutri ob 20.45 se srečata na igrišču Ilirije v nočni tekmi prvak Češkoslovaške AFK Kolin in prvak Jugoslavije Concordia

Atrakcija gostovanja Čehov bo nedvomno jutri, ko se sestane češkoslovaški amaterski prvak z našim državnim prvakom. Obe moštvi bosta seveda skušali čim dostojnejše reprezentirati svojo državo, saj bo šlo za to, ali je naš nogomet enakovreden češkemu. Opozarjamo na tekmo zlasti češkoslovaške Sokole.

Kolin bo predvidoma nastopil oba dneva v postavi: Zahajsky, Ptak-Chlubny, Bara-Adamec-Janda, Pospišil - Motak - Musil-Šafranek-Kučera.

Prodaja vstopnic bo oba dni od 17. dalje na igrišču Ilirije.

Atena : Ilirija. V predigri velike mednarodne nogometne tekme AFK Kolin : Concordia nastopita v četrtek zvečer v prijateljski hazenski tekmi družini ljubljanskih rivalov Atene in Ilirije. Srečanja obeh družin vzbudita v Ljubljani vselej veliko zanimanje med našim sportnim občinstvom, kar je dokazala zlasti zadnja prvenstvena tekma na atenskem igrišču, kateri je prisostvovalo preko 500 gledalcev. Družini nastopita v močnih postavah, zaradi česar se nam obeta dober in zanimiv sport. Nastop ilirijanske družine bo privabil na igrišče brezdvoma mnogo udeležencev sokolskega zleta, zlasti zi češkoslovaške in naših južnih krajev, kjer je družina Ilirije dobro znana in priljubljena. Tekma prične točno ob 20.30.

Propagandni lahkoatletski miting Primorja

ASK Primorje priredi v soboto in nedeljo 1. in 2. julija ob 16. na svojem igrišču propagandni narodni lahkoatletski miting. Pravico nastopa imajo verificirani in neverificirani atleti, kakor tudi oni, katerim je zaradi prehoda start prepovedan. Prijave, ki so prijavnine proste, je nasloviti na naslov Savo Sancin, Tavčarjeva ulica 1, III. nad., do sobote 1. julija ob 12. Zadnji rok za prijave je v soboto popoldne na igrišču pol ure pred pričetkom tekmovanja. Tekališče je pokrito z ugaski, dolgo 397 m in ima dva nedvignjena zavoja. Tekmovanje se vrši po pravilih oziroma pravilnikih JLAS.

Tekmovalni program in vrstni red je: Sobota, 1. julija ob 16.: tek 100 m samo za povabljene: Ristić (Pančevo), Stefanović (Jugoslavija, Beograd), Zupančič (Ilirija), Kovačič A., Cerar D., Slapar (Primorje); tek 100 m: odprto za vse ostale; met krogle, skok v višino z zaletom, tek 300 m samo za povabljene: Nikhazy (Pančevo), Zupančič (Ilirija), Kovačič A., Žorga A. (oba Primorje); tek 300 m: odprto za vse ostale; troskok; met diska, tek 1000 m, 4×100 m. Nedelja, 2. julija ob 16.: tek 200 m samo za povabljene: Ristić (Pančevo), Stefanović (Jugoslavija), Kovačič A. (Primorje), Zupančič (Ilirija); tek 200 m odprto za vse ostale; skok v daljavo z zaletom; tek 15 km, met kladiva; tek 400 m samo za povabljene: Nikhazy, Banjščak (Pančevo), Zupančič (Ilirija), Žorga A. (Primorje); tek 400 m odprto za ostale; met kopja, skok ob palici; tek 800 m; 400×300×200×100 m.

Zanimive dirkališčne kolesarske dirke Hermesa

V nedeljo ob 15.

Moto-kolesarske dirkališčne dirke pri nas še niso tako udomačene kot v drugih evropskih družavah, n. pr. v Franciji, Italiji, Nemčiji in Angliji.

Pri nas je ta sport šele v povojih. Med prvimi klubi, ki je začel gojiti to lepo panogo sporta, je naš agilni Hermes, ki se, ustrezajoč želji mnogih kolesarjev, ni strašil ogromnih žrtev in dela, da je na svojem igrišču v teku zadnjega leta dogradil veliko, lepo urejeno in vsem predpisom odgovarjajoče moto-kolesarsko dirkališče. Dirkališče je urejeno tako, da z dovoljno dvignjenimi zavoji (približno 3 metre) in progo, ki je dolga skoraj 500 metrov, dopušča razvijanje največje možne brzine in to tudi v ovinkih, s čimer ravno največ pridobi borba na privlačnosti in napetosti.

Hermes je pri sestavi preskrbel v polni meri za bogat in vseskozi zanimiv spored, tako da bodo gledalci pri vsaki točki sporeda imeli res lep užitek.

Že svoječasno je Ljubljana pokazala lepo zanimanje za kolesarski sport, ko so se tovrstne prireditve vršile še na starem dirkališču, sedanjem letnem telovadišču Sokola, ki je ravno te dni pozorišče impozantnih sokolskih nastopov našega Sokola. Na tem dirkališču so še naši pijonirji kolesarskega sporta kazali svojo umetnost. Naš Hermes je z obnovo dirkališča po mnogih letih zopet poživel zanimanje za to panogo sporta.

Zaradi tega naj tudi noben sportnik ne zamudi dirk, ki se bodo vršile v nedeljo 2. julija s pričetkom ob 15. Vstopnina je prav minimalna — propagandna — od 10 Din navzdol.

Laskavo priznanje graškega Sportkluba SK Celju. Graški Sportklub, ki je igral 11. t. m. v Celju prijateljsko nogometno tekmo s SK Celjem, je poslal SK Celju naslednji dopis: »Društveno vodstvo si dovoljuje izreči Vam najiskrenejšo zahvalo za izvrstni sprejem, ki ga je bilo naše društvo deležno ob priliki svojega gostovanja 11. junija 1933. v Celju. Obenem si dovoljujemo sporočiti Vam najprisrčnejše čestitke k Vaši zmagi 4:1 nad Atletiki. Naj bi bili Vašemu društvu tudi v bodoče usojeni najlepši uspehi. Zahvaljujoč se Vam še enkrat najprisrčnejše, Vas pozdravljamo z izrazom najodličnejšega sportnega spoštovanja. Grazer Sportklub.«

SK Atletik : SK Laško. Ker je v zadnji prvenstveni nogometni tekmi med obema kluboma igral v moštvu Atletikov neverificiran igralec, je LNP razveljavil tekmo. Ponovna, zaključna prvenstvena tekma med obema kluboma bo na praznik 29. t. m. ob 17. na igrišču pri »Skalni kleti« v Celju. Sodil bo g. Janežič.

Službeno iz OZDS pri LNP. Za tekmo Ilirija : FC Kolin je delegiran g. Cimperman, za tekmo Concordia : FC Kolin g. Pevalek.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Zaradi neudeležbe na treningih se črtajo iz seznama aktivnih igralcev: Gorenc Ivan, Janežič Anton, Šušteršič Jože, Saje, Marjetič Anton, Keržan Heribert, Habiht Ignacij, Teršar Josip, Klopčič Stanislav. Imenovani morajo predati hišniku vso opremo najkasneje do sobote 1. julija t. l.

ŽSK Hermes. Sestanek žirije za kolesarske dirke v petek ob 19.30 pri Beliču v Šiški. Vsi gospodje gotovo, zlasti pa Stanko, Vospernik, Brumati, S. Sancin, Šiškovič, Krivic, Dolinar in Barl.

VI ŠE NE VESTE, KAJ JE TUBA MILO!

To ni navadno milo. Dr. Isajevičevo Tuba milo je najboljše športno toaletno milo današnjega časa, ker je zmes najfinejšega toaletnega mila in kreme. Tuba milo je edino milo, ki obvaruje vašo kožo in polt pred razpokanjem od vetra in mraza.

Dame in športniki zahtevajte povsod le dr. Isajevičevo Tuba milo!

Cena tube Din 6.—. 7534

Specijelni entel oblek, ažuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukel.

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjal; entlanje, izdelovanje gumbnic. Vsled najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene. 79

HALO BURGIT po

OBLIŽ!!

Če trpite na kurjih očesih ali trdi koži na podplatih pomaga edino le to sredstvo. Letos obhaja 25-letnico, kar je dokaz njegove nedosegljive kvalitete. Dobi se: v lekarnah, parfumerijah in drogerijah po Din 4.-, 7.-, dva velika za podplate za Din 9. Kjer se ne dobi, razpošilja:

GLAVNO ZASTOPSTVO BURGITA NOVO MESTO 7551

Stanovanje

s tremi sobami in vsemi pritiklinami, najmodernejše urejeno

se odda takoj v najem.

Pojasnila v Gajevi ulici 5-I., soba 128. 7549

Orožarna J. PASTUOVIĆ

ZAGREB, Zrinjevac 15. Vodilna trgovina orožja, municije in lovskih potrebščin. Lovskim in strelskim udruženjem 5 do 15% popusta. Zahtevajte novi cenik od maja 1933.

Radio za vsakega

PHILIPS 2-cevni baterijski sprejemnik

„Sava"

z zvočnikom, akumulatorjem in mrežno anodo.

Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po Din 90.

PHILIPS 2 + 1 cevni mrežni sprejemnik

„Jadran"

z vdelanim zvočnikom.

Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po Din 176

Dobi se samo pri:

PHILIPS RADIO ZASTOPSTVU

H. SUTTNER

Ljubljana, Dunajska cesta št. 1 B

(poleg nebotičnika)

Iz življenja in sveta

Znanost je mednarodna

Prof. Einstein, ki mu je »Tretja Nemčija« onemogočila delo na domačih tleh, in Edvard Herriot, bivši predsednik francoske vlade kot častna doktorja angleške univerze v Glasgowu

Teža in rast naših organov

Številke, ki se tičejo nas vseh

Zamislimo si posamezne dele normalno, 76 kg težkega človeka, položene lepo druge k drugim: njegove kosti bi tehtale 14 kg, mišice 32, koža 5, tolšča 11 in vse drobovje, živci in čutila 10 kg.

Če bi razprostrli človeško kožo, bi pokrila površino v dolžini 1 m, v širini 2 m ali krog s premerom 160 cm. Njena debelina je različna, najtanjša je vsekakor ob vekah.

Medtem ko dosežejo vsi ostali organi med 24. in 30. letom svojo maksimalno velikost, rasejo nohti in lasje vse življenje. Nohti na rokah se podaljšajo vsak dan za desetinko milimetra, nohti na nogah za 4 desetinke, nohti palca na nogah celo za 6 desetink milimetra. Tako se obnovijo nohti na rokah okroglo vsakih 120 dni, na nogah okroglo vsakih 30 dni. Nohti desne roke rasejo hitreje nego na levi roki, na palcih istotako hitreje nego na sredincih.

Človeški lasje so »debeli« 1 sedminko do 1 dvajsetinke milimetra in dosežejo lahko dolžino do 2 m — če jim damo prosto rast. Koliko las ima človek? To zavisi od barve. Tako nosi ženska, gosto porasla glava 140.000 plavih ali 109.000 rjavih ali 102.000 črnih ali 80.000 rdečih las. Las, ki hitro rase, rabi 3 tedne, da se zdaljša za 1 cm, v letu dni zrase torej za prilično 20 cm.

Življenjska doba človeškega lasu je precej omejena. Živi samo 2 do 4 leta in nato izpade, tako da izgubi človek v mlajših letih dnevno 70 do 100 las, v starejših letih do 120 las. Prav tako naglo rasejo tudi kocine brade, pod vplivom britve pa še hitreje.

Najvažnejši naš organ, srce, tehta razmeroma malo: nekako med 180 do 300 g, pri ženski manj, pri moškem več.

Pljuča, ki zadihajo dnevno kakšnih 25-tisočkrat in vsrkajo v istem času 12.000 l zraka, tehtajo 1000 do 1400 g. Desne pljuči so zaradi svoje trodelnosti težje od dvodelnih levih pljuč.

Čudovito težka so jetra. Ta organ, ki ga lahko primerjamo z osrednjim laboratorijem kakšne kemične tovarne, tehta 2 do 2 in pol kg. Od drugih važnejših organov tehtata obe obisti skupaj 300, vranica samo kakšnih 150 g.

V težini možganov so hoteli dobiti osnovo za določitev človeške inteligence. Med vsemi bitji ima človek najtežje možgane (relativno). Pri človeku pride na 1 del možganske teže 40 delov telesne teže, pri psih je to razmerje enako 1:106, pri mačkah 1:125, pri človeških opicah 1:150, pri tigru 1:235, pri levu 1:350, pri slonu 1:400, pri medvedu in konju 1:500, pri nosorogu 1:760, pri povodnem konju 1:3000, pri kitu celo 1:25.000. To razmerje pa nikakor ni zanesljiv merilec za duševno nadarjenost. Ptice v tem oziru človeka n. pr. daleč prekašajo (pri žolni znaša n. pr. 1:18, pri lastavki 1:22). Ptice bi morale biti tedaj dosti modrejše. Posebno malo možganov imajo kače, želve, krokodili in ribe.

Možgani nekaterih pomembnih ljudi so tehtali toliko: Cromwellovi 2231 g, Turgenjevi 2012 g, Byronovi 1807, Kantovi 1650, Schillerjevi 1580, Petrarcovi 1642, Helmholtzovi 1500, Mommsenovi 1425, Dantejevi 1420, Menzlovi 1296 g. Samo v splošnem se da ugotoviti, da prekašajo možgani velikih duhov, mislecev in učenjakov povprečno težo.

Masarykovo novo delo

Kakor poročajo češkoslovaški listi, izide že v bližnjih dneh prvi zvezek novega Masarykovega dela »Pot demokracije«. Obsegalo bo pet zvezkov, ki izidejo do 28. oktobra 1934.

Vsak zvezek bo štel okrog 580 strani, ki bodo vsebovale vse predsednikove izjave, njegove opazke k političnim, umetniškim, verskim problemom in njegovo stališče do vseh vprašanj, ki so se pojavila pri gradnji češkoslovaške države po predsednikovem povratku v domovino. V uvodu pravi Masaryk, da veruje v demokracijo, da pa ve, kako težko jo je uresničiti.

RES LEPE OBLEKE

ter pristna angleška sukna in najboljše lodne za sportne obleke si gospodje še vedno kupujejo pri

Drago Schwab, Ljubljana

Pri pomanjkanju teka, kislem vzpehavanju, slabem želodcu, leni prebavi, črevesnem zagatenju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, opršču, srbečici osvobodi naravna **»Franz Josefova« voda** telo vseh nabranih strupov gnilobe. Že stari mojstri vede o zdravilnih sredstvih so priznali, da se **»Franz Josefova« voda** obnese kot povsem zanesljivo sredstvo za iztrebljenje črevesa. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

K rojstnemu dnevu angleškega prestolonaslednika

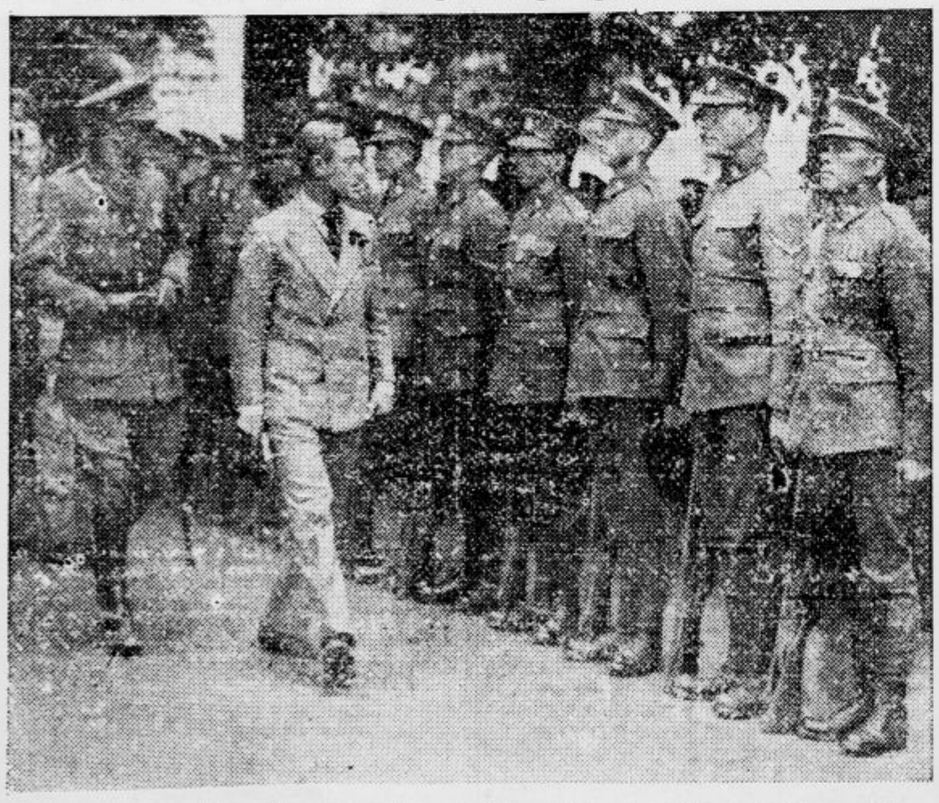

O priliki svojega 39. rojstnega dne je pregledal waleški princ čete norfolškega polka

Kaj so jedli Evropci pred 3000 leti

V bližini Solnograda so našli ostanke predmetov za vsakdanjo rabo, ki izvirajo najmanj iz 8., 9. stoletja pred našim štetjem. Ko so na tem kraju odkrili pradavno ognjišče, so dobili v njem čepinje iz rdečkasto rjave gline, a na vbokli strani čepinj črno rjavo ogljeno maso.

Izdelati so morali nove načine, da so to malenkostno maso lahko analizirali, potem se je izkazalo, da predstavlja ostanke izparjenega in pozneje izogljenelega mleka. Našli so celo kapljico tega sesirjenega mleka, ki jo je bila ogljena vrhnja plast ohranila do naših dni.

Razen tega so ugotovili v masi škrobova zrnca, zdrobljena ječmenova zrna, lupine. Skratka, ti pradavni naseljenci Srednje Evrope so si bili na tem kraju skuhali primitivno ječmenovo kašo in iz tega sledi, da so poznali že pridelovanje ječmena.

Podobne ostanke iz iste dobe so našli tudi po drugih koncih Srednje Evrope, zlasti pa v žarah, ki so vsebovale ostanke sežganih mrličev. Svojim mrtvecem so ljudje v tistih časih polagali k sežiganju tudi po nekaj njihove običajne jedi in med temi jedmi se zelo često pojavljajo ostanki — lešnikov.

Našli so pa tudi ostanke belega kruha, ki se je v ogljeni plasti, zavarovan pred bakterijami, ohranil do današnjega dne. Bel kruh, posebno pa lešniki so spadali v tedanjih časih po vsej priliki med bistvene sestavine človeške hrane.

Umetnost, kako se kruh peče, pa so naši prednamci poznali že v kameneni dobi. Najpozneje v železni dobi so morali rediti že domače živali, vsaj krave, in mleko je spadalo med njihove vsakdanje jedi.

S svetovne gospodarske konference

Ramsay Mac Donald, predsednik svetovne gospodarske konference v razgovoru z belgijskim delegatom Jasparjem

Reforma moške mode

Nova moška moda se je pojavila prvič na neki londonski prireditvi

Smisel za varčevanje v pregovorih in rekih

V pet zvezkov obsegajočem leksikonu za pregovore, ki ga je sestavil F. W. Wander ne najdemo nič manj kakor 1420 pregovorov in rekov o besedi denar v zvezi z besedo varčevanje. Iz velike izbere pregovorov in rekov, ki poudarjajo in večinoma priporočajo smisel za varčevanje, omenjamo samo nekatere, ki izražajo zdrave, pa često precej čvrste in robate življenjske resnice.

Gotovo izvira še iz starih časov, ko so prepirljivi vitezi nosili še oklepne srajce tale pregovor: »Z zanko na zanko napravimo oklepno srajco«, ki ima pač bolj primernega pendanta v našem domačem slovenskem pregovoru: »Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača«.

Da moramo pri varčevanju uporabljati tudi razum, kajti mnogi začnejo s tem na napačnem koncu, pripominja rek, ki pravi da mnogi »zbirajo pepel in raztresajo moko«. To so »vinarski modrijani in dinarski norci« ali kakor se tudi reče: »To je pa res veselo varčevanje, spravljati črepinje od stekla in izgubljati drago kamenje.«

O času, kdaj je treba začeti z varčevanjem, pravi pregovor: »Slabo je varčevati ko gre pogača že h koncu!« Da je dobro varčevati na pameten način, potrjujejo mnogi pregovori, med njimi tudi: »Prihranjeni para je dvakrat zaslužen«. Vsekakor je pa tudi dosti ljudi, ki so pri stiskanju preveč pohlepni in hočejo doseči preveč naenkrat; o njih pravijo: »Kdor hoče imeti jajce, piško in perje, izgubi često i jajce i piško i perje.«

Katera je najelegantnejša?

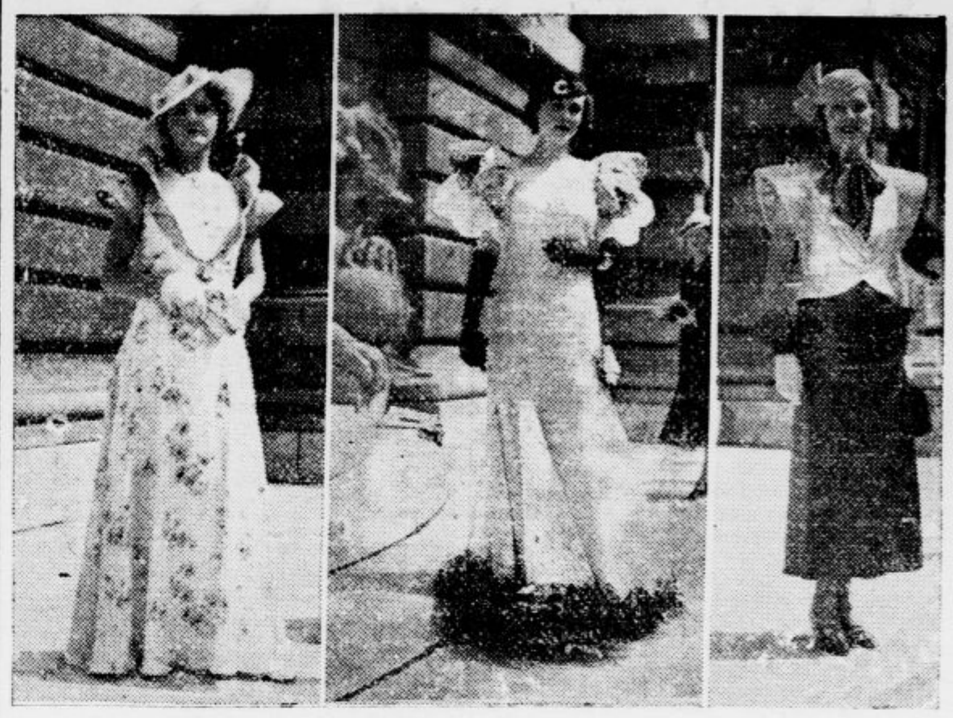

V Parizu se je vršila tekma med elegantnimi damami. Slika kaže tri najlepše toalete

Največji most v Evropi

Preko Vzhodnega morja — Most s 50 loki

Potnik, ki hoče danes po železnici na Dansko, oziroma v Kodanj, mora prenesti dve zamudni neprijetnosti. V Rostocku ali Warnemündu se preseli z vsem vlakom na železniški splav do otoka Falstra, tu ga odpelje vlak do nasprotnega konca otoka, kjer se vlak preseli ponovno na splav do otoka Seelanda, na katerem stoji Kodanj, in po navadnem tiru gre zadeva v prestolnico.

Potovanje bi bilo samo na sebi morda zanimivo, če izvzamemo viharne dni, ko prevoz po splavu ne more biti po okusu vsakogar, a v vseh primerih je, kakor rečeno zamudno, saj zahteva prekladanje vlaka na splav in s splava najmanj dve uri.

Dosti so že premišljevali, kako bi se izognili temu postopku, ki v gospodarskem oziru nikakor ni brez škode, a pomoč je samo ena in za to se je Danska sedaj odločila. Storila bo tako, kakor je storila svoječasno v podobnem položaju ob Malem Beltu.

Med Jütlandijo in otokom Fünen se je železniški promet vršil prav tako s posredovanjem splava, nekega dne so pa šli na delo in premostili morsko pot z visokim jeklenim mostom. Isto se bo zgodilo zdaj med Falstrom in Seelandom, samo da bo novi most pravi orjak v primeri z mostom preko Malega Belta, ki pa tudi ni od muh. Dočim šteje ta most n. pr. samo 13 lokov, 5 preko morja in 8 na kopnem, jih bo novi most štel 50 in že trije srednji bodo merili po 104, 138 in 104 m razpetine.

Celotni most bo meril preko 3000 m, višina njegovih lokov bo znašala 26 m, tako da ne bo pomorska plovba pod njimi prav nič ovirana. Po njem bo šel železniški tir, dalje 6 m široka avtomobilska cesta in 2.5 m široka pot za pešce. 30.000 stotov jekla in prav toliko cementa bo šlo za zgradbo tega velikana med evropskimi mostovi, ki mu pa tudi drugod po svetu ni dosti enakih in če upoštevamo vse te podatke, si lahko predstavimo, kakšni bodo stroški.

Vendar pa Danski zaradi stroškov ni treba biti v skrbeh. Povrnili se bodo z velikimi koristmi, ki jih bo imelo dansko gospodarstvo z zgradbo novega mostu. Kolikšna bo korist že od prihranka časa! Prego, za katero so rabili prej v najboljšem primeru 2 uri, bodo na novem mostu opravili v četrt ure; a načrt danske vlade bo ugodno vplival tudi na domači delavski trg in bo z zaposlitvijo tisočev delavcev olajšal najtežjo socialno krizo, krizo brezposelnosti, ki zastruplja tudi na Danskem življenje ljudem in ovira državi vsak napredek.

Koristi in nevarnosti sončnih kopeli

Nekaj, kar mora vedeti danes vsak človek

Sončne kopeli kot pospeševalke zdravja niso nobena pridobitev naših dni. Poznali so jih že stari Grki davno pred našim štetjem. O tem nam govore spisi njihovih filozofov in zdravnikov, a tudi izkopavanja. Grki so se sončili na terasah svojih hiš, v bližini Eskulapovega svetišča v Epidavru so odkrili proti jugu obrnjeno dolgo galerijo, ki je bila v zvezi s sosedno bolnišnico. Rimski solarij je bil bistven del vsakega stanovanja, kakor nas učijo razvaline v Pompejih.

Srednji vek je bil tudi v tem oziru »temen«, da se je skrbno izogibal sončnim žarkom. Šele od sredine osemnajstega stoletja dalje se je spet obnovilo spoznavanje sončnih žarkov kot pripomočka za zdravstveno nego, v našem času pa je doseglo to spoznanje višek obenem s spoznanjem, da je uporabljati sončno luč prav tako odmerjeno kakor vsako drugo lečilo.

Le prečesto pozabljamo na to zahtevo po pravi odmerjenosti. Vsak človek ima svojo določeno občutljivost za sončne žarke in ta zavisi od barve kože, od njene debeline in funkcije lojnic. Narava je globlje dele vrhnje polti opremila s pigmentno plastjo iz stanic, ki so najvažnejša zaščita kože zoper sončne opekline. Rjavolasi ljudje imajo več tega pigmenta nego plavolasi in ti več nego rdečelasi. In že površen pogled nas pouči, da sledi tudi občutljivost človeške kože do sončnih žarkov temu vrstnemu redu.

Oba ekstrema sta tu afriški zamorec in Albinec. Stoletja najintenzivnejšega sončnega obsevanja so dala prvemu debelo vrhnjo polt, ki je polna pigmenta, dočim se rodi drugi praktično brez pigmenta v koži, laseh in očeh in je zato neznansko občutljiv za sončne žarke ter potrebuje posebne zaščite zoper njo. Debelina kože je seveda individualno različna, v splošnem pa se nagibajo plavolasi in rdečelasi ljudje k tanjši koži, rjavolasi pa k debelejši. Isto velja za izločevalno delovanje lojnic, ki napravlja polt ne samo mehko in prožno, temveč jo ščiti tudi zoper sonce, veter in prah.

Sončne opekline nastajajo pod neposrednim vplivom sončnih žarkov na kožo. Povzročajo pa jih ultravioletni in aktinični žarki ter so neodvisne od toplotnih žarkov. To se da dokazati z lahkoto s tem, da se spomnimo na učinke sončnih žarkov v visokih planinah ali na snežnih in ledenih poljanah.

Strokovnjaki in nestrokovnjaki pridigujejo s polno upravičenostjo dovolj često, da je najidealnejša metoda, po kateri se ubranimo sončnih opeklin, v tem, da se prvim obsevanjem vdajamo krajši čas, pozneje pa dlje.

Posebno skrb moramo imeti za otroke, ki jim je koža, ne glede na barvo las, dosti tanjša in nežnejša ter občutljivejša od od kože odraslih ljudi. Petnajst minut obsevanja jim za prvikrat povsem zadostuje. Priporočljivo je, da hodijo otroci poleti z golimi rokami in nogami, dočim jim bosopetnost ne koristi vedno. Otroci, ki so pred kratkim imeli škrlatinko, ošpice ali davico, smejo le ob največji previdnosti na sonce. (Po razpravi prof. dr. W. B. Longa z dermatološke klinike v New Yorku.)

KARIKATURA

S svetovne gospodarske konference

Hull, ameriški vnanji minister

ANEKDOTA

Sir Walter Raleigh je napisal nekoč na okensko desko spalnice kraljice Elizabete verz: »Fain would I climb, yet I fear to fall« (rad bi stopil gor, a se bojim, da padem). Kraljica je odgovorila v rimi: »If thy heart fails the, climb not at all« (če ti zmanjkuje srca, pa ne stopaj gor).

VSAK DAN ENA

»Katere proizvode dobivamo iz Indije?«
»Tega ne vem.«
»Torej, pazi! Odkod dobivamo sladkor?«
»Izposojujemo si ga od sosede!«
(»Ric et Rac«)

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom.

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Pek. in slaščičar. pomočnika
v obeh strokah dobro izurjenega, poštenega, starega 25—35 let, samskega, sprejmem z 2. julijem. — Pismene ponudbe na naslov Kos, pek, Mokronog. 19495-1

Zobotehnika
z devetletno prakso, perfektnega v vsakem delu, iščem. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dentist«. 19430-1

Natakarico
začetnico, čedne zunanjosti, pridno in pošteno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejmem takoj v gostilno na deželi. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19429-1

Plačilna natakarica
z lepim nastopom, zmožna slovenščine in nemščine, dobi zaposlenje. — Kavcija potrebna za jamstvo inventarja. Reflektira se ne samostojno moč, srednje starosti in prikupne zunanjosti. Ponudbe pod značko »Vestna« na podruž. Jutra v Novem mestu. 19434-1

Prvovrstno šiviljo moškega perila
sprejmem. Ponudbe na naslov: I. Kette, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3. 18889-1

Šiviljsko pomočnico
izurjeno in samostojno (začetnice so izključene) sprejme modni atelje Vida Benčelj, palača Ljubljanske kreditne banke — IV. nadstr. 19396-1

Dobro kuharico
samo z letnimi spričevali sprejme s 1. avgustom slovenska obitelj v Zagrebu. Plača dobra. Predstaviti: Rimska cesta 18/II. 19136-1

Upravitelj-žagovodja
energičen, sposoben samostojno voditi večjo lesno industrijo, dobi takoj mesto. Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj in zahtevkov je nasloviti na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Gorski kotar«. 19055-1

Trg. pomočnika
mlajšega, veščega delikatesne stroke, s kavcijo — iščem za letovišče. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zmožen nemščine«. 19459-1

Šiviljo na dom
za otroško garderobo, iščem za takoj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 19456-1

Gospodično
vajeno vseh pisarn. del in srbohrvaščine, sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19475-1

Akviziterje
agilne in inteligentne, za prodajo prepotrebne priročne računske knjige, iščem. Dober zaslužek. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19486-1

Dobro kuharico
sprejmem. Dopise na poštni predal 12, Kranj. Pošljite oferte. 19499-1

Starejšega kovača
s podkovsko šolo, izurjenega pri vozovih, sprejmem takoj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19502-1

Frizerko
perfektno delavko sprejmem takoj v stalno službo z oskrbo. Martin Gjurin, Kamnik. 19525-1

Pek. pomočnika
mlajšega, z lastnim kolesom, za raznašanje peciva, sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 19513-1

Gospodična
z dežele, neodvisna, zmožna knjigovodstva in nemščine, dobi pisarniško mesto v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Gospodinja in prijateljica«. 19541-1

Frizerko
prvovrstno, z večletno pomočniško prakso, veščo tudi vodne ondulacije itd. sprejme J. Marojevič, Rogaška Slatina. 19532-1

Kuharico
ki bi opravljala tudi vsa hišna dela, iščem. Ponudbe z navedbo referenc in zahtevki na oglasni oddelek »Jutra« pod »Poštena in pridna 250«. 19545-1

Vajenci(ke)

Mehanik. vajenca
s potrebno šolsko izobrazbo, ki si oskrbi hrano in stanovanje sam, sprejme Ivan Legat, specijalni mehanik za pisarniške stroje, Ljubljana, Prešernova ul. št. 44. 19455-44

Kavarniški pikolo
pripraven, zdrav, simpatičen in dober računar, ki ima veselje do tega poklica, se sprejme v pouk. Najraje takega, ki je obiskoval meščansko šolo ter dopolnil 14 leto. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Kavarniški pikolo«. 19549-44

Trg. vajenca
z delno ali polno oskrbo sprejme trgovina za železnino. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Strogo vzgojen«. 19223-44

Vajenca
za slikarsko in pleskarsko obrt, pridnega in poštenega, kmečkih staršev, sprejme takoj Mihael Dobravc, Celje, Glavni trg štev. 15. 19534-44

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Skladiščnik in hišni elektrik
trgovsko izvežban moški, zmožen samostojnega vodstva, vešč tudi nemščine, s prvovrstnimi referencami išče kjerkoli službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Zanesljiv in vsestransko zmožen«. 19440-2

Slikar
dober delavec, išče službo poslovodje. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 19417-2

Dekle z dežele
mlado in simpatično, vajeno vseh v gospodinjstvo spadajočih del, želi premeniti službo kot gospodinjska pomočnica. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19372-2

Sobarica
perfektna, nemško govoreča, išče mesto. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Blizu Celja«. 19460-2

Gospodična
zmožna nemškega in deloma srbohrvatskega jezika, išče mesto vzgojiteljice in varovalke k otrokom. Ima prakso v pouku in vzgoji otrok. — Pomagala bi tudi lahko v pisarniškem delu. Gre na Hrvatsko, v Dalmacijo ali Bosno. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ljubiteljica otrok«. 19467-2

Simpatična gdč.
mlada in pridna, vajena ravnanja s strankami, želi nameščenja v kakršnikoli trgovini. Cenj. naslove na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »V popolno zadovoljstvo tvrdke«. 19498-2

Slaščičar. pomočnik
išče kakršnokoli stalno službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Zanesljiv slaščičar«. 19531-2

Dobra kuharica
išče službo — tudi za čez dan. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra kuharica«. 19529-2

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Zastopnika-potnika
za dobro idoč in vpeljan gospodinjski predmet — s sedežem v Mariboru in Celju, išče velika domača tvornica. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Prednost lastni avto«. 19535-3

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije, plačajo vsako besedo 50 par; za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Šofer. šola E. Čeh
Tyrševa (Dunajska) cesta št. 36. Zahtevajte prospekt.

Abiturijentki
dajeta inštrukcije. Naslov v oglasnem oddelku Jutra pod značko »Inštrukcije«. 19463-4

Šoferska šola
I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite — Slomškova ulica, garaža Stupica. 19518-4

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

12 oken s šipami
1.15 × 1.60, dvokrilna železna vrata 2.57 × 1.12 in pletilni stroj »Wedermann« 8/50 na dva nitovoda, vse v najboljšem stanju prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Res vredno«. 19444-6

Modni gumbi
10 Din (gros), jedilni pribor, gramofoni, namizni prvi, po polovičnih cenah zaradi opustitve. »Omnia«, Dunajska cesta štev. 36. 19530-6

Zeiss Trieder
šestkratni, proda Kastelic, Marijin trg 3/II. 19376-6

Weckove kozarce
za vkuhavanje sadja, kupite pri Jagodič, Celje, Glavni trg. Cenik zastonj. 18352-6

Majhno stružnico
za železo, škarje za pločevino in 3 moška kolesa poceni proda Peter Škafar, Ljubljana, Borštnikov trg. 19458-6

Apno
prvovrstno, 4—5 vagonov takoj oddam po 17 Din franko postaja Dobrepolje, proti povzetju. Sprejmem naročila za poznejše nabave. Apno kuhano v gozdu. Jože Meglen, Potiskovec 3, pošta Struge — Dolenjsko. 19471-6

Trocevko
16/8, petelinko, dobro ohranjeno proda Šifrer, Gosposvetska cesta 12. 19480-6

Otroški vozički in gajbice
zložljivi stolčki, igralni vozički, najceneje pri M. Tomšič, Sv. Petra c. 52. 19526-6

2 izložbeni okni
s šperplatami, širine 110 × 150, skoraj novi, poceni proda modna trgovina Abe v Igriški ulici št. 3 — za dramskim gledališčem. 19540-6

Potniki

Kdor išče mesto potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnike, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Zastopnika
za mesto Maribor in Celje
sprejmem za brezkonkurenčen predmet. Krasen zaslužek. Znanje slovenskega in nemškega jezika. — Lastnoročne dopise na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Ogl. št. 19453-5« 19453-5

Takoj trajen zaslužek
Odličen predmet, tudi kot postranski zaslužek. Agentom z odjemalci-znanci fiksum, 25% provizije. — »Pico«, Tyrševa štev. 36. 19529-5

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Leica fotoaparat
kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Leica«. 19138-7

Opremo za trgovino
mešanega blaga, dobro ohranjeno kupim. Ponudbe z navedbo cene in kraja kjer je na ogled, na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »333«. 18973-7

Kopalno banjo
in peč ter dobro ohranjeno preprogo kupim. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19203-7

Radio

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (9)

Radioaparat
3—5pecevni, kupim. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19204-9

Kolesa

za besedo. Oglasi socijalnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (11)

Deško kolo
skoraj novo, ugodno prodam poizve se v pisarni v Slomškovi ulici štev. 4. 19505-11

Novo kolo
zelo poceni naprodaj v Dvořakovi ulici 3/I levo. 19521-11

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

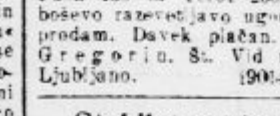

Dva motorja
Puch 250 in Terot 250, z boševo razsvetljavo ugodno prodam. Davek plačan. — Gregorin, Št. Vid nad Ljubljano. 19014-10

Stabilni motor
ležeč, 12 HP, na bencin ali sesalni plin, prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19439-10

Avto
šestsedežen, dobro vozilo, v najboljšem stanju, ugodno prodam. — Ogledati v Ljubljani, Dunajska c. 41. 19544-10

Avtobus
dvajsetsedežen, event. s šoferjem oddam v najem — oziroma prevzamem vožnje po kilometru. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19510-10

Motorno kolo
Ariel, v dobrem stanju, s prikolico za 7500 Din, brez prikolice za 5.500 Din prodam. Pišler, Vrbnika, poštni predal 11. 19431-10

Puch
250 ccm. proda tudi za knjižico Grašek, Ljubljana, Herbersteinova ulica št. 18. 19495-10

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Pohištvo
Na obroke in na hranilne knjižice. Sperane, orehove, politirane spalnice, črešnjeve, masivne . . 3000 Din, pleskane . . . 1800 „, kuhinjske oprave 850 „, kuh. kredence . 450 „, postelje . . . 200 „. Vse drugo pohištvo dobite najceneje pri mizarstvu »Sava«, Kolodvorska ulica 18, Miklošičeva cesta 6 — telefon 2780. 19464-12

Lepa spalnica
in tudi nekaj druge opreme naprodaj radi selitve. Resni reflektanti si isto lahko ogledajo med 14. in 15. uro v Tavčarjevi ulici 5, vrata 8. 19450-12

Les

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (15)

Testone-tavolete
vsako količino kupimo. Ponudbe z navedbo cene poslati na ogl. oddelek Jutra v Ljubljani pod šifro »Takojšnje plačilo 1933«. 19056-15

Kam pa, kam?

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (18)

Štajerci Sokoli (ce)
Gostilna Tomšič Vas vabi na Grudnovo nabrežje. — Štajerska zabava, štajerska vina, štajerska dekleta in štajerski fantje! 19506-18

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Trgovino
z mešanim blagom, dobro vpeljano, poleg farne cerkve, brez zaloge oddam takoj v najem. — Pojasnila daje Ivan Novak, Trebnje. 19474-17

Gostilno in kavarno
takoj oddam v najem pod ugodnimi pogoji. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19537-17

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Pekarno
vzamem takoj v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19447-19

Lokal in pisarniške sobe
po zelo nizki ceni takoj odda drogerija »Hermes«, Miklošičeva 30. 19226-19

Pisarniške prostore
2—3 sob in predsobe, v sredini mesta iščemo s 1. avgustom 1933 — s telefonsko instalacijo. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Pisarna«. 19497-19

Lokal v Ljubljani
srednje velik, na zelo dobri točki oddam. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Sokol«. 19523-19

Trgovino
ugodno oddam na najbolj prometni cesti. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Ljubljana«. 19522-19

Parno pekarno
v Ljubljani, v novi dvostanovanjski hiši, dobro vpeljano ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19548-19

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

8000 Din posojila
iščem za 3 mesece na posestvo proti dobrim obrestim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Varno 20%«. 19452-16

25.000—50.000 Din
posojila na menico ali hipoteko, absolutno zanesljivo vrnjeno. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 18803-16

Proti hran. knjižici
ali prepisu dobroimetja oddam tovarniško nov osebni avto, najnovejšega modela. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Prvovrstna znamka«. 19420-16

Hranilno vlogo
Mestne, Kmetske, odnosno Ljudske posojilnice — ali prenos dobroimetja kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Promptno«. 19414-16

Hranilna knjiga
v znesku 17.000 Din. Hranilnega posojilnega društva v Celju, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19501-16

Praštediono
300.000 prodam po 45. — Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Plačam takoj«. 19496-16

Kot sodelujoč družabnik
pristopim z večjim kapitalom k dobri trgovini, obrti ali tovarni. Dopise na ogl. oddelek »Jutra« pod značko »Trgovec-inženjer« 19509-16

100.000 Din posojila
iščem proti vknjižbi na prvo mesto milijonske vrednosti. Valuta zajemčena. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Posojilo 100«. 19528-16

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Posestvo
za rejo 4—5 goved, v srezu Maribor-okolica ali Celje, kupim. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 19437-20

50 parcel
vseh velikosti, v bližini mesta po ugodni ceni naprodaj. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Stavbne parcele 101«. 19441-20

Kupim žago
na 1—2 gatra, parno lokomobilo, pomožne stroje in napravo za parjenje. Podrobni opis z označbo cene na naslov: L. Defour, Zagreb, Gajeva 17. 18926-20

Parcela v Trnovem
600 m², naprodaj po 20 Din. Poizve se v trgovini Pajk, Sv. Petra cesta 51. 19205-20

Parcele prodam
ob cesti in železnici v Mostah — proti novemu aerodromu. Pesek in gramoz na licu mesta. Katarina Mišković, Einšpielerjeva št. 23 — Bežigrad. 19200-20

Novo hišo
dvosobno, z vrtom za 35.000
gostilne in posestva
prodaja Posredovalnica v Mariboru, Frančiškanska ul. št. 21. 19469-20

Nad 200 hiš
v Ljubljani, okolici in na deželi in stavbne parcele kjerkoli želite, kakor tudi kmetska posestva proda tudi za vložne knjižice in daje brezplačne informacije Realitetna pisarna Grašek Jože, Ljubljana, Masarykova 12. 19487-20

Nudi se prilika
katera se nikdar ne povrne. — Šeststanovanjska hiša za 50.000 Din. Jarše 64, Sv. Križ pri Ljubljani. 19504-20

Parcele
prodam poleg kolodvora v Dev. Mar. v Polju. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19512-20

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Stanovanje
sobe in kuhinje, ter večje
pisarniške prostore
takoj oddamo. Vprašati v palači Viktoria I. nadstr. 19454-21

Enosob. stanovanje
oddam z julijem. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19436-21

Dvoje enakih stanovanj
parketiranih, obstoječe vsako iz dveh sob, kopalnice in vseh pritiklin, oddam odrasli družini. Eno takoj, drugo s 1. julijem v Zeleni jami, Prešernova ul. št. 15. 18854-21

Na Gosposvetski c.
oddam mansardno stanovanje sobe in kuhinje. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19390-21

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo oddam v Mostah. Predovičeva ulica 12. 19479-21

Trisob. stanovanje
avgusta ali pozneje — ter
dvosob. stanovanje
z novembrom oddam na Bleiweisovi cesti 9/II levo 19484-21

V centru mesta
oddam trisobno stanovanje
s kopalnico in pritiklinami za avgust termin. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19485-21

Dvosob. stanovanje
solnčno, kletno, oddam v vili blizu Zvezde. 19503-21

Trisob. stanovanje
v vili, z vsemi pritiklinami parketom, elektriko, vodovodom in vrtom z avgustom odda Klemenčič, Glince II/2. 19543-21

Stanovanja
solnčno, 5 ali 6 sobno, z vsem komfortom, plinom in kopalnico oddam. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Strogi center«. 19493-21

Stanovanje
solnčno, šestsobno, s plinom, kopalnico itd., z vpeljanim industrijal. tokom — pripravno za urad ali zdravnika, v strogem centru oddam. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Komfortno 35«. 19494-21

Solnčno stanovanje
tri- ali štirisobno, v centru mesta oddam. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Sončno«. 19492-21

Trisob. stanovanje
v novi hiši, z vsem komfortom, solnčno, oddam s 1. avgustom. — Pojasnila daje Aloma Company — anončna d. z o. z., Aleksandrova cesta 2. Telefon št. 2174. 19507-21

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo, hladna klet ali skladišče, suho, za delikatesno blago, v pritličju in centru mesta iščem z avgustom. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Delikatese«. 18858-21/a

Enosob. stanovanje
išče majhna družina. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sv. Jakob ali Tabor«. 19373-21/a

Dijaške sobe

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (22)

Za dijaka
prvoletnika iščem stanovanje z vso oskrbo, pri pošteni in skrbni družini (najraje profesorju) v bližini I. ali II. drž. realne gimnazije. — Ponudbe pod »Prvoletnik« na ogl. oddelek »Jutra«. 19451-22

Dva dijaka
srednješolca sprejme učiteljska rodbina v dobro oskrbo in strogo nadzorstvo, v sredini mesta. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19188-22

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, oddam s 1. julijem v Židovski stezi št. 4/III — poleg univerze. 19448-23

Opremljeno sobo
čisto in solnčno, s posebnim vhodom, kopalnico — event. s klavirjem oddam s 1. julijem na Cesti na Rožnik št. 47. 19461-23

Sobo z balkonom
solnčno in s posebnim vhodom oddam v vili pri Tivoli — Škrabčeva ulica št. 6/I. 19438-23

Lepo sobo
separirano, v centru oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19449-23

Opremljeno sobo
oddam v sredini mesta takoj enemu al dvema gospodoma, ali gospodičnama Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19477-23

Komfortno sobo
oddam v vili Cesta na Rožnik 45. Ogledati popoldan. 19473-23

Opremljeno sobo
oddam event. zakoncema brez otrok. Poseben vhod. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19481-23

Opremljeno sobo
solnčno in zračno, oddam po znižani ceni v bližini Tabora, v vili na vrtu — Jegličeva 11. 19476-23

Sobo
s hrano oddam 2 osebama po 460 Din mesečno. — Istotam oddam tudi prazno
sobo s štedilnikom
Sokliče, Cegnarjeva št. 4/II, blizu bolnice. 19482-23

Za dva opremljeno sobo
v I. nadstropju vile (jutranje solnce), separirano, oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19488-23

Prazno sobo
s poseb. vhodom in elektriko oddam v Rožni ulici št. 29/II. 19508-23

Opremljeno sobo za dva
lepo, solnčno, event. s kuhinjo oddam na Mirju. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19489-23

Dve sobi
strogo separirani takoj oddam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 19490-23

Sobo s štedilnikom
oddam v Staretovi ul. 21. 19500-23

Sostanovalca
sprejmem s prvim. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19511-23

V strogem centru
oddam gospodični sobo z eno posteljo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 19524-23

Sobo za 2 osebi
opremljeno, oddam pri Sv. Krištofu. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 19514-23

Sostanovalca
sprejmem s 1. julijem za 100 Din mesečno. Pleško Josip, Karlovška cesta 3. 19520-23

Opremljeno sobo
čedno, snažno, svetlo in parketirano, s posebnim vhodom, poceni oddam s 1. julijem gospodični. — Nemeth, Stari trg 26/II. 19546-23

Lepo sobo
opremljeno, s souporabo kopalnice oddam v Beethovnovi ulici. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 19516-23

Sobico
s posebnim vhodom, event. s hrano oddam na Rimski cesti 23, levo. 19519-23

Sostanovalca
sprejmem z vso oskrbo v veliko in srečno sobo — z dobro domačo hrano, po nizki ceni v Florijanski ulici št. 19/II. 19547-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Opremljeno sobo
z vso oskrbo, pri samostojni gospodinji, išče starejši gospod, ki plača tudi v naprej. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Zelo soliden 126«. 19462-23/a

Opremljeno sobo
v bližini Tivolija išče zakonski par v ceni do 400 Din. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Oficir«. 19465-23/a

Opremljeno sobo
solnčno, išče privatnik. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »15. julija«. 19515-23/a

Letovišča

Pension Zanier
Sv. Pavel pri Preboldu — Savinska dolina, Dravska banovina. Zračne sobe, prvovrstna hrana, lep vrt, smrekov gozd, tenis, 65 m dolg lasten kopalni bazen in kopelji v reki Savinji. Krasni izleti v Savinjske planine. Penzija dnevno 40—50 Din. Na željo prospekti. 19375-38

2 opremljeni sobi
vsaka s posebnim vhodom oddam s hrano ali brez v lepi vili s solnčnim vrtom in blizu vode za kopanje. Ponudbe na naslov: Marija Rotar, Preska št. 41, pošta Medvode. 19350-38

Kopališče in letovišče
naravno, se priporoča. — Šorli, Gorenja vas nad Škofjo Loko. Celodnevna oskrba 32 Din. 19125-38

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Kovčeg-gramofon
»Columbia« z 20 ploščami ugodno proda Vrečič, Gledališka ulica štev. 4/I. 19413-26

Klavir ali pianino
prvovrsten in najbolje ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Gotovina 117«. 19478-26

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (34)

Zaročenci, zaročenke!
Vpišite se v podporno društvo »Poroka«, Maribor, Sodna ul. 5. Ki Vam nudi v slučaju poroke (ženitve) kompletno pohištvo. Zahtevajte prospekte ali poset potnika. 188-24

Mlada sirota
prosi gospoda za 3000 Din posojila — za ustanovitev eksistence. Vrnitev sigurna. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Usoda je kruta«. 19457-24

Ženitve

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din (25)

»Fortuna«
Ljubljana, poštni predal 221, koncesionirana pisarna za ženitno posredovanje, Vam pošlje prospekt proti predplačilu 10 Din. 17316-25

Mladenič
star 29 let, z 90.000 Din, se želi takoj priženiti na gostilno, posestvo ali trgovino. Vdove niso izključene. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Harmonija«. 19472-25

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (33)

Za prvovrstno čajno maslo
iz pašnikov Velike planine nad Kamnikom, iščem solidnega kupca. Tedenska dobava 30—35 kg. — Ponudbe z navedbo cene na Gospodarski odbor Stranje pri Kamniku. 19466-33

Živali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (27)

Psico volčje pasme
dobro čuvajko, z rodovnikom proda Pušnik Tinca, Rimska cesta št. 19, dvorišče. 19291-27

Volčjaka
11 mesecev starega, prodam za 300 Din. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 19468-27

Pava
samca in samico prodam za 550 Din. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Pava«. 19527-27

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (35)

Srebrne krone
staro zlato in srebro
kupuje rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Ilirska ulica štev. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste, pri gostilni Možina 70

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Avtopodjetje Poljanšek, Žiri
naznanja, da je avtobusni promet na progi Žiri—Logatec in obratno vsled slabe frekvence ustavljen. Na progi Žiri—Gorenja vas—Poljane—Škofja Loka—Ljubljana, se vrši promet v istem obsegu kakor dosedaj. 19142-31

Pomoč
v vseh zadevah nudi »Jutrov« mali oglasnik.

Dragoceno osvežitev

vam nudi v vročih poletnih dneh

Eau de Cologne „Soir de Paris"

višek tvorb svoje vrste.

V vsaki dobri trgovini te stroke dobite bogato izbiro kolonjskih vod

BOURJOIS kot:

Cologne MON PARFUM
› FIANCÉE
› PRINTEMPS DE PARIS
› LE FLEUR
› BOURJOIS 90°
› CHYPRE itd.

v opremi od $^1/_{16}$ do 1 litra.

Bourjois - parfumeur

izdelovalec svetovno znanih rdečil za obraz: »Cendre de rose« in »rouge mandarine«

Oglašujte v „Jutru"

OTVORITVENO NAZNANILO

V soboto 1. julija t. l. otvorim na vogalu Resljeve ceste in Slomškove ulice štev. 9 novo

buffet-vinarno **„Resljev hram"**

Točila bom izborna štajerska, dolenjska in semiška vina iz lastnih vinogradov, po nizkih konkurenčnih cenah. Zagrebško pivo v vrčkih, domače žganje, kavo, čaj, malinovec itd. Postregla bom z raznimi delikatesami in drugimi jestvinami. Vino čez ulico znatno ceneje, od 5 l naprej še večji popust. Vinarna je urejena tudi za sedeče goste in ima prijetne »kotičke«.

Za prijazen obisk se vljudno priporoča

7590 VIDMAR MARIJA.

Lepota žene — ne vene!

Temno bakreno lice, višnjevo rdeče ustnice, mahagonijeve barve lasje, — je lepota, za katero hrepeni žena današnjega časa. Temno bakrenasto lice, zagašeno, je odsev ultravioletnih žarkov na Vašem zdravju, a tudi izraz cvetoče mladostne naravne lepote, katera ne ovene. V dveh urah na solncu, naredi URAN krema Vaše lice tako, kot predpisujejo časopisi, revije sveta. Iščite povsod URAN kremo, ta edinstven čisti biljevni (vegetalni) izdelek!! 7603

Parfumerija URAN, Ljubljana

Zahvala

Ob težki izgubi, ki nas je zadela s prezgodnjo smrtjo naše dobre soproge, zlate mamice in sestre, gospe

Libuše dr. Voršičeve

se za mnoge iskrene izraze sočutja kakor tudi vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov najprisrčnejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni vsem, ki so pokojnici lajšali trpljenje v njeni dolgi bolezni, zlasti prečastitemu gospodu Branfoli Ivanu, gosp. primariju dr. Ivanu Rajšpu in vsem, ki so jo pogosto obiskovali. Zahvalo smo dolžni vsem, ki so jo spremili k večnemu počitku na njeni zadnji poti, zlasti prečastiti duhovščini, zastopnikom gospoda komandanta mesta, podpredsedniku okrožnega sodišča g. dr. Fr. Vidoviču, gospodom sodnikom in odvetnikom, članom slovenskega katoliškega akademskega starešinstva in Vincencijeve konference, zastopnikom Udruženja rezervnih oficirjev, pevcem, ki so zapeli svoji nekdanji tovarišici, doma in ob grobu v slovo, nadalje sploh vsem pokojničinim dobrim prijateljem in znancem.

Vsem skupaj Vam Bog plačaj!

Celje-Mirotice, dne 28. junija 1933.

Žalujoči ostali.

James Oliver Curwood: 37

Hči divjine

Roman

Nad Tavishevim grobom je oče Roland pregibal ustnice in s tihim, brezdušnim glasom mrmral čudne besede, ne dosti glasnejše od šepetanja.

»— — in Bog bodi zahvaljen, Tavish, da mi tega nisi povedal, dokler si bil živ,« je govoril. »Bog bodi zahvaljen. Zakaj, če bi mi bil povedal — bi te bil ubil!«

Ko se je vrnil k tovarišema, je David opazil v koči plapolanje svetlobe, kakor da bi luč trepetala in ugašala. Nataknili so smučke in z Mukokijem na čelu ubrali pot po gozdu, ki ga je razsvetljevala mesečina.

Čez pol ure so obstali na vrhu drugega hriba. Krijec se je ozrl in z vzkrikom zmagoslavne radosti pokazal nazaj. Tam, kjer je nedavno še stala koča, je švigal proti nebu snop rdečih plamenov. David je uganil, kaj je prej pomenilo tisto plapolanje v koči. Mukoki je bil razlil Tavishev petrolej in pritaknil vžigalico, da bi tudi »hudički« spremili svojega gospodarja v črni prepad. Kar zdelo se mu je, da sliši Tavisheve živalce, kako cvilijo v smrtni grozi.

Naravnost proti severu je Mukoki ubiral pot po beli mesečini tiste noči, časih tako urno, da ga je misijonar opominjal, naj se ozira na Davida. Še Davidu ni prišlo na misel, da bi se bilo dobro ustaviti. Dokler je bila pot svetla, mu ni bilo do počitka. Zdelo se mu je, da postaja svet tem svetlejši in gozdni mrak tem manj moreč, čim dalje za njimi leži zloveščа Tavisheva dolina. Nato je jel mesec ugašati kakor velika svetilka, ki je porabila svoje olje, in tema se je zgrnila nad njimi kakor dvojica velikanskih kril. Ob dveh po polnoči so se utaborili in zakurili ogenj.

Tako so dan za dnem nadaljevali pot proti severu. Proti koncu desetega dne — šestega, odkar so bili pokopali Tavisha — je David že čutil, da ni več tujec v deželi velikih snegov. Očetu Rolandu tega sicer ni povedal, zakaj izreči tako misel človeku, ki je bil prebil v teh krajih vse svoje življenje, bi se mu bilo zdelo prevzetno in abotno. Deset dni! Vpraševal se je, ali ni bilo morda kar deset mesecev ali celo deset let, tolikanj so ga bili izpremenili. In tega niti ni mislil telesno, čeprav ni nikoli minil dan, ne da bi bil prinesel očetu Rolandu novo zadoščenje. Njegovi udje so bili zdaj skoraj takisto neutrudni kakor misijonarjevi; čutil je, da postaja čedalje močnejši, in že zdaj je odsekal drevo, ne da bi se bil moral pretezati. Vse to sta opažala tudi tovariša. Njegov tek do jedi je bil kar požrešen. Njegove oči so bile bistre in roke trdne, tako da je imenitno napredoval v streljanju z risanico in pištolo, in slehernikrat, kadar je misijonar predložil vajo z rokavicami, se je težje udrževal. »Nikar tako hudo, David,« ga je pogosto opomnil oče Roland, in Mukoki jih ni več opazoval s tistim veselim režanjem kakor prvi dan, ampak s kar očividno skrbjo in tesnobo. A bolj ko ga je David obdeloval, večje je bilo zmagoslavje malega misijonarja. »Saj sem vam rekel, kako vam bo pomagala ta severna dežela,« je vzklikal; »saj sem vam rekel!«

Nekoč je bilo Davidu že na jeziku, da bi mu odvrnil: »Kar vidite, je komaj desetina tega, kar je!« — pa ga je bilo sram. Zgodba njegove mladosti se mu je zdela kakor brazgotina na telesu — kakor odurna rana, ki jo je bilo treba skriti in utajiti, še tistemu, ki ga je bil rešil. Ta notranji odpor je hodil s telesnim zboljšanjem vštric, in če bi bil na koncu teh desetih dni oče Roland omenil ženo, ki se mu je bilo izneverila, bi bil takisto odločno zavrnil ta predmet, kakor je bil oče Roland zavrnil vsako nadaljnjo besedo o Tavishu. To je bilo morda najboljši dokaz, da je bil izrezal raka iz svojih prs. »Zlata boginja«, ki jo je nekdaj imel za angela, je bila zdaj oropana svoje glorije. Če bi se bila takrat skesala in pokazala vsaj trohico strahu ali notranje negotovosti, se ne bi bil toli trdno zanesel nase. Pa se je bila zasmejala! Bila je peklenščica, kakor je bil Tavish peklenšček. Na njeno lepoto je mislil zdaj tako, kakor misli človek na strupeno cvetlico. Po nespameti in neizkušenosti se je bil dotaknil take cvetke, in njena čudovita voščena milina mu je bila pustila na roki gnojno rano. Takšna je bila: strupena in varijiva. Bitje s takisto malo duše kakor je imela tista cvetlica vonja. Ta izpremenba v njem, v njegovem pojmovanju in njegovi misli nanjo je bila tisto, kar bi bil rad pokazal očetu Rolandu, če bi se bil upal.

V tej dobi notranje preobrazbe je opažal tudi v očetu Rolandu čudno izpremembo. Odkar so bili zapustili Tavishevo kočo, se mu je časih zazdelo, da se mali misijonar bori s težkim, morečim notranjim bremenom. Pri svetlobi ognja je bil nekajkrat videti kar bolan, in David se je kar čudil bledosti in velosti njegovega obraza. Po takih napadih potrtosti je vselej prišel preobrat, ko je bil misijonar po nekaj ur podoben človeku, ki se mu je nasmehnila nova, nepričakovana sreča. Ko je mineval dan za dnem in noč za nočjo, so postajali ti pojavi skrušenosti čedalje krajši in manj pogosti, in nazadnje se jih je oče Roland popolnoma otresel, kakor da bi bil zmagovito dobojevan velik boj. Nov blesk je sijal iz njegovih oči. David se je vpraševal, ali ga vodi domišlija za nos, ko se mu zdi da črte na misijonarjevem obrazu niso več tako globoke, da stoji bolj pokoncu in da ima njegov glas časih globok in jasen zvok, ki ga doslej še ni bil čul.

Vse te dni si je David na vse kriplje dopovedoval, da med Tavishem in dekletom, ki je nosil v prsnem žepu njeno sliko, ni moglo biti nobene zveze. To prizadevanje je bilo deloma uspešno. Izkušal je tudi razdreti zvezo, v katero je bil spravil obraz na sliki z neko živo osebo. To se mu ni posrečilo. Slika mu je postajala od dne do dne bolj živa stvar. Njena posest mu je bila v veliko tolažbo. Namenil se je, da jo obdrži, tako da ga bo spremljal njen sladki obraz na vseh potih; hotel je, da bi mu bila vodnica in tovarišica. Kadar sta mu tema in praznota življenja tesnili dušo, je čutil, kako mu je dajalo to obličje novo upanje in kako je vstajala pred njim nova zarja. Nehal je misliti nanjo kakor na sliko, in ko je neko noč polglasno govoril sam s seboj, jo je nehote imenoval »sestrico«. Poslej se mu je zdela še bližja. Njegova roka se je bila ponevedoma navadila, da je spotoma segala v prsni žep, češ, ali je »ona« še na svojem mestu. Telesno muko bi bil trpel, če bi bil moral povedati vse to živi duši; edini zaupnik, kateremu se je izpovedal svoje skrivnosti, je bil Bari. Pes je zdaj prihajal k njemu v taborišče, a šele tedaj, ko sta misijonar in Mukoki spala. Legel je tik ob Davidovo znožje in negibno obmiroval, ne meneč se za ostale pse in ne kažoč nikake želje, da bi jih vznemirjal. Deseto noč mu je tako drugoval in strmel vanj s svojimi zaiplimi očmi, ugibaje, kaj neki je tisto, kar drži gospodar v rokah. Od dekličinih ustnic in oči, ki so drhtele in sijale v odsevu ognja, se je David ozrl na Barija. V njegovih krvavo zalitih očeh je videl neizmerno zaupanje in suženjsko vdanost. Čutil je, da ga ne bo Bari nikoli zapustil. In ona, ki ga je gledala takisto trdno kakor Bari, ga tudi ne bo nikoli zapustila. Ta misel se mu je zdela polna presunljive, vrtoglave sreče. Sklonil se je k psu in mu z drhtečim glasom šepnil:

»Kdo ve, Bari — morda potujeva k njej.«

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, prevoznih tricikljev, motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška c. 4.

Tovarna najmodernejših
VRTNIH SONČNIKOV
Makso Šalgo k. d., Osijek
Pred nakupom zahtevajte katalog!

Prepričajte se!
da razprodajam radi likvidacije krasne lestence, vseh vrst svetila in električni materijal globoko pod lastno ceno!
Slavka Petan, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 25 — Hotel Tratnik
7591

Moja opanke
vsebujejo vse, kar Vi zahtevate od poletne obutve. Zato pazite pri nakupu na gornji žig, ki je vtisnjen na vsakem podplatu.
Mehanična tovarna opank in obutve
PETAR M. DUMITROV, Pančevo

Gola resnica
je in to ve že tudi vsak razsoden človek v Sloveniji, da ima »Jutro« največji čitateljski krog. Njegovi oglasi imajo zato tudi največje uspehe.

PLANINSKI DEKLIŠKI POČITNIŠKI DOM
Reichenau a. d. Rax (Semmering) sport, (tenis, plavanje), dopomočni pouk v jezikih cene času primerne. Pojasnila: Villenpensionat B. Freylers Nfg. A. Metzger, Wien XIII. (Alt Hietzing), Maxingstrasse 6. Telef. R 35-2-75. 7202

IZREDNA PRILIKA!
za sigurno naložbo gotovine se Vam nudi z nakupom izborno vpeljane modne trgovine v centru mesta. Potrebna gotovina cca. 300.000 Din. Samo resne ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod: »Mesečni donos 12.000«.
7592

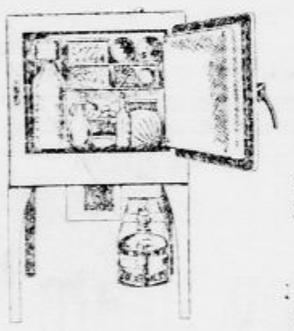

HLAJENJE S TOPLOTO!
ELEKTROLUX HLADILNIK
proizvaja hlad in led s toploto potom plinskega, električnega ali petrolejskega pogona!
Povoljna mesečna odplačila!
ELEKTROLUX STOCKHOLM
zastopstvo Tehna družba, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. Telefon št. 25—80. 7554

Hotel „BELLEVUE"
Krasne terase s divnim razgledom na mesto in planine. Priznano prvovrstna kuhinja ter izborna vina, pivo ležak. Lepo urejene čiste tujske sobe, Pension od Din 50.—. Kopel v hiši, avtogaraže, lastni gozdni park, izreden užitek za letoviščarje.
Telefon inter. 3042
priporoča se
P. ŠTERK, hotelir in lastnik hotela.
7587

Najcenejše bivanje na morju v hotelu-pension PILAR
z dependanco Ljuba
Omišalj
Prvovrstna dunajska in domača kuhinja. Zbirališče Slovencev. R. TRATNIK.

Velika izbira
svile
v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo.
R. Miklauc
„Pri škofu"
Ljubljana

PARKETNE DEŠČICE
hrastove in bukove dobavlja in polaga najceneje
JOS. R. PUH, LJUBLJANA
Gradaška ulica št. 22.
Zahtevajte ponudbe!

CHINOPLASMIN
zdravi malarijo, čuva pred ponovitvijo in preprečі novo obolenje.
V z. Jugefa k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registriran pod br. 9482 od 31. 5. 1933.

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrov« mali oglasnik.

NEKADILEC
na mah za vedno lahko postanete z uporabo
ANTIFUMINA
Antifumin je tekočina, ki, uporabljana za izpiranje ust, ustvarja veliko odvratnost napram tobaku in daje prihko tudi najbolj strastnemu kadilcu, da se na najlažji način in v najkrajšem času odvadi grde razvade kajenja.
Cena originalni steklenici 40.— Din, s poštnino 45.— Din.
Depo za Jugoslavijo:
Dvorska lekarna Bogojevića, Skoplje
Dobi se tudi v Ljubljani v lekarni g. Ramora, Miklošičeva cesta; v Murski Soboti v drogeriji Andercha Josipa in v mnogih lekarnah in drogerijah v naši kraljevini. 178

PERJE
KOKOSJE, PURJE, GOSJE in RAČJE
NAVADNO, S STROJEM ČIŠČENO in ČOHANO

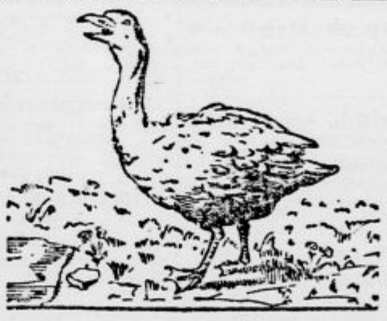

PO ZNATNO NIŽJIH CENAH.
★
VZORCI SE POŠILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO
★
DOBAVLJA V VSAKI MNOŽINI
E. Vajda, Čakovec
Telefon 59, 60, 3, 4.

Štev. 2159-1933. 7585

Razglas

Na prvi pismeni licitaciji, ki se bo vršila dne 6. julija 1933 od 11. ure dopoldne dalje v njenih uradnih prostorih,

odda direkcija šum v Ljubljani v desetletni zakup sedanjo kantino s pritiklinami na Mrzlem studencu.

Pred začetkom zakupne dobe je dolžan zakupnik kantino popolnoma preurediti po načrtu, ki je interesentom obenem z licitacijskimi in zakupnimi pogoji na vpogled pri direkciji šum v Ljubljani in pri šumski upravi na Bledu.

Predračunski stroški za preureditev znašajo Din 98.060.—.

Vsa pojasnila dajeta omenjena dva urada.

DIREKCIJA ŠUM V LJUBLJANI,
dne 1. junija 1933.

S 13/32-49 7584

Dražbeni oklic

Prezadolženec: Korenčin Franc, imetnik tiskarne »Jadran« v Slovenjgradcu, Kraljeviča Andreja cesta štev. 63.

Dne 5. avgusta 1933 ob 9. uri se bo prodala v Slovenjgradcu, Kraljeviča Andreja cesta štev. 63, na javni dražbi kompletno urejena tiskarna z vmontiranimi tiskarskimi stroji in celokupnim priborom.

Najnižji ponudek znaša 40.683 Din.

Na tej dražbi se bodo prodale tudi prezadolženčeve terjatve.

Na draženje se bodo začeli pozivati interesenti šele pol ure po zgoraj navedeni uri; med tem si predmete lahko ogledajo.

Sresko sodišče v Slovenjgradcu,
odd. I., dne 24. junija 1933.

Urejuje Davorin Kavčen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.